

DEMOKRACIJA

Iskanje lokacije za romsko družino Strojan se zapleta. Stališča tistih, ki Strojanovih nočejo medse, in »protidiskriminacijskih« aktivistov so se zaostriła.

ROM PRED VRATI

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

INTERVJU

Dr. Vladislav Pegan

Podeljevanje koncesij ni divja privatizacija

NAGRADNA AKCIJA

Z Demokracijo do
novega telefona

SREČNO IN BOGATO NOVO LETO 2016!

Ustvarite si še en razlog več za veselje
z naložbenim življenjskim
zavarovanjem s kapitalsko
garancijo.

BREZ PANIKE!

(Bi rekel dobri vojak Švejk)

Garantiramo glavnico.
Jamčimo za že dosežen donos.

Prednost več

S Prizmo FlexPension:

- je del vaših vložkov vezan na investicijske sklade skupine Deutsche Bank Gruppe
- hkrati pa ste zavarovani za primer smrti in kar 11 hujših bolezni

ZM PRIZMA
FlexPension

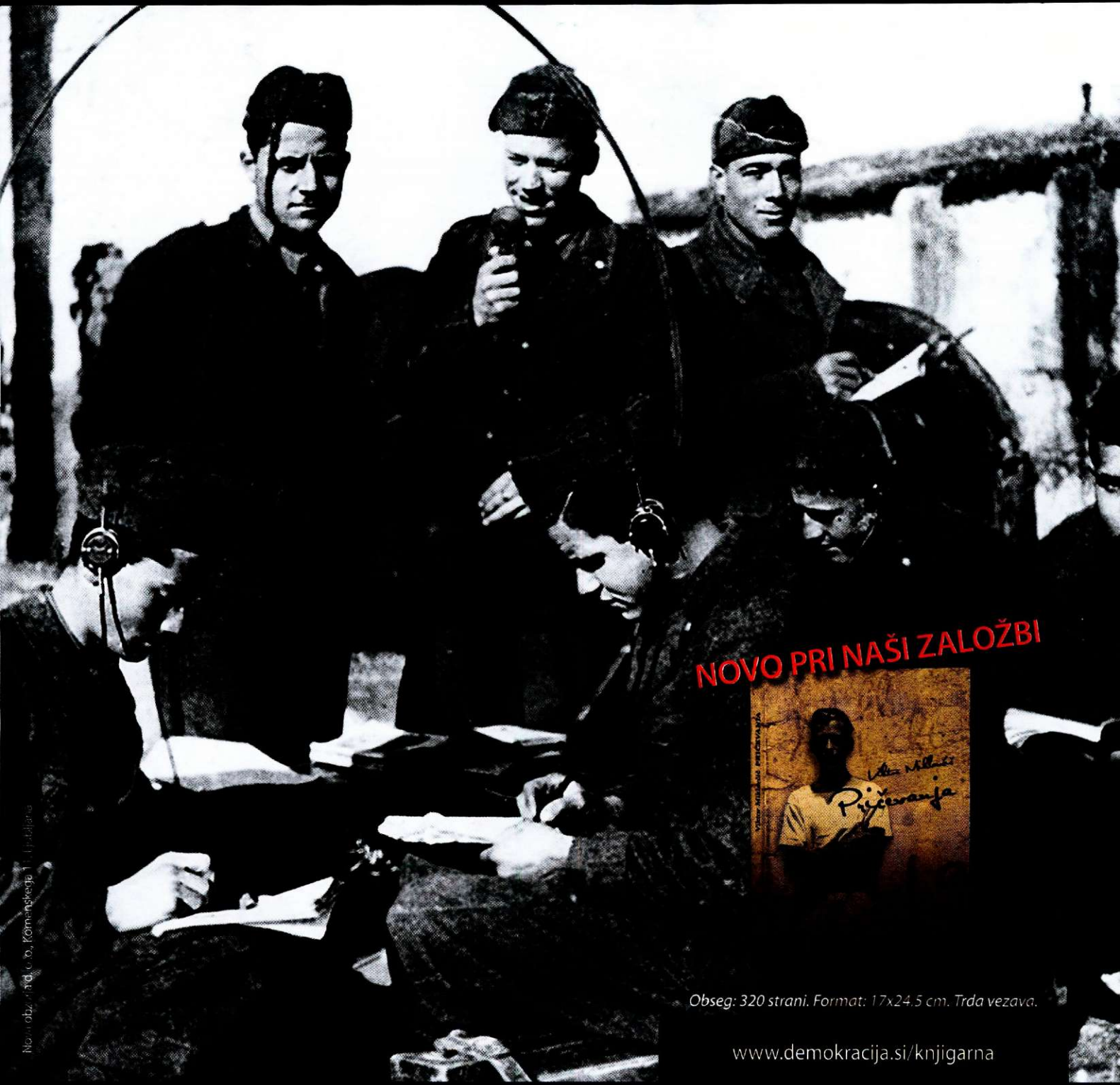
naložbeno življenjsko
zavarovanje
s kapitalsko garancijo

Partner Zavarovalnice Maribor d.d.

DWS
INVESTMENTS
Deutsche Bank Gruppe

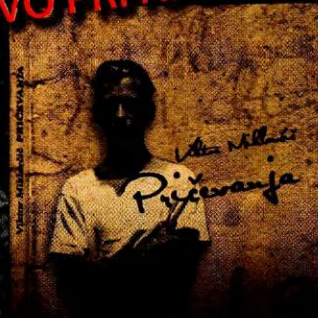
Se še vedno odločate?!

Kliknite na www.ZMprizma.si ali se pogovorite z nami! Brezplačna telefonska številka 080 19 20.

Nis... obz... ad... o... b... č... omeng... ega... T... i... paljane

NOVO PRI NAŠI ZALOŽBI

Obseg: 320 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.

www.demokracija.si/knjigarna

Viktor Miklavčič PRIČEVANJA

Avtor se spominja mladosti za časa fašističnega terorja na Primorskem, bojev v 2. svetovni vojni v italijanski in jugoslovanski kraljevi vojski ter sanj, ugaslih v udbovsem zaporu, o pravičnejši družbeni ureditvi v Titovi Jugoslaviji.

Cena knjige je 4.900,00 SIT / 20,44 EUR. Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu 01 230 06 66.

knjigarna
DEMOKRACIJA

UVODNE STRANI

- 9 Minister Drobnič na udaru
- 10 Pogledi: Zvezda in Gonars
- 11 Izropan pokojninski sklad?

POLITIKA

- 12 Anarholiberalni dvoličnejši
- 14 Sporni izolski preobrat
- 16 Vrnitev k slovenstvu

SLOVENIJA

- 18 Nepravilnosti uradno potrjene
- 22 Prenovljeno financiranje občin
- 24 Dežela ljubezni pod Triglavom
- 26 Pregreti duhovi na Dolenjskem
- 28 Pripravljeni v službi domovine

TUJINA

- 30 Iskanje barvnih kombinacij
- 32 Tuji tisk: Britanci v Ameriki
- 33 Globus: Zapuščajo Darfur

INTERVJU

- 34 Dr. Vladislav Pegan

NEKOČ IN DANES

- 38 Vrt Juliana v Trenti
- 40 »Kazen« za pokončnost
- 42 Naši kraji: Podčetrtek

KULTURA

- 46 Škocjanske jame in park
- 47 Linhartovo izročilo

OGLEDALO

- 48 Film: Casinò Royale
- 50 Avtomobilizem: Alfa 159 sportwagon
- 52 Zdravje: Kako izboljšati vid
- 54 Šport: Funkcionarji s figo v žepu
- 56 Črna kronika: Sam naj poišče pomoč
- 58 Rumeno: Najbolj seksi moški . . .
- 60 TV Kuloar: Zanimiva Piramida
- 62 Kronika časa: Arbitražna o Jugoslaviji
- 66 Drugi argentinski škof Slovenec

34 Intervju: dr. Vladislav Pegan

Leta 1992 je bil sprejet zakon, po katerem je bilo dovoljeno podeljevati koncesije zdravnikom. S tem so ti postali zasebniki, delajo pa z denarjem, ki ga dobijo kot plačilo za svoje delo s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

12 Pravičniki iz Liberalne akademije

Liberalna akademija je že večkrat opozorila nase s stališči o aktualnem dogajanju. Oglašala se je predvsem v velikih temah (npr. zakon o RTV, umetna oploditev samskih žensk itd.), pri tem pa ni varčevala z ostrino svojih stališč. Seveda je v zadnjem času komentirala aktualno romsko vprašanje.

16 Vrnitev k slovenstvu

Ena od značilnosti minulih lokalnih volitev je bilo nadaljnje nazadovanje obeh osrednjih strank slovenske levice (LDS in SD), saj sta dobili samo približno četrtno glasov tistih volivcev, ki so prišli 22. oktobra na volitve. Nazadovanje slovenske levice je dejstvo, ki nas – če opazujemo stvari z vidika ohranjanja slovenstva – lahko le veseli.

26 Pregreti duhovi na Dolenjskem

Iskanje nadomestne lokacije za romsko družino Strojan se zapleta. Po obisku komisarja Sveta Evrope Hammarberga se napetosti niso poлегle, stališča tistih, ki Strojanih nočejo medse, in »protidiskriminacijskih« aktivistov pa so se radikalizirala.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan
Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelik, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek
Kolumnisti: Esad Babačić, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošte, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

V. d. direktorja: Metod Berlec

Naklada: 11.000 izvodov

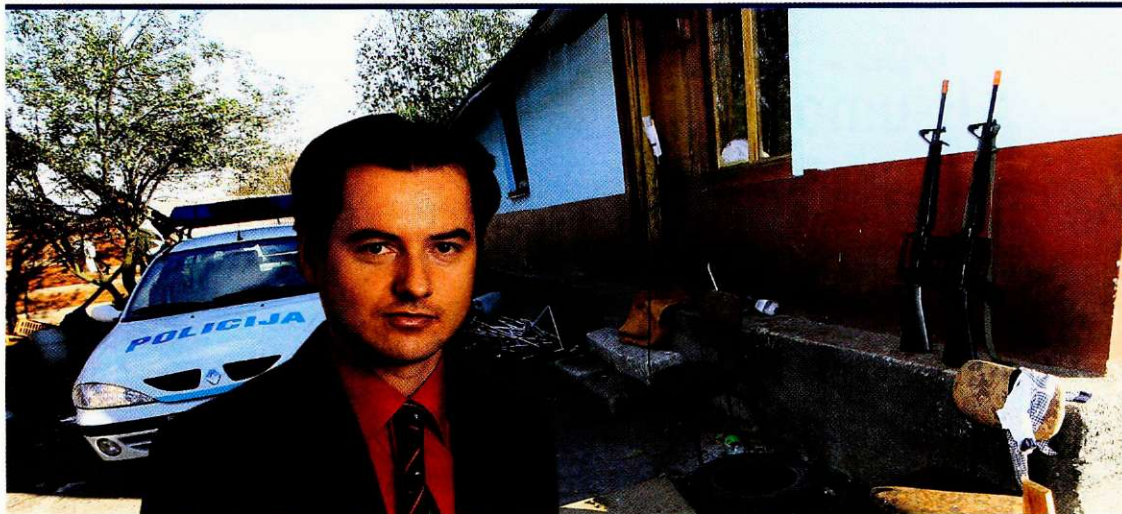
TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: Bor Slana, fotomontaža

Romi pred vrati

Metod Berlec

Cigani oziroma Romi so nomadi, ki izvirajo iz Indije. Pisni viri dokazujejo, da so prvi Romi naseljevali slovensko etično ozemlje že v 14. in 15. stoletju. Za staroselce so bili zaradi svojih navad zelo moteči. Kot kažejo različni viri iz 18. stoletja, so poskušale tedanje oblasti Rome iz nomadov spremeniti v stalne prebivalce. Tedanja avstrijska vlada je izdajala razne odloke in okrožnice tudi za naše kraje, v katerih jim je prepovedovala, da stalno potujejo, saj jih je imela za ogleduhe, ki imajo zveze s tatovi in z roparji.

Cesarica Marija Terezija je poskušala Rome stalno naseliti in jih zaposliti. Tako je odredila, da jih morajo zemljiški gospodje zaposliti in jim dati nekaj zemlje za obdelovanje in postavitev hiš. Kot piše Pavla Štrukelj v knjigi *Zgodovina in kultura Romov v Sloveniji*, je Jožef II., sin Marije Terezije, poskušal z ostrejšimi ukrepi rešiti romsko vprašanje. Prepovedal jim je bivati v gozdovih pod šotori in ni dovolil, da bi imeli poglavarje in vojvode. Romi so se morali zaposliti. Če se tega niso držali, so bili strogo kaznovani. Kljub temu ukrepi niso bili uspešni, saj so Romi poleg koč, ki jim jih je zgradila država, še vedno postavljali šotore in prebivali v njih. Po smrti Jožefa II. so se Romi vrnili k svojemu nomadskemu načinu življenja. Šele konec 19. in v začetku 20. stoletja so poskušali Rome spet vključiti v družbo in jih civilizirati. Prisilno so jih učili različnih obrti. Poskusi socializacije Romov so se nadaljevali po prvi in drugi svetovni vojni. Oblasti so se trudile Rome za stalno naseliti, jih zaposliti in izobraziti. Povojna komunistična oblast je leta 1948 velik del Romov iz Prekmurja preselila na državna posestva v Banat, vendar so se že naslednje leto vrnili. Gorenjske Rome so prisilno naselili na območje izpraznjene Kočevske.

Po osamosvojitvi si je tudi slovenska država prizadevala za rešitev romskega vprašanja. Njihove pravice je zapisala v ustavo in jim omogočila, da imajo svoje predstavnike v občinskih svetih.

Še vedno pa ostajajo številni problemi, povezani s slabo izobrazbeno ravno Romov, z njihovimi nezakonitimi naselbinami, z njihovo pogosto kriminalno dejavnostjo in s slabim gmotnim položajem, ki je v veliki meri povezan z njihovo nezainteresiranostjo za stalno zaposlitev. Zadnji zapleti z romsko družino Strojan so večinoma posledica nedelovanja pravne države v prejšnjih letih. Za vse državljane veljajo enaki zakoni. Če nekdo živi v nelegalni naselbini, v hišah (kočah), zgrajenih na črno, je dolžnost države, da take naselbine oziroma hiše odstrani. Če nekdo krši zakone, ga je treba v skladu z zakonom kaznovati. V primeru družine Strojan so policisti napisali na stotine kazni zaradi njihovih dejanj, pa se kljub temu ni nič zgodilo. Drugi organi pregona so očitno odpovedali. Zato je bil odziv vaščanov, potem ko je neki prestopnik iz romske naselbine skoraj do smrti pretepel domačina iz Ambrusa, razumljiv. Prebivalci so vzeli stvari v svoje roke in s protestom povedali, da omenjene romske družine ne želijo več v svoji bližini. Romsko družino so tako začasno preselili v begunski center v Postojni.

Iskanje nadomestne lokacije za Rome zaradi razgretih strasti ni lahko. Mirka Stojana vsak dan obletavajo novinarji in ga sprašujejo, kje bo njihovo novo bivališče. In ko se v medijih pojavi morebitna nova lokacija, okoliški ljudje upravičeno protestirajo, saj si ne želijo problematičnih sosedov. Zaradi pritiska medijev, spolitiziranega varuha človekovih pravic in njegovega tožarjenja Slovenije pred mednarodnimi ustanovami, hipokrizije politikov, ki so bili dolga leta na oblasti in za Rome niso ničesar naredili, poskuša sedanja vlada problem družine Strojan čim hitreje rešiti, kar pa je skoraj nemogoče. Romska problematika se vleče že stoletja in se bo očitno še desetletja. Zato moramo dati mediji vladi možnost, da se tega problema loti sistematično in trezno. Napovedano sprejetje krovnega zakona o Romih je pomemben korak v to smer. **D**

Slovenska država si je zelo prizadevala za rešitev romskega vprašanja. Njihove pravice je zapisala celo v ustavo. Še vedno pa ostajajo številni problemi, ki jih bo treba rešiti – tudi s pomočjo samih Romov.

A & B

Aleksander Škorc

Znameniti Boris A je imel vsega dovolj. Že leta se borim za lipicance, pa nič. Nihče me še povoha ne, si je mislil, nihče me ne kliče niti na štirioglate, kaj šele na okrogle mize. Niti me nihče ne snema, ko z golimi rokami pulim osat, da ne bi ubogih konjev med pašo bodlo v njihove čudovito mehke ustnice. Niti konji ne izkazujejo kakšne posebne hvaležnosti. Kadar jih snemajo, me, mrcine pokvarjene, nikoli ne pokličejo zraven. Očitno hočejo vso slavo zase. Človek komaj verjame, da so samo konji. In zadnjič, ko sem jim bral najnovejšo poezijo, mi je eden ves čas nesramno stal na nogi. Tako je razmišljal znameniti poet in sklenil:

Konjički moji, dovolj vas imam. Izgubili ste mojo podporo, kar sami se najdete. Jaz bom odslej podpiral Rome. Oni bodo vsaj razumeli, da se borim zanje, in mi bodo znali biti tudi ustrezno hvaležni. Poleg tega so stalno na TV – kakšna priložnost – pa še moderno je vse skupaj.

Poklical je prijatelja Marka B in skupaj sta se odpravila v prestolnico, kjer sta kanila Romom ukrasti nekaj žarkov nenadne slave.

Prekaljeni Marko se je hitro znašel. Nemudoma se je dal aretirati, saj so mu zaloge moči zaradi obilice lastne teže nenavadno naglo pohajale. Na hitro je v popolnoma naključno navzočo kamero odtulil nekaj že zdavnaj naučenih puhlosti in se prepustil državnim oskrbi. Kdaj se pa še ni?

Tudi Borisu je šlo dobro. V pravem trenutku se je začel dreti v ogromno trobljo in se ob tem ustrezno bedasto smehljaj v objektiv. Slišati je bilo, kot bi v mesoreznicu stresel kopico črk in zavrtel vitel. Kar pride ven, pač pride. Kaj prida seveda ni prišlo, saj še nikoli ni. Tudi zaudarjalo je, saj so se črke med gnijočimi ostanki mesa dodobra skvarile. Na koncu je za vsak primer še enkrat (dvanajstič) dodal, da je desna vlada pokvarjena. Tako, res samo za vsak primer, če je prej morda pozabil. Če človek ne ve, kaj govori, pač pozabi, kaj je povedal.

Kaj pa Romi? Niče jih ni preveč omenjal in človek bi rekel, da se jim dokaj slabo piše. Očitno ga ni, ki bi jim bil kaj prida naklonjen. Škoda za Rome in še bolj za tiste, ki jih ne želijo sprejeti medse. Obstaja namreč resnica, ki pravi, da ima človek mnogo življenj. In kdor nima usmiljenja do sočloveka, bo prej ali slej, če ne prej, pa v naslednjem življenju, soočen z dejstvom, da sočlovek nima milosti zanj. In – če verjamate ali ne – vsakdo mora biti vsaj enkrat tudi Rom. V katerem koli življenju že in temu se resnično ne da izogniti.

H-umor

»To so največji gnoji. Vse bom zažgal. Zagradec bo gorel in vsi bodo bežali.«
(Romski »izseljenec« Mirko Strojan bi rad eno od dolenskih vasi poslal med »izbrisane«.)

»Toda odkrito povem, da sem v življenju po mizi udaril morda trikrat, čeprav sem vodil kar precej kolektivov.«

(Novomeški župan Alojz Muhič ni navdušen nad tem, da bi s svojimi rokami uničeval mize.)

»Gospoda Popoviča so pripravili organi, katerih naloga je, da ugotavljajo kazniva dejanja in njihove storilce, če za to obstoji sum. To se je v Kopru pred štirimi leti tudi zgodilo. Potem ko mesec dni ni bilo nobenega rezultata, sem protestiral pri organih pregona, da je nemogoče, da človek, ki je izvoljen za župana, toliko časa sedi v priporu in se nič ne zgodi.«

(Nekdanji predsednik države Milan Kučan je bil menda živčen, ker je koprski župan Boris Popovič tako dolgo časa preživel v priporu.)

»Primerjave Janševe Slovenije s Putinovo Rusijo ali Tuđmanovo Hrvaško so vse bolj popularne.«

(Novinar Rok Praprotnik ni prepričan, ali se je Slovenija znašla v pravi družini.)

»Tudi če je Kacinu ciganka šlogala, da bo na volitvah zmagal, je izgubil po dolgem in počez.«

(Teolog Ivan J. Štuhec je prepričan, da Romi največji opozicijski stranki prinašajo nesrečo.)

»Ni v sredini tega gibanja. Bil bi na skrajni desnici tega gibanja.«

(Peter Jambreč je prepričan, da je Jankovič »naš«, če bi bil Zbor za republiko skupaj s pomladnimi strankami res desna formacija.)

»Sicer je morda res, da so plakati nekoliko nestrpni, vendar jih kljub temu odobravam.«
(Poraženi kandidat za izolskega župana Tomislav Klokočnik si ne dela skrbi zaradi provokativnih plakatov na račun Brede Pečan, saj ji po pokvarjenosti menda ne sežejo do kolen.)

»Politična in zakonodajna potrditev strategije za dvig rodnosti bi pomenila vrnitev Slovenije v mračni srednji vek.«

(Predsednik Liberalne akademije Darko Štrajn se boji, da bi sedanja vlada uporabila časovni stroj.)

»Ko so me vprašali, kaj bom v primeru izvolitve za župana naredil najprej, sem zatrdil, da bom pobiral smeti. Kolega Pahor očitno ni bil tako prepričan o moji zmagi v prvem krogu. Zato je obljubil, da bo šel v tem primeru z menoj. Danes oba izpolnjujeta to obljubo.«

(Župan občine Radeče Matjaž Han iz SD je takoj po volitvah s predsednikom SD Borutom Pahorjem propagandno pospravjal smeti.)

»Ne, na tekmovanju v zabijanju ne bom sodeloval, saj sem pred leti postavil visoke standarde, ki jih sedaj, ko imam kar nekaj kilogramov več, ne bi mogel več doseči.«
(Košarkar Marko Milič si ne bi upal več ponoviti svojega skoka čez športni kabriolet znamke Honda.)

»Namesto da bi vlada pomagala tistim, ki rojevajo, jih zatira.«

(Urednik na Dnevniku Borut Hočevar se čudi, zakaj vlada izganja Rome, hkrati pa sprejema strategijo za dvig rodnosti.)

Zakaj še nimaš interneta?

Naročiš, dobiš, privarčuješ, dobiš kamero.

www.siol.net

080 1000

-50%
3 mesece

ADSL

MODRI PAKET

SIOL

SIOL

Planet za doživet'

Ponudba - 3 mesece polovična mesečna naročnina na izbrani paket SIOL ADSL ter spletna kamera Logitech QuickCam Express Plus - velja od 15.11. do 31.12. 2006 za nove naročnike na katerikoli paket SIOL ADSL. Pogoji za prejem kamere je opravljena registracija storitev SIOL ADSL. Kamera bo poslana po pošti. Fotografija kamere je simbolična.

povezavo zagotavlja
Telekom Slovenije

Postavili so temelje Slovenski vojski

V Kočevski Reki so 20. novembra slovesno zaznamovali 15. obletnico prvega postroja stalne sestave Teritorialne obrambe in skorajšnjo 16. obletnico prvega postroja brigade Moris. Osrednji govornik je bil premier Janez Janša.

Pomembne slovesnosti, na kateri so podelili tudi bojne zastave, se je udeležilo približno 500 udeležencev prisega pred petnajstimi leti. V govoru je premier poudaril, da je pred petnajstimi leti sicer vsak pri sebi prisegel samostojni Sloveniji, pripadniki Teritorialne obrambe (TO) pa so bili pripravljene žrtvovati tudi svoja življenja, kar je bilo ključnega pomena pri tedanji prisegi. To je namreč predstavljalo temelj, na katerem so kasneje prisegale nove generacije TO oziroma Slovenske vojske (SV) v mirnem času. »Kar imamo danes, se ni zgodilo samoumevno,« je prepričan Janša, kajti »slovenske samostojnosti ne bi bilo, če je ne bi branili ... z orožjem«.

Predsednik vlade se je dotaknil tudi aktualnega stanja v SV, pri tem pa odločitev vlade, da v Irak pošlje štiri vojaške inštruktorje, označil za pravilno, saj omenjeni inštruktorji delujejo tudi v nacionalnem interesu in uspešno predstavljajo našo državo. Z udeležbo v številnih mednarodnih misijah pripadniki SV tudi navzven uspešno predstavljajo suverenost Slovenije.

Premier Janez Janša je poudaril pomen prvega postroja in prisega teritorialcev po osamosvojitvi leta 1991.

V spominskem parku Manevske strukture narodne zaščite so ob tej priložnosti v čin generalmajorja povišali brigadirja Alojza Šteinerja, direktorja štaba v Generalštabu SV. Višji

čin so podelili tudi polkovnikoma Milku Petku in Alanu Gederju – postala sta brigadirja. M. V.

SDM bo kmalu polnoletna

Člani Slovenske demokratske mladine (SDM), podmladka ta čas najmočnejše slovenske stranke SDS, so minulo soboto v Kranju praznovali 17-letnico delovanja. V okviru dvodnevne posveta, kjer so med drugim razpravljali o spremembah statuta in programu, je člane najstarejšega slovenskega podmladka nagovoril predsednik matične stranke in premier Janez Janša. »Sedemnajst let je dolga in kratka doba hkrati. Tisti, ki so bili zraven, ko se je SDM ustanovljala, niso vedeli, da bodo čez 17 let lahko praznovali v Kranju, ki bo del samostojne slovenske države, in bo Slovenija članica Evropske unije ter zveze NATO,« je dejal predsednik vlade in ob tej priložnosti spomnil, da je SDM že spomladi 1990 prva predlagala plebiscit za samostojno Slovenijo.

Predsednik SDM Nikolaj Oblak

Predsednik SDM Nikolaj Oblak je ob tej priložnosti izrazil zadovoljstvo nad razvojem podmladka in nad izidom lokalnih volitev, kjer je bilo za člane občinskih svetov izvoljenih več kot 50 članov SDM. »Pred nami je novo obdobje in želimo postati še močnejši in bolj prepoznavni,« je dodal Oblak. Slovesnosti v Kranju se je poleg premierja Janše udeležilo več drugih predstavnikov SDS, med njimi predsednik kranjskega mestnega odbora stranke Branko Grims. P. A.

Simšičeva proti SDS

Nekdanja županja Danica Simšič se pri svojem županovanju v Ljubljani ne more pohvaliti s prav velikimi dosežki, lahko pa se bo pohvalila z enim manjšim, čeprav bi mu težko rekli dosežek. Pretekli teden so namreč delavci po sklepu mestne občine, ki ga je podpisala Simšičeva, z drogov, ki stojijo pred stavbo na Komenskega 11, v kateri ima sedež SDS, odstranili zastavo te stranke, poleg nje pa tudi slovensko zastavo in zastavo Evropske unije. Kot so nam dejali na sedežu SDS, je občina, kot jim je sporočila, zastavo odstranila zato, ker naj bi bila v nasprotju z občinskim odlokom, ki med drugim določa, da lahko zastave visijo le na mestni občini, izjema so državni in občinski prazniki.

Delavci odstranjujejo zastave.

Pri tem se zdi stranki najbolj sporno to, da so zastave na drogovih visele že vse od začetka devetdesetih, ko se je SDS vselila v prostore na Komenskega 11, pa do zdaj niso nikogar motile. Kakor koli, z odstranitvijo zastav SDS ni veliko izgubila, nekaj pa je pridobila Simšičeva. Odslej se bo lahko pohvalila, da je v svojem precej neplodnem mandatu, če ne drugega, obračunala s SDS in z njenimi zastavami. A. K.

Na nakovalu opozicije

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven

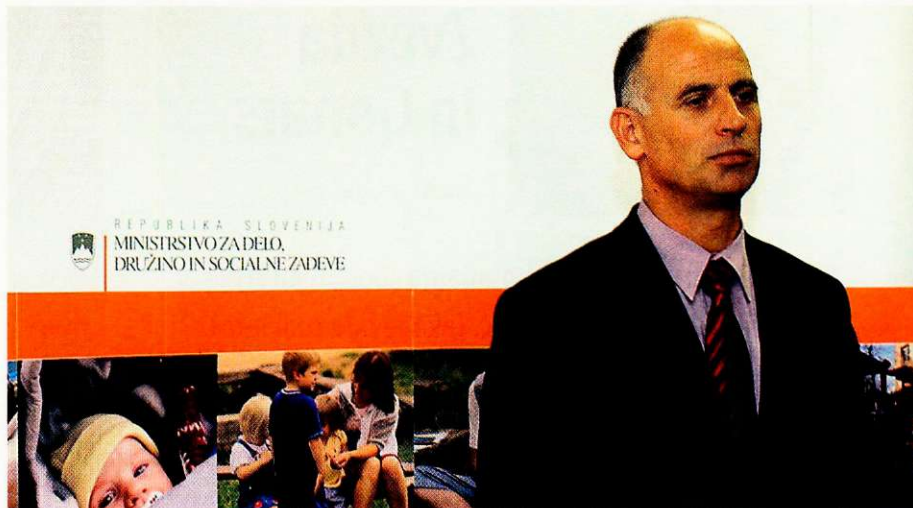
Tretja interpelacija? Kot vse kaže, bo minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič po ministru za kulturo Vasku Simonitiju in ministru za zdravje Andreju Bručanu tretji v tem mandatu, ki ga bo doletela interpelacija.

Interpelacijo naj bi januarja s pomočjo poslancev LDS in SD vložili poslanci SNS, razlogov zanjo pa naj bi bilo po besedah poslanke Barbare Žgajnar Tavš precej. Žgajnar Tavševa Drobniču očita, naj bi bil v svojem mandatu pokazal veliko nestrpnosti do drugače mislečih, nestrokovnosti in nazadnjaštva in naj bi bil vodil politiko, ki ruši koncept pravne države. Vse to naj bi se po njenih besedah kazalo pri pogajanjih s socialnimi partnerji o nekaterih zakonih, dialogu s študenti, delojemalci in invalidskimi organizacijami ter pri razpravah o vojnih zakonih, s katerimi naj bi se med drugim kratile pravice borčevskih organizacij in izključevale nekatere kategorije veteranov vojne za Slovenijo. Prav tako naj bi bil Drobnič kriv za slab t. i. azbestni zakon, ki neupravičeno izključuje nekatere kategorije bolnikov, za neprimerno družinsko politiko in neupravičeno spreminjanje sistema socialnih transferjev, s katerim naj bi državljanom kratili že pridobljene pravice. Drobnič naj bi bil kršil tudi načelo ločenosti Cerkve od države, ko naj bi bil za enega od medijev nedavno dejal, da so podlaga za oblikovanje politike in zakonov na ministrstvu sinodalni dokumenti Cerkve.

Drobnič ima zadostno podporo Minister Drobnič se do zdaj na vse navedene očitke ni odzval, saj pravi, da bo najprej počakal, da bo interpelacija vložena. Nanje pa so se že odzvali v vseh parlamentarnih strankah. Poslanec NSi Franc Capuder je dejal, da se je Drobnič do zdaj vedno prizadeval za zaščito in socialno pravičnost pri tistih, ki so odrinjeni in potisnjeni v socialne in osebne stiske. »Samo z zadnjimi spremembami na področju invalidskega varstva se je na primer povečalo zaposlovanje invalidov v tem letu za več kot 40 odstotkov.« Prav tako se je po njegovih besedah v tem mandatu uveljavil višji dodatek za veliko družino, zagotovljene so bile možnosti priznanja delovne dobe materi, če ima štiri ali več otrok in pri tem ostane doma, ter možnost polovičnega delovnega časa za dva otroka do določene starosti,« je dejal Capuder. Drobniča sta podprli tudi SDS in SLS. Tako v SDS ocenjujejo, da minister svoje delo opravlja korektno, v SLS pa, da je težko komentirati interpelacijo, dokler ni vložena, vendar očitki, da Drobnič krati socialne pravice, ne držijo, kar bi lahko razumeli kot načelno podporo Drobniču.

Bolj zadržani so v najmanjši vladni stranki DeSUS, kjer naj bi se o podpori Drobniču še odločali, medtem ko v LDS in SD interpelacijo podpirajo in so zanjo pripravljeni prispevati tudi podpis.

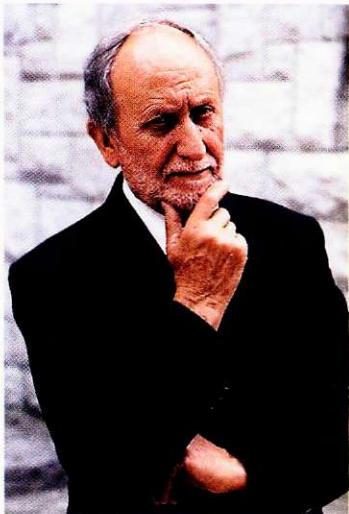
Plačljiv splav? Čeprav v strankah, ki nasprotujejo Drobniču, svoje očitke na njegovo delo še bolj ali manj oblikujejo, so pretekli teden dobili še eno temo, ki jo bodo zagotovo vključili v interpelacijo. Drobnič je namreč na tiskovni konferenci predstavil strategijo za dvig rodnosti v Sloveniji, ki vsebuje tudi določbo, da bi bil splav po novem plačljiv,

Minister za delo družino in socialne zadeve Janez Drobnič

Drobničev predlog se zdi poteza v pravo smer, le da bi jo zaradi tistih, ki splava ne jemljejo kot najlažjo rešitev za lastno neodgovornost, veljalo omejiti na predlog, da bi bil splav plačljiv, ko bi ga ženska opravljala drugič ali tretjič.

razen v primerih, ko nosečnost ogroža zdravje matere. Takšen predlog je v opozicijskih strankah naletel na ostre kritike (najpogostejši očitek je, da krši pravico do svobodnega načrtovanja družine), vendar se je ob nekaterih podatkih, ki so bili pri tem predstavljeni, marsikdo pošteno zamislil. Tako se denimo zdi nerazumljivo, da je neka ženska delala splav že 47-krat, da smo v Sloveniji leta 2004 opravili 5.800 splavov (številu bi, če bi se ti otroci rodili, več kot zadoščalo za to, da bi Slovenci nehali izumirati) in da največ splavov opravijo prav ženske, ki so že imele splav, kar praktično pomeni, da je to zanje neke vrste kontracepcija oziroma potuha lastni neodgovornosti. Glede na to se zdi Drobničev predlog poteza v pravo smer, le da bi jo zaradi tistih, ki splava ne jemljejo kot najlažjo rešitev za lastno neodgovornost, veljalo omejiti na predlog, da bi bil splav plačljiv, ko bi ga ženska opravljala drugič ali tretjič. Kako se bo odločil Drobnič, predvsem pa vlada, ki bo morala potrditi njegovo rešitev, bomo še videli, vsekakor pa lahko pričakujemo, da bo splav ena glavnih tem v razpravi o interpelaciji. ■

Zvezda in Gonars

Pavel Ferluga

Ob dnevu mrtvih je vedno obujamo spomin na žrtve vojne vihre in njenih posledic. Tako je bilo tudi letos.

V zamejskem »Novem glasu« (9. 11. 2006) sem prebral sestavek z naslovom Svečanost ob prazniku vseh svetih v Gonarsu. Udeležili so se je tudi predstavniki iz Slovenije, vodil pa jih je dr. Marko Pavliha. Vse lepo in prav, lepi govori s poudarjanjem vrednot in obžalovanjem strahot fašizma, ki so se dogajale med vojno. Prav je, da se ljudje dobre volje spomnijo takih dogodkov in obsodijo zločine proti človeštvu. Nekaj pa pri takih manifestacijah, posebno na Primorskem in v zamejstvu, močno zaudarja po pristranosti in tudi po žalitvi žrtev, ki so tam pokopane. Res so bile tam žrtve večinoma Slovenci in tudi Hrvati, toda označevati te žrtve s pripadnostjo neki ideologiji, ki je bila prav tako nasilna in zločinska kot fašizem, pa je cinizem brez primere. V Gonarsu je namreč pri vsakem imenu žrtve tudi rdeča zvezda, znak, ki predstavlja eno najbolj krvoločnih ideologij 20. stol. skupaj z nacifašizmom. Kako se lahko te žrtve, katerih velika večina po vsej verjetnosti sploh ni bila ideološko orientirana, preprosto istovetijo s komunizmom? Ali vodja delegacije RS dr. Pavliha in z njim konzul RS v Trstu nista zaznala tega ciničnega anahronizma? Ali predstavnikov ZZB ni zmotila ta žaljiva kolektivizacija posmrtnih ostankov z enim edinim znakom, ki ni nič manj žaljiv od kljukastega križa in fascija?

Če so te znake postavili Italijani, se ne čudim, saj jim je zelo pri srcu, da smo vsi Slovenci označeni kot »komunisti«, da imajo argumente proti nam, ko se obsoja fašizem in »slavocomunismo«, saj tudi tribravnico z madežem dovolijo na njihovem ozemlju, medtem ko naša uradna zastava ne sme viseti. Ali se je kdaj kak »naš« predstavnik vprašal, zakaj taka praksa? Za njihove nacionalne interese je še vedno pomembno, da smo vsi Slovenci označeni kot pripadniki Titovega komunizma, kar italijanska javnost izrablja v odnosih z našo manjšino v zamejstvu in z našo novo državo, ki s prejšnjo Jugoslavijo ne bi smela več imeti tega skupnega predznaka.

Čas bi bil, da se taka vprašanja v demokratični Sloveniji rešujejo z uradnimi posegi, posebno na področju zunanje politike s sosesčino, da se nekatere nedorečene dileme postavijo v pravo luč v spoštovanju zgodovinske resnice, in ne nazadnje, da se začne upoštevati pokončna in ponosna drža slovenske politike brez priveskov zloglasne preteklosti.

Razvojni proračun

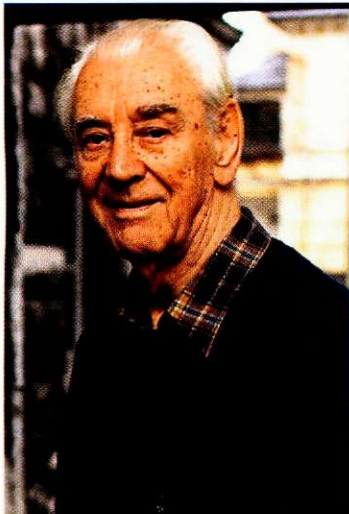
Vida Kocjan

Poslanci DZ so končno potrdili predlog sprememb proračuna za leto 2007 in proračun za leto 2008.

Oba sta razvojno naravnana in varčna, vlada pa zagotavlja, da namerava zagotoviti takšno makroekonomsko okolje, ki bo konkurenčnejše, gospodarstvo pa naj bi se hitreje razvijalo. Hkrati obljublja ohranitev socialne države. Najpomembnejše pa je, da se stopnja davka na dodano vrednost ne bo povečala niti v letu 2008, kakor že nekaj mesecev ponavljajo v opoziciji, predvsem v LDS.

Prihodnji dve leti bosta nedvomno prinesli velike spremembe za Slovenijo, pri čemer bo na preizkušnji tudi vlada. Od proračunskih dokumentov je odvisen prihodnji razvoj države. Tako je bilo vedno doslej, v letih, ki prihajajo, pa bo to prišlo še bolj do izraza. Tega se seveda vlada in analitiki v celoti zavedajo, hkrati pa zatrjujejo, da bodo narejeni pomembni strukturni koraki, ki bodo ob učinkovitem črpanju evropskih sredstev in postopnem uveljavljanju javno-zasebnega partnerstva ter predvidenih tujih investicij omogočili ohranitev visokih trendov makroekonomskih kazalcev, ki se bodo prelili v uspešnost gospodarskega in drugih sistemov ter povečanje varnosti in standarda državljanov. Svoj optimizem gradijo na izredno dobrih makroekonomskih kazalcih, saj ti kažejo, da Slovenija dosega najboljše rezultate doslej, 1. januarja 2007 pa bo postala tudi 13. članica Evropske monetarne unije (EMU) – prva med novimi članicami.

To pa lahko prinese tudi neprijetne posledice, med drugim tiho povečanje cen in s tem večjo inflacijo. Tega se v vladi nedvomno zavedajo. Prehod na evro bo preizkusni kamen. Večje inflacije si Slovenija ne sme privoščiti, znižati je treba tudi javnofinančni primanjkljaj. Posebej na očeh bo vsekakor finančni minister Andrej Bajuk. Kritika, ki je je ves čas deležen s strani poslancev LDS, poskuša destabilizirati vlado. Če namreč opoziciji uspe zamajati finančnega ministra, bo zamajala celotno vlado. Da bi pri tem zamajali tudi temelje gospodarskega razvoja Slovenije in državo samo, jih seveda ne moti, saj zasledujejo le svoj cilj. Ta pa je vnovični prihod na oblast. Pri tem seveda skrbijo le za lastne politične in osebne interese. Za Slovenijo je dobro, če to presliži in vodi še naprej takšno finančno politiko, kot jo je doslej. Edino to nas lahko popelje v svetlejšo prihodnost, sicer nas bodo podaniki LDS in tisti iz ozadja (prežeti z idejami nekdanjega totalitarizma) spet pahnili nazaj na Balkan, kjer bomo sicer prvi, a biti prvi med revnimi ni uspeh, kakršnega si zaslužijo državljani in državljanke te države.

Dr. Peter Starič

Izropan pokojninski sklad?

Spominjam se leta 1956, ko sem začel redno hoditi v službo. Takrat smo plačo dobivali v gotovini, nekaj deset let pozneje pa na bančni račun. Vsi odtegljaji so zajemali kakih 40 odstotkov brutoplače. Od tega je šlo za pokojnino približno 10 odstotkov, 30 odstotkov pa je šlo za davke, zdravstveno zavarovanje, za stanovanjski sklad in najrazličnejše samoprispevke, kot je bil npr. cestni sklad itd... Pa vseeno smo v 14 letih samostojne Slovenije zgradili približno desetkrat toliko cest kot v trikrat daljšem obdobju, ko smo še živeli v Jugoslaviji.

Tisti, ki nam sedaj očitajo, da smo po t. i. Jazbinškovem zakonu poceni prišli do lastniških stanovanj, naj upoštevajo, da bi z denarjem, ki smo ga vplačali v stanovanjski sklad, lahko kupili povprečno po dve novi stanovanji. Vsem tistim, ki so si s stanovanjskimi posojili kupovali stanovanja ali celo gradili hiše, pa je pri odplačevanju krepko pomagala inflacija, ki je – po drugi strani – razvrednotila tudi denar, ki smo ga plačevali v pokojninski sklad. Resnici na ljubo – veliko ljudi, ki so prav tako redno plačevali v stanovanjski sklad, ni imelo sreče, da bi si po »Jazbinškovem« zakonu kupili lastno stanovanje ali pa jim tega ni bilo treba storiti, ker so že imeli svoje stanovanje ali hišo.

Pred sabo imam plačilni list podjetja Tektronix Inc. z dne 27. 6. 1970, v katerem sem bil zaposlen od leta 1967 do 1970. Plačo smo dobivali na 14 dni, redno in natančno kot švicarska ura (sicer bi šlo podjetje takoj v stečaj). Naj navedem posamezne postavke in odstotke: brutoplača 100 %, netoplača 73,68 %, odtegljaji skupaj 26,32 %, od tega za socialno zavarovanje 3,67 %, nezgodno zavarovanje 0,47 % (za nesrečo pri podjetju), dodatno zavarovanje 2,49 % (»steber II«), zvezni davek 14,19 % in državni davek 5,62 %.

Za celotno zavarovanje je šlo torej 6,63 odstotka brutoplače. To se nam zdi malo, vendar moramo upoštevati, da so bile takrat v ZDA plače precej višje kot pri nas, kar večino ma velja še danes. Poleg tega smo plačevali še nekakšen »steber III«, kar ni zajeto na plačilnem listu. Pri podjetju so izračunali, koliko od plače naj bi odtegovali za davke, tako da je bila pri davčni napovedi razlika med plačanimi in izračunanimi davki čim manjša. Mesec dni po roku za oddajo davčne napovedi smo morali bodisi poravnati razliko, ki so nam jo sporočili z Internal Revenue Servica, ali pa so nam vrnilo preveč plačani denar.

Pred vojno so tisti, ki so upravljali naš pokojninski sklad, vlagali denar v donosne projekte, kot so bili npr. graditev ljubljanskega Nebotičnika, Šlaj-

merjevega doma in mnogih stanovanjskih zgradb, ki so jih potem dajali v najem ter skrbno vzdrževali. Sklad je imel v svojem trezorju tudi zlate palice, ki so jih celo nemški in italijanski okupatorji pustili pri miru. K temu smo zaposleni med letoma 1986 in 1996 prispevali od 14,40 do skoraj 20 odstotkov svojih plač. Naj omenim še, da je sedaj upokojena generacija delala približno 20 let tudi ob sobotah, kajti šele sredi 70. let so začeli postopoma odpravljati redno sobotno delo. (V prvih povojnih letih je bilo tudi veliko t. i. prostovoljnih in seveda neplačanih delovnih akcij.) Sredstva, ki so se na ta način nakopičila v pokojninskem in še v drugih skladih, so odtekala po pre mnogih nenaemskih kanalih, ker je povojni režim ravnal s tem denarjem bolj »po domače«. Zlate palice so »izginile«, izvedel sem tudi, da smo iz pokojninskega sklada morali dati Beogradu ogromno posojilo – nekateri govorijo o 10 milijardah dinarjev – ki pa ga nikoli nismo dobili nazaj. Velike »zasluge«, da tega denarja ni več, ima tudi pokojni maršal Tito, ki je vsakokrat, ko je obiskal Ljubljano, odnesel s seboj zajetno vsoto denarja. Titovim »muham«, ki so velikokrat stale po več sto milijonov in so včasih presegle celo milijardo, so morali tukajšnji satrapi pač ustreči, če so hoteli obdržati svoj položaj in visoko plačo.

Mnogi od tistih, ki so aktivno ali pasivno sodelovali pri ropanju našega pokojninskega sklada, še vedno sedijo v parlamentu. Ti so tudi najgla-

Prejšnja oblast je denar, ki smo ga redno plačevali za pokojnino, skoraj v celoti zapravila.

snejši pri kritiziranju vladnih ukrepov glede pokojnin. Res je, da je danes povprečna starostna doba višja, kot je bila npr. pred 30 leti, zaradi česar gre več denarja za pokojnino, vendar se mora zdajšnja delovna generacija zavedati, da je prejšnja oblast denar, ki

smo ga redno plačevali za pokojnino, skoraj v celoti zapravila. Če ta denar ne bi »izginil«, bi bilo zdajšnji delovni generaciji treba plačevati precej manj na račun medgeneracijske solidarnosti. O tem, kam natančno je šel zbrani denar in zlate palice, so naši javnosti dolžni pojasniti tisti, ki so takrat upravljali pokojninski sklad. ■

Protestov proti vladi zaradi Romov so se udeležili številni člani Liberalne akademije.

Pravičniki iz Liberalne akademije

Gašper Blažič, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Nedavna afera, povezana z romsko družino Strojjan, je sprožila precejšnje odmeve tudi med levičarskim delom civilne družbe, kjer ima pomembno mesto tudi Liberalna akademija.

Liberalna akademija je že večkrat opozorila nase s stališči o aktualnem dogajanju. Oglašala se je predvsem v velikih temah (npr. zakon o RTV, umetna oploditev samskih žensk itd.), pri tem pa ni varčevala z ostrino svojih stališč. Pred kratkim smo v Demokraciji poročali o tem, da je sekretar Liberalne akademije Božidar Flajšman, svetovalec poslanske skupine LDS, za potrebe Liberalne akademije zlorabil elektronsko pošto državnega zbora, saj je prek nje poslal stališča Liberalne akademije glede reševanja romske problematike v Ambrusu.

Kritični »zajtrkovalci« Začetek Liberalne akademije sega v leto 1992, ko je bilo ustanovljeno Društvo za preučevanje politične demokracije in liberalizma. Vanj

so se vključili zlasti člani neformalnega združenja Debatni klub 89, v katerem so se zbirali večinoma intelektualci družboslovne in humanistične smeri, ki so bili blizu tedanji ZSMS in so tudi sodelovali pri preoblikovanju ZSMS v Liberalno demokrasko stranko. Slednja se je leta 1994 skupaj z delom nekdanje Demokratske stranke (ene od naslednic Slovenske demokratične zveze, op. G. B.), s socialisti in z delom

Zelenih združila v Liberalno demokracijo Slovenije. Kasneje je iz omenjenega gibanja politično angažiranih intelektualcev, ki izvirajo iz ideološkega jedra ZSMS, nastala Liberalna akademija, ki živi, kot je zapisano na njeni spletni strani, »v sožitju z Liberalno demokracijo Slovenije«. Lahko bi torej rekli, da gre za nekakšen civilnodružbeni podaljšek LDS, kjer pa večinoma delujejo intelektualci, ki niso ne-

posredno angažirani v politiki, čeprav je vanjo vključenih tudi precej vidnejših članov LDS. Zato pa Liberalna akademija poleg civilnodružbene igra tudi idejno in nadzorno vlogo v odnosu do LDS, saj je bila do stranke kritična v času, ko jo je vodil Janez Drnovšek in jo usmerjal v politično sredino. Tako se je konec devetdesetih let formirala skupina t. i. zajtrkovalcev, ki so se zbirali pri tedanji ljubljanski županji Viki Potočnik in so bili zelo blizu stališčem Liberalne akademije, kritično pa so ocenjevali poteze Janeza Drnovška, predvsem njegovo prizadevanje za podpis t. i. vatikanskega sporazuma. Podobno »nadzorno« vlogo igra tudi Forum za levo kot civilnodružbeni podaljšek SD, saj ima o aktualnih zadevah

Kdo je član Liberalne akademije?

Poleg naštetih v članku so člani Liberalne akademije dr. Milan Balažič, dr. Lucija Čok, dr. Mladen Dolar, Gregor Golobič, Roman Jakič, Dušan Jovanovič, dr. Dušan Keber, dr. Zdenko Kodolja, dr. Bogomir Kovač, dr. Jožef Kunič, dr. Metka Mencin Čeplak, dr. Zoran Pavlovič, Mile Šetinc, dr. Peter Tancig, Simon Tecco, dr. Boris Vezjak, Jaša L. Zlobec in dr. Slavoj Žižek.

dostikrat celo identično stališče kot Liberalna akademija.

Prepletanje s Forumom 21 Kardovsko zaledje Liberalne akademije tvorijo zlasti prepoznavni levo liberalno usmerjeni intelektualci, med katerimi izstopa njen predsednik dr. Darko Štrajn, ki sicer deluje na Pedagoškem inštitutu. Med člani izvršilnega odbora tako najdemo dr. Milico Antič Gaber (ženo poslanca LDS in nekdanjega šolskega ministra Slavka Gabra), ljubljanskega mestnega svetnika Petra Božiča (izvoljen je bil na Jankovičevi listi), mag. Božidarja Flajšmana in poslanko LDS Majdo Širca. Člana izvršilnega odbora sta med drugim dr. Miha Kovač in dr. Niko Toš, ki sodeluje tudi v vodstvenih organih Kučanovega Forumu 21, saj je tam predsednik programskega sveta. Zato bi bilo zanimivo videti, kakšni odnosi vladajo med Forumom 21 in Liberalno akademijo. Med njenimi člani so namreč Kučanov »forumaš« dr. Bojko Bučar, poslanci LDS Slavko Gaber, Pavel Gantar, Matej Lahovnik, Marko Pavliha in Rudi Moge. Zanimivo je, da med člani ni dr. Vlada Mihejljaka, »sive eminence« med »akademiki« leve liberalne usmeritve.

Selektivni nasprotniki cenzure Med zadnjimi odmevnimi projekti Liberalne akademije velja omeniti izid zbornika z naslovom Medijski mrk, ki je izšel po lanskem refe-

Sekretar LA Božidar Flajšman

renodumu novega zakona«, filozof Boris Vežjak pa »neznosno lahkost referendumskega varanja«, med avtorji prispevkov so še Majda Širca, Jože Vogrinc, Darko Štrajn, Tomaž Dimic in Jože Pirjevec. Liberalna akademija je tako že pred referendumom aktivno sodelovala v akciji Proti, vendar je na referendumu gladko pogorela. Sicer pa se polemika v zvezi z RTV nadaljuje, saj je v zadnjem času prišlo do konflikta med Liberalno akademijo in vodstvom RTV Slovenija zaradi domnevnega suspenza novinark Vide Petrovčič. Liberalna akademija je to potezo obsodila kot »politično motiviran suspenz« novinark, ki naj bi bila kaznovana zaradi komentarja v oddaji Utrip, kritik pa je bil s strani »liberalnih akademikov« deležen tudi direktor TV Slovenija Jože Možina, ker naj bi bil Petrovčičevo osebno diskvalificiral v intervjuju za Delovo So-

Predsednik LA dr. Darko Štrajn

Zapleta z Vido Petrovčič se je Liberalna akademija spomnila tudi na tiskovni konferenci v KUD France Prešeren 16. novembra. Tako je dr. Boris Vežjak opozoril, da »dogodek ni bil deležen odmeva niti s strani cehovskih organizacij niti s strani sindikata, prav tako ni bil medijsko pokrit«. Po njegovih besedah je Liberalna akademija že tedaj napisala izjavo o cenzuri in poskusu utišanja novinark, vendar izjava ni prišla v medije, ker »so bila takšna navodila«. Sicer pa je bila tiskovna konferenca namenjena ocenjevanju kulturne politike in kot podpora interpelaciji proti ministru za kulturo Vasku Simonitiju. Liberalna akademija pa se ni oglašala ob prav tako razvpitih primerih medijske cenzure (pa tudi širjenju sovražnega govora), ko so bile žrtve tega dogajanja iz »neprave« politične opcije. Tudi v izjavi v zvezi z Romi se je zavzela le za ustavev »pogroma proti Romom«.

Iskanje Kacinovega naslednika

Velika skrb Liberalne akademije bo tudi iskanje novega predsednika LDS, saj pod Kacinovim vodstvom ni pridobila podpore, poleg tega je doživela že drugi volilni poraz zapored. Stranko so dodatno prizadeli še nekateri odstopi njenih najvidnejših kadrov, na primer Mateja Lahovnika z mesta podpredsednika LDS, ki domnevno ni zadovoljen s Kacinovo politiko vodenja stranke. Iz nekaterih virov je že mogoče slišati, naj bi nekateri iz LDS »snubili« evropskega komisarja za znanost in raziskave Janeza Potočnika, saj bi edino on, podobno kot nekdanj Drnovšek, lahko nagovoril večji del politične sredine. Potočnik, ki je bil v vladi LDS minister za evropske zadeve,

Poslanica LDS Majda Širca

namreč velja za politično dokaj neobremenjenega človeka, na javnomnenjskih lestvicah se uvršča zelo visoko, poleg tega je tudi eden redkih, ki se doslej ni kompromitiral s kakšno afero. Vprašanje pa je, ali bo pripravljen sprejeti izziv in nastopiti z LDS na volitvah leta 2008, saj mu mandat v evropski komisiji poteče šele leta 2009. Ni pa gotovo, ali ga bo Liberalna akademija podprla, saj bi sredinska drža stranke pomenila tudi sklepanje kompromisov z nasprotno politično opcijo, nad čemer sta doslej najbolj negotovala prav Liberalna akademija in »pravoverni« del LDS. ■

Liberalna demokracija Slovenije in Liberalna akademija sta tesno povezani.

rendumu o novem zakonu o RTV. Že iz naslovov člankov v njem je mogoče zaznati veliko jezo zaradi poraza na referendumu, zaradi česar so se avtorji spustili tudi na raven osebne diskvalifikacije zagovornikov novega zakona o RTV. Tako na primer psihiater Slavko Zihlerl analizira »paranoidno držo

botno prilogo. Vodstvo RTV je na kritike odgovorilo in med drugim zapisalo: »Tisti, ki problematizirajo zgolj uredniško odločitve, ne pa neprofesionalne vsebine njenega novinarskega dela, so očitno zainteresirani, da bi se ugled javnega RTV zmanjšal in da bi na tem gradili svoj politični kapital.«

ANKETA

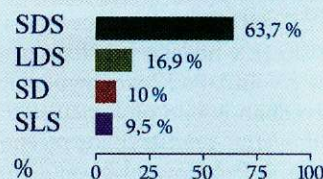
Ali vam je všeč nov turistični logotip Slovenije?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Katera stranka je zmagovalka lokalnih volitev?

Glasovalo: 201

DEMOKRACIJA spletna

Sporni izolski preobrat

Aleš Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Po podatkih Državne volilne komisije je na županskih volitvah v Izoli zmagala Breda Pečan, vendar nad njeno izvolitvijo visi senca dvoma, saj obstaja sum, da je bila kuverta z glasovi iz doma ostarelih, ki ji je prinesla zmago, zamenjana.

Nad zmago Brede Pečan visi senca dvoma tudi zaradi sporne glasovnice.

Domnevne nepravilnosti, do katerih na bi bilo prišlo v drugem krogu lokalnih volitev v Izoli, so začele prihajati na dan, ko je po preštetju glasov po pošti občinska volilna komisija (OVK) razglasila, da je zmagala Breda Pečan. V javnost jih je spravil njen tekmeč Tomislav Klokočevnik, ki je prepričan, da na voliščih in pri štetju glasov ni potekalo vse tako, kot bi moralo. Kot je zapisal v pritožbi, ki jo je v še dopustnem roku vložil na OVK, naj bi do prve nepravilnosti prišlo že v nedeljo pri štetju glasov z volišč. Po Klokočevnikovih navedbah je bilo ob koncu štetja njihovemu predstavniku rečeno, da je za Pečanovo glasoval 4.201 volivec (tak podatek je bil zapisan tudi na internetnih straneh Državne volilne komisije), naslednji dan pa se je v uradnem zapisniku skrivnostno pojavil podatek, da sta

za Pečanovo glasovala 4.202 volivca. Tudi druga večja nepravilnost naj bi se bila zgodila v nedeljo, ko je OVK, kot izhaja iz pritožbe, še enkrat pregledala vse neveljavne glasovnice in izločila dve ter ju uvrstila med veljavne glasovnice v prid Brede Pečan. Do več nepravilnosti naj bi bilo prišlo tudi pri glasovanju po pošti. Tako naj volilne karte, ki so bile priložene kuverti z glasovnicami, ki so po pošti prispele iz doma ostarelih, ne bi bile podpisane, komisija pa

naj bi jih štela za veljavne, čeprav zakon pravi, da lahko komisija kot veljavne šteje le glasovnice, ki jim je priložena volilna karta, ki jo lastnoročno podpiše volivec. Sporni naj bi bili tudi zahtevki za glasovanje po pošti, ki so jih volivci, ki so želeli glasovati na ta način, poslali OVK. Z njih naj bi bilo razvidno, da jih je podpisala ena in ista oseba. Končno naj bi bila sporna tudi kuverta, v kateri so bile poslane glasovnice iz doma ostarelih. Po Klokočevnikovih navedbah naj na njej ne bi bilo žiga, s katerega bi bilo mogoče razbrati, kdaj je bila kuverta oddana, kar bi lahko pomenilo, da jo je nekdo na pošti zamenjal.

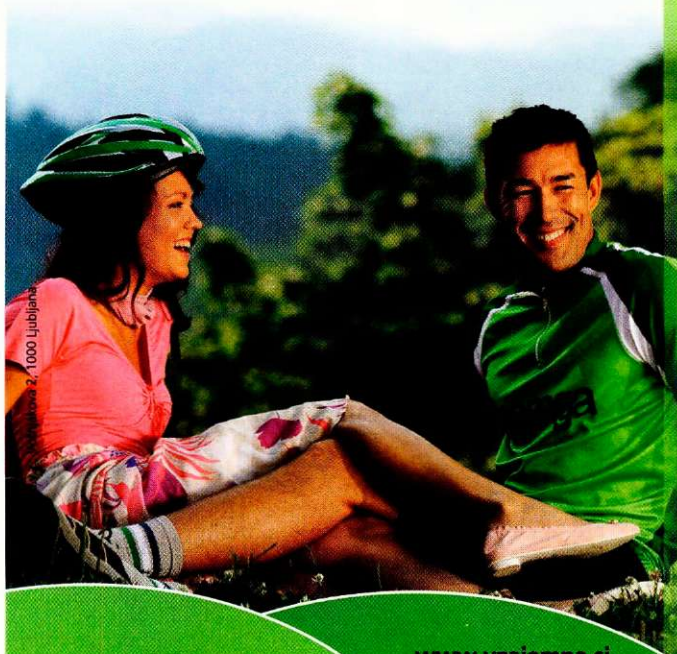
Sporne volitve po pošti Vse sporne navedbe smo želeli pre-

Klokočevnik je za zdaj moralni zmagovalec volitev v Izoli.

veriti pri predsedniku OVK Izola Mojmirju Suharju, vendar se v ponedeljek na OVK ni nihče odzival na telefonske klice, nam pa je potem uspelo govoriti s članico volilne komisije Aleksijo Bizjak, ki je imela pomisleke predvsem glede glasovanja po pošti. Kot nam je dejala Bizjakova, je do različnih podatkov pri glasovih z volišč prišlo zato, ker so prvotno enega izmed glasov pomotoma uvrstili med glasove po pošti, potem pa so to popravili. Po njenih besedah ne držijo Klokočevnikove navedbe, da volilne karte niso bile podpisane in da je vse zahtevke za glasovanje po pošti podpisala ena in ista oseba, saj je bilo pri tem, kot nam je dejala, vse tako, kot mora biti. Potrdila pa je Klokočevnikove navedbe, da kuverta, v kateri so bile glasovnice poslane na OVK, ni imela poštnega žiga. »Žiga na kuverti res ni bilo, zaradi česar ni bilo mogoče ugotoviti, kdaj so bile glasovnice poslane oziroma ali so bile sploh poslane po pošti. Ko na pošti oddaš kuvertu, dobi ta poštni žig, na tej kuverti pa ga ni bilo, kar bi lahko pomenilo, da je nekdo kuvertu zamenjal,« nam je dejala Bizjakova. Slednje je bil, kot je dodala, glavni razlog za to, da je na OVK glasovala, naj se ugotovi Klokočevnikovi zahtevi, navedeni v pritožbi, da se volitve po pošti ponovijo. Kot je znano, so drugi člani, ki so blizu SD, to zahtevo zavrnil.

Besede Bizjakove torej potrjujejo, da so bile volitve sporne prav v tistem delu, ki je prinesel zmago Brede Pečan, kar pomeni, da bi moralo volitve vzeti pod drobnogled neodvisno telo. Kot kaže, se bo slednje tudi zgodilo, saj tako Klokočevnik kot Pečanova napovedujeta, da bosta v primeru zanju neugodne odločitve občinskega sveta sprožila tožbo na Upravnem sodišču RS. **D**

Ni statusa? Ni panike.

Študent ali dijak, ki izgubi status, se prijavi na zavodu za zaposlovanje ali pa se prvič zaposli, potrebuje **dopolnilno zdravstveno zavarovanje**.

ZAKAJ?

Obvezno zdravstveno zavarovanje študentu ali dijaku, ki izgubi status, stroškov zdravstvenih storitev ne krije več v celoti, zato moramo del cene kot **doplačilo plačati sami**. Ta doplačila so lahko **zelo visoka**, izognemo pa se jim lahko s **sklenitvijo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja pri Vzajemni**.

KAJ LAHKO NAREDIM?

Pri Vzajemni lahko sklenem poseben **paket VzajemnaMladi**, ki vključuje:

- dopolnilno zdravstveno zavarovanje **VzajemnaZdravje**
- **darilo:**
 - **10 % popust** na avtomobilsko kasko zavarovanje pri **Zavarovalnici Maribor**
 - **50 % popust** pri mesečni naročnini za prve štiri mesece pri sklenitvi naročniškega razmerja za **ADSL**
 - **brezplačna izdelava 40 fotografij** za prvih tisoč skleniteljev zavarovanja preko www.vzajemna.si
- **ugodnosti** za zavarovance Vzajemne

Pri sklenitvi zavarovanja preko www.vzajemna.si nudimo **najvišji zakonsko dovoljeni 3 % popust**.

Več informacij o darilih in ugodnostih na www.vzajemna.si ali na brezplačni telefonski številki 080 20 60.

www.vzajemna.si

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

080 20 60

ZADENITE

102.4

103.7

EUR

Z RODOM STEWARTOM

NA 102.4

IN 103.7

RADIO CENTER 102.4, 103.7 MHz

ROD STEWART

WWW.RADIOCENTER.SI

MENI

Najvišja slovenska gora Triglav – simbol slovenstva.

Vrnitev k slovenstvu

Mag. Aleš Žužek, foto: Gregor Pohleven

Ena od značilnosti minulih lokalnih volitev je bilo nadaljnje nazadovanje obeh osrednjih strank slovenske levice (LDS in SD), saj sta dobili samo približno četrtno glasov tistih volivcev, ki so prišli 22. oktobra na volitve.

Nazadovanje slovenske levice je dejstvo, ki nas – če opazujemo stvari z vidika ohranjanja slovenstva – lahko le veseli (ker veselje pač nikoli ni popolno, se je v Ljubljani žal »zgodil« Jankovič).

Zadržani do slovenstva Dejstvo je, da je slovenska (tranzicijska) levica potomka treh osrednjih t. i. družbenopolitičnih organizacij iz obdobja komunistične diktature (1944/1945–december 1989/maj 1990), to je zveze komunistov, ki je »prednica« Pahorjevih Socialnih demokratov, komunističnega podmladka, uradno imenovanega Zveza socialistične mladine, in partijske transmisije Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki sta glavni »prednici« Liberalne demokracije Slovenije. Prav tako je dejstvo, da je ena glavnih ideoloških po-

stavk slovenske levice negativen odnos do slovenstva in slovenskega naroda nasploh. Spomnimo se le, da je slovenska zveza komunistov desetletja prisegala na (jugoslovanski) delavski razred, jugoslovanstvo, proletarski internacionalizem ter »bratstvo in enotnost« ter (pre)mnogokrat slovenske nacionalne interese podrejela jugoslovanstvu. Prav tako ne smemo pozabiti, da je bila v času slovenskega osamosvajanja slovenska levica – zlasti je to veljalo za SDP (nekdanja ZKS) in Liberalno demokratsko stranko (nekdanja ZSMS), malo manj pa za Socialistično stranko Slovenije (nekdanja SZDL) – skeptična (če uporabimo to omiljeno besedo) do suverene slovenske države. Zelo pomenljiv je dogodek, ki se je zgodil na kongresu LDS marca 1992 (na tem kongresu je postal predsednik omenjene stranke Ja-

nez Drnovšek); takrat je namreč stranka zavestno in demonstrativno sklenila, da bodo na kongresu namesto slovenske himne zaigrali Vivaldijevo Pomlad. Tako je tedaj LDS že na simbolni ravni pokazala precejšnjo mero omalovaževanja slovenstva in slovenske državnosti (omenjeno omalovaževanje je stranka kazala že v obdobju pred omenjenim kongresom). Zato ne preseneča, da je LDS v obdobju svoje oblasti v letih 1992–2004 izvajala načrtno razgradnjo slovenske nacionalne identitete v slogu misli levo usmerjenega filozofa Mladena Dolarja o nujnosti »razkroja slovenskega naroda«. Podlago omenjeni razgradnji je predstavljal t. i. ideološki aparat oblasti (če si lahko malce »sposodim« misli marksističnega filozofa Althusserja, ki je vedno navdihoval ideologije LDS), torej šolstvo in medi-

ji. Zato lahko le z naklonjenostjo spremljamo razpoke v nekdanji ideološko trdnih monolitih.

Korenine samozatajevanja Nasploh je za slovenski narod (žal) značilno, da so bile znotraj njega oziroma znotraj njegovih vodilnih krogov idejne skupine, ki so se zavzemale za nekakšno »samoodpravo slovenskega naroda«. Sprva so takšne ideje najbolj strastno zagovarjali pronemško usmerjeni Slovenci, t. i. nemškutarji, ki so z vsemi močmi poskušali ovirati začetno oblikovanje slovenskega naroda in njegove težnje po politični emancipaciji, po razpadu habsburške monarhije (ki je bila opora nemškutarskim krogom) pa so idejo o »samoodpravi slovenskega naroda« začeli zagovarjati t. i. jugoslovenarji (zbrani predvsem v slovenskih liberalnih krogih), ki so se zavzemali za

»utopitev« Slovencev in slovenskega naroda v unitaren jugoslovanski narod. Če je bila avstrijska oblast opora nemškutarjem, so v Kraljevini SHS in pozneje v Jugoslaviji postali opora slovenskim jugoslovenarjem beograjski velikosrbski krogi. Nasploh je prav dejstvo, da je bil slovenski narod del držav, v katerih so vodilno vlogo imeli drugi narodi, omogočalo dolgotrajen obstoj teh protislovenskih idejnih skupin. Še največ, kar so pred drugo svetovno vojno zmogli bolj slovensko usmerjeni liberalci, je bil t. i. vidmarjevski koncept slovenstva, ki ga je leta 1932 v svoji knjigi *Kulturni problem slovenstva* predstavil kulturnik Josip Vidmar. Njegova glavna teza je bila, da so Slovenci »kulturno Slovenci, politično pa Jugoslovani«. Vidmarjev koncept, ki je preprečeval polno politično uveljavitev slovenskega naroda, se je – vedoma ali nezavedno – ohranjal še desetletja, tudi v komunistični Jugoslaviji. Po drugi svetovni vojni je bilo sicer konec ostrega velikosrbskega unitarizma, vendar se je tudi v komunistični Jugoslaviji nenehno bil boj med centralisti in decentralisti. Najprej so bili močnejši centralisti, po odstavitvi Aleksandra Rankovića leta 1966 pa so se okrepili decentralisti oziroma federalisti, ki so svoj vrhunec moči dosegli z ustavo leta 1974. Toda na drugi strani se je ves čas komunistične Jugoslavije ohranjal partijski centralizem, v katerem je imela osrednjo moč partija oziroma ZK, ki je bila dejansko vrhovni državni organ. A če lahko pohvalimo decentralistična prizadevanja slovenskih komunistov, so se le-ti na drugi strani ravnali v skladu s Kardeljevim napotilom (Kardelj si ga je sposodil pri Leninu in ga prilagodil jugoslovanskim razmeram), ki ga je najpomembnejši slovenski komunist leta 1957 predstavil v dopolnjeni, drugi izdaji svoje knjige *Razvoj slovenskega narodnega vprašanja*. Kardeljevo napotilo je bilo naslednje: naloga slovenskih komunistov v Beogradu je boj zoper centralizem, medtem ko se morajo v Sloveniji bojevati zoper »slovenski nacionalizem«. Težava je bila v tem, da je bil pojem »slovenski nacionalizem« za Kardelja

in mnoge druge slovenske komuniste zelo raztegljiv, saj so vanj lahko »spravili« že preveč goreče poudarjanje slovenskih interesov na gospodarskem področju, zagotovo pa so očitek o »slovenskem nacionalizmu« takoj prilepili zahtevam po slovenski osamosvojitvi ali boju za ohranjanje slovenske samobitnosti v jugoslovanski večnarodni zvezni državi. Kardeljev koncept je v slovenski politiki in (kar je še bolj grozljivo) tudi v slovenski miselnosti uveljavil in okreplil tradicijo slovenskega samo-zatiranja, samo-demonizacije, samo-zaničevanja in samo-omalovaževanja. Seveda so vlogo slovenskega samo-zatiralca slovenski komunisti lahko uveljavljali samo zato, ker je bila Slovenija del zvezne države.

Narod postane nacija Proosamosvojitvenemu bloku, ki se je združil v koalicijo DEMOS in je pozneje na večstrankarskih demokratičnih volitvah leta 1990 tudi prepričljivo zmagal, je uspelo – čeprav je na kongresu ZKS leta 1986 zmagala Kučanova (tj. Ribičičeva) struja, ki je bila (vsaj v obdobju 1986–1988) naklonjena sklepanju kompromisov z armado in centralisti – izpeljati osamosvojitve in s tem preseči vidmarjevski koncept slovenstva. Z osamosvojitvijo smo Slovenci postali (če uporabimo Vidmarjev besednjak) Slovenci tudi politično oziroma smo Slovenci, če bi uporabil besednjak slovenskega filozofa Tineta Hribarja, z osamosvojitvijo postali nacija, to je narod z lastno suvereno državo. Toda kljub temu se je slovensko samozatiranje, samodemonizacija, samozaničevanje in samoomalovaževanje zaradi krepitve levice po letu 1992 nada-

O avtorju

Leta 1997 je na Filozofski fakulteti v Ljubljani diplomiral iz zgodovine. Na isti fakulteti je junija 2006 z uspešnim govorom magistrskega dela »Prehod iz samoupravnega v tržno gospodarstvo« postal magister zgodovine. V zadnjih letih občasno piše članke s področja gospodarstva in zgodovine.

ljevalo še po razpadu Jugoslavije. Ena glavnih značilnosti obdobja »svinčenih devetdesetih« oziroma obdobja »neokomunistične obnove« (1992–2004) je bilo prav načrtno omalovaževanje in demonizacija slovenske osamosvojitve. Na eni strani je levica skozi šolski sistem in medije izvajala nekakšen »izbris« (*damnatio memoriae* na slovenski način) obdobja demokratičnega vrenja in slovenske osamosvojitve iz spomina in zavesti Slovencev, na drugi pa izvajala demonizacijo slovenske osamosvojitve. Spomnimo se le t. i. orožarske afere in »Mogetove« komisije, katere edini namen je bil načrtno črnenje slovenske osamosvojitvene vojne. Demonizacija osamosvojitve pa je svoj neslavni vrhunec doživela s t. i. izbrisanimi, s katerimi je levica poskušala dokončno demonizirati osamosvojitve in vzpostavitev slovenske države. Omalovaževanje osamosvojitve se je izvajalo tudi skozi šolski sistem, predvsem s tem, da učencev načrtno niso seznanjali s slovensko osamosvojitvijo in demokratičnim obdobjem 1989–1991. Generacije slovenskih šolarjev, ki so v preteklih letih šle skozi »Gabrov« šolski sistem, so si pogled na omenjeno obdobje lahko izoblikovale le na podlagi poročil medijev, ki pa so v veliki večini sodelovali v demonizaciji in črnenju osamosvojitve in osamosvojitelj. Omalovaževanje pa ni doletelo le osamosvojiteljev in slovenske države, še več, v času »neokomunistične obnove« smo bili priče samozaničevanju Slovencev in slovenstva nasploh: spomnimo se le norčevanja iz slovenskega narodnega imena v slogu »Slovenceljnov« Svetlane Makarovič ali »Slovenčkov« Vesne Vuk Godina. Da ne omenjamo »Toševih« politbarometrov (v času, ko so bile polemike o t. i. izbrisanih na vrhuncu), ki so Slovence poskušali manipulativno prepričati, da smo najbolj rasističen in nacionalističen narod v Evropi. Ne nazadnje lahko tudi demonizacija zgodovinskega koncepta »zgodovine Slovencev« brez slabe vesti uvrstimo v ta krog.

Ozemlje, rod, jezik Nujno je, da Slovenci zavržemo protislovenske koncepte slovenske levice. Prav

tako kot je nujno, da slovenska levica končno doživi lastno katarzo (za doseg katarze pa je nujno, da se sprizajni s koncem svojega monopola v medijih in šolskem sistemu ter da preseže ošabno prepričanje o lastni intelektualni superiornosti nad drugače mislečimi). Potem se ne bomo prepirali več o tem, ali slovenski narod obstaja ali ne, temveč kako bi dosegli in uresničili njegove interese. Glavni nacionalni interesi pa so – kot je poudaril že Tine Hribar v svojem intervjuju za Primorski dnevnik (*Ozemlje, rod in jezik: trije elementi ohranjanja slovenskega naroda, april 2004*) – ohranjanje slovenskega ozemlja, rodu in jezika. Vsekakor pa moramo vedeti, da je razmerje med posameznikom in kolektivom (najsij bo to družba, država, narod ali kar koli že) eno najbolj občutljivih razmerij, zato je nujno najti pametno ravnovesje med obema »poloma«. Na eni strani je tako treba spoštovati svobodo posameznika, vendar je nujno hkrati tudi poudariti vrednote narodne skupnosti in slovenske državnosti ter tako doseči dopolnjevanje med (tudi narodno samozavestnim) posameznikom in skupnostjo. Morali bi si torej prizadevati za slovenski narod kot *skupnost svobodnih posameznikov* in tudi za nekakšno *nacionalno sinergijo*, ki bi odpravljala nevarnosti pretiranega poudarjanja individualizma na eni strani, na drugi pa preprečevala pretirano poenotenje skupnosti. Nacionalna sinergija naj torej omogoča, da bo skupni uspeh celotne slovenske države večji kot seštevek uspehov posameznikov, ki živijo v tej državi. Do nacionalne sinergije pa lahko pridemo le tako, da končamo samozaničevanje slovenstva, njegovih uspehov, izročila in vrednot (ki se je kazalo in se kaže na različne načine: od omalovaževanja lastne himne do Drnovškove gonje zoper vojaško parado v čast praznovanja osamosvojitve). Posameznik lahko najde trden smisel svojega obstoja le na ta način, da hkrati najde tudi smisel obstoja naroda, ki mu pripada. Šele na takšnem temelju se lahko uspešno spopademo z izzivi, nalogami in težavami ter grožnjami, ki jih je treba odpraviti. ■

Nepravilnosti uradno potrjene

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije, Bor Slana

Poslovodstvo Mercatorja je objavilo revizorsko poročilo o pregledu nekaterih spornih poslov družbe v letih od 2001 do 2005, ki jih je s povezanimi družinskimi podjetji vodil tedanji predsednik uprave Zoran Janković.

Ugotovitve so v celoti enake kot tiste v osnutku poročila, ki smo jih v našem tedniku objavili v drugi polovici oktobra, kažejo pa na velike nepravilnosti.

Nadzorni svet družbe Mercator se je pretekli teden poleg dobrih poslovnih izidov sistema v letošnjih devetih mesecev uradno seznanil tudi s posebnim revizorskim poročilom za izbrane posle družbe v preteklih letih, natančneje v času od leta 2001 do 2005, ko je sistem vodil Zoran Janković. Janković je bil z mesta predsednika uprave razrešen 15. novembra lani, po tem je prejel dobrih 98 milijonov tolarjev odpravnine, hkrati pa je skladno z individualno pogodbo, ki jo je sklenil z nekdanjim nadzornim svetom pod vodstvom Mirana Goslarja in pozneje Janeza Bohoriča, še šest mesecev po odstavitvi (do 15. maja letos) prejemal

redno plačo v višini nekaj več kot 4,1 milijona tolarjev. Skupaj je torej po zamenjavi prejel še dobrih 123 milijonov tolarjev.

Verodostojni podatki Tudi izsledke poročila izredne revizije nekaterih poslov smo v našem tedniku (verjetno edini skoraj v celoti) predstavili že v drugi polovici oktobra. Šlo je za osnutek revizorskega poročila na 30 straneh, napisanega v angleščini, vendar smo ga prevedli in objavili. Druga občila so objavljala dele poročila, vendar pa so pri tem vsa poudarjala, da gre za osnutek, in s tem hote ali nehoče poskušala zmanjšati pomen ugotovitev. Uradna objava kaže, da se ta ne razlikuje od osnutka.

Člani skupščine delničarjev Mercatorja so na 12. redni seji 15. maja letos pri mednarodni revizijski hiši Deloitte & Touch, revizija, d. o. o., Ljubljana, naročili revizijo,

Zoran Janković

pogodbo o njej pa je uprava Mercatorja podpisala 12. julija letos. Revizorji so pri delu upoštevali določila mednarodnih standardov, poročilo pa je podpisal Yuri Sidorovich, predsednik uprave revizijske družbe. Revizorji so zapisali, da poročilo ni rezultat revidiranja, paberkanja ali preiskovanja, izdajanje mnenja pa ne sodi v njihovo

delovno področje. Dodali so še, da so z nekaterimi zaposlenimi v Mercatorju opravili vse potrebne pogovore, ugotovitve pa temeljijo izključno na dokumentih in informacijah, ki so jih prejeli od Mitje Selana, direktorja računovodstva v družbi Mercator, kot kontaktne osebe za poslovne transakcije v Sloveniji, in Aleša Resnika, finančnega direktorja družbe kot kontaktne osebe za poslovne transakcije v Srbiji in Črni gori.

Janković želi pozabiti Zakaj je to pomembno? Janković je tudi po uradni objavi poročila, ki ga zelo bremeni in kaže, da v preteklih mesecih ni govoril resnice, javno razglašal, »da je revizija narejena nestrokovno, da končnega poročila ni prebral in ga tudi ne bo, saj je prepričan, da niso našli nič spornega, ker tudi ne bi mogli«. Menda pa je prebral osnutek. Dodal je še, »da bi pravno mnenje lahko pridobila tudi revizorska hiša, ki ima na voljo dovolj strokovnjakov«, kar je čisto sprenevedanje. Večina novinarjev in Janković so se v teh tednih največ ukvarjali z vprašanjem, kako je mogoče, da je že osnutek poročila prišel v javnost. To naj bi bilo tudi edino, kar naj bi Jankovića in druge zares zanimalo. Janković je dejal: »Upam, da je ta zgodba zdaj končana, kot je moja z Mercatorjem.« Izjavo je pozneje dopolnil z besedami, da tudi upravi Mercatorja priporoča, »naj na to zgodbo čim prej pozabi, tako kot jo bo tudi on sam«.

Sprenevedanje Da se Janković spreneveda, ko pravi, naj Mercator na zgodbo čim prej pozabi, ne dvomi nihče. Postopki revizije so zajemali pregled vseh poslov, sklenjenih med družbo Mercator in od nje odvisnih družb z družbo Electa (v lasti Jankovićevih) na

Družba Volos je zdaj Selena.

Pripravljajo v Electi nove podvige?

področju investicijskih gradenj, pri katerih je Electa nastopala kot izvajalec in podizvajalec; pregledali so vse posle, sklenjene med družbo Mercator in družbo Volos, ki nastopa kot dobavitelj Mercatorja, vse posle, ki se nanašajo na reprezentančne stroške družbe Mercator za člane uprave, in vse posle družbe, ki se nanašajo na nakupe nepremičnin zunaj Slovenije, in sicer na območju Srbije in Črne gore. Celotno poročilo je objavljeno tudi v sistemu elektronskega obveščanja SEOnet (na straneh Ljubljanske borze vrednostnih papirjev) in na spletnih straneh družbe Mercator.

Ugotovitve revizorjev Družba Electa je, kot piše v poročilu, v obdobju 2001–2005 v sodelovanju z Mercatorjem ustvarila okoli tretjino vseh prihodkov, družba Volos pa je leta 2005 z Mercatorjem ustvarila skoraj vse svoje prihodke. Revizorji ugotavljajo, naj bi bila Electa, ki jo vodi Damijan Jankovič, v primerjavi z dru-

gimi izvajalci v privilegiranem položaju. Ugotovitev izhaja iz nekaterih poslov, ki jih je Electa opravila za Mercator. Sporna naj bi bila graditev Mercatorjevega trgovskega centra v Grosupljem, za katerega niso bile pridobljene konkurenčne ponudbe, objekt pa je bil Mercatorju izročen z zamudo. Sporne naj bi bile tudi graditve nakupovalnih središč na Vrhniki, v Podpeči in Krškem. Revizorji ugotavljajo, da Electa ni spoštovala dogovorjenih rokov, da naložbe niso bile zajete v investicijskih načrtih Mercatorja, vrednosti pogodb pa so bile plačane vnaprej. Pri reviziji poslovanja Mercatorja z družbo Volos, katere soustanovitelj je Jure Jankovič, revizorji ugotavljajo, da se je delež prihodkov, ki jih je Volos ustvaril v poslovanju z Mercatorjem, v obravnavanem obdobju močno večal. Sodelovanje družb se je začelo leta 2003 in naj bi bilo Volosu prineslo okoli 55 odstotkov vseh prihodkov, leta 2004 84 odstotkov, leta 2005 pa že skoraj 100 odstotkov. Volosove cene so bile primerljive s cenami prejšnjih dobaviteljev, vendar so slednji Mercatorju ponujali večje popuste. Za reprezentanco je družba v tem času porabila več kot milijardo tolarjev, Jankovič pa pri poslovanju

Deloitte & Touche je revizijo opravil po mednarodnih standardih.

z družbami v lasti svojih družinskih članov (predvsem Electe) ni upošteval notranjih aktov družbe Mercator, ki so predpisovali izbiro najugodnejših ponudnikov in podobno. Te bi moral spoštovati tudi po individualni pogodbi o zaposlitvi. Poleg tega so revizorji pregledali poslovanje z družbami v Srbiji in Črni gori pa tudi v nekaterih drugih državah in ugotovili številne nepravilnosti.

Sledi pravno mnenje Predsednik uprave Mercatorja Žiga Debeljak vsebine poročila o posebni reviziji poslovanja ne želi komentirati. Poudarja, da so z objavo revizije obveznosti družbe opravljene, pridobili pa bodo neodvisno pravno mnenje glede morebitnih pravnih posledic izsledkov revizije in ga predstavili nadzornikom, ki se bodo odločali o morebitnih nadaljnjih korakih. S sporočilom za javnost pa se je oglasil Boško Šrot, predsednik uprave družbe Pivovarna Laško, ki je pomembna lastnica Mercatorja. V njem je zapisal, da ugotovitve še dodatno kažejo, da je bila lanska odstavitev Zorana Jankoviča z mesta predsednika uprave upravičena. O tem, kako bodo glede tega ravnali v prihodnje, bodo odločali na podlagi neodvisnega pravnega mnenja.

Volos je Selena V začetku novembra je bilo v Uradnem listu

RS objavljeno obvestilo, da je Jure Jankovič izstopil kot ustanovitelj družbe Volos, hkrati pa je bil razrešen tudi z mesta prokurista. Družba Volos je spremenila tudi ime in postala Selena. Poleg tega je prišlo do nekaterih organizacijskih sprememb v Electi, kar pomeni, da se Jankovič v družinsko povezanih družbah dobro pripravlja na komaj začeto županovanje v Ljubljani. V Ljubljani se širijo govornice, naj bi družinski člani Zorana Jankoviča kot tihi partnerji vstopili v nekaj novoustanovljenih podjetij. Ko ga je za komentar o tem prosila novinarka poslovnega dnevnika, ji je odvrnil: »Kako naj jaz to vem, sinova sta polnoletna, lahko delata, kar hočeta. Na butasto vprašanje butast odgovor.« Poznavalci razmer so vse skupaj označili kot Jankovičevo sprenevedanje, podobno tistemu, ko je za poslovni dnevnik pred volitvami dejal, da je lastnik le polovice stanovanjske hiše na Vinterci pri Ljubljani in lastnik osebnega avtomobila znamke Mercedes, drugih lastniških deležev (razen v družbi KLM) ali prihrankov pa nima. Le nekaj tednov za tem je novinarjem nacionalne televizije dejal, da je solastnik nekaterih drugih družb in tudi stanovanjske hiše v Grosupljem (v njej naj bi živel sin Jure z družino). Kaj bo čez nekaj tednov govoril o družbi svojih sinov in kaj poreče na »njuno polnoletnost«, pa bomo še ugotavljali. ■

Uspešnejši od Jankoviča

- Skupina Mercator je v obdobju I - IX 2006 ustvarila 351,3 milijarde tolarjev čistih prihodkov iz prodaje, kar je za 18 odstotkov več kot v istem lanskem obdobju. Čisti dobiček je bil 5,1 milijarde tolarjev (83,3 odstotka načrtovanega za celo leto 2006).
- T. i. primerljivi čisti dobiček je bil 4,5 milijarde tolarjev (za 20,2-odstotka več od primerljivega v lanskem letu).

Žiga Debeljak, direktor Mercatorja

Radio Krka
106.6 MHz

Borzni trgi ne poznajo predaha

Boštjan Kramberger, Kapitalska družba

Svetovni borzni trgi še naprej rastejo. Večina pomembnejših borzних indeksov postavlja nove rekordne vrednosti. Indeks ameriških delnic Dow Jones je konec tedna pričakal pri rekordni vrednosti 12.342 točk.

PORTFELJ 9 DELNIC NA DAN 17.11.2006

VREDNOSTNI PAPIR	TRG	INDEKS	VALUTA	ŠT. LOTOV	NAKUPNI TEČAJ	TEČAJ 17.11.2006	RAST DELNIC V %	SKUPAJ V SIT
1 Petroleo Brasileiro S.A.	Amerika	NYQ	USD	53	96.88	89.3	-7.82	887,939
2 Krka	Slovenija	SBI	SIT	10	143000	184141.87	28.77	1,841,419
3 Continental	Nemčija	GER	EUR	50	83.42	86.78	4.03	1,039,798
4 Ishare MSCI Japan	Amerika		USD	387	13.83	13.41	-3.04	973,634
5 Vallourec	Paris	PAR	EUR	23	182	198.4	9.01	1,093,525
6 Raiffeisen International	Dunaj	VIE	EUR	55	76.09	89.16	17.18	1,175,147
7 Puma ag	Nemčija	GER	EUR	15	279.39	284.44	1.81	1,022,448
8 Komercialna banka	Makedonija	MBI	MKD	47	5477	6208	13.35	1,135,009
9 Andritz	Avstrija	VIE	EUR	30	142.75	142.8	0.04	1,026,618

Denar v SIT 880,730 • Skupaj 11,076,266

Vrednost portfelja 04.11.2005 → 10,023,326 • Vrednost portfelja 17.11.2006 → 11,076,266 • Donosnost portfelja v odstotkih → 10.50 • Donos portfelja v SIT → 1,052,940
EUR → 239.64 • USD → 187.61 • MKD → 3.89

S&P 500 je na tedenski ravni pridobil slab odstotek in pol in v petek pristal pri 1.400 točkah, kar je najvišja vrednost po novembru 2000. Edini izmed pomembnejših ameriških borzних indeksov, ki še ni blizu rekordne vrednosti, je indeks tehnoloških delnic Nasdaq, ki pa je z 2,4-odstotno rastjo pretekli teden dosegel in presegel 10 odstotkov od začetka leta. Nemški DAX je od prejšnjega tedna više za 0,86 odstotka, medtem ko je francoski CAC malce nižje.

Trgi rastejo na podlagi podatkov iz podjetij, ki so bili v povprečju zelo dobri, na podlagi umirjanja inflacijskih pritiskov, nizke cene nafte, dobrih makroekonomskih podatkov in zaradi prevzemnih aktivnosti. V Ameriki je ta čas najbolj skrb zbujajoče stanje na trgu nepremičnin, saj naj bi bilo v oktobru število novih gradenj

padlo za 14,6 odstotka, kar je najnižje v zadnjih šestih letih. Število izdanih gradbenih dovoljenj pa je nižje za 5,2 odstotka, kar je najnižje v zadnjih devetih mesecih.

Podatki o trgu nepremičnin so v petek močno obtežili borzne indekse, saj so poznavalci po zadnjih podatkih menili, da se je trg ustalil, vendar zadnji podatki kažejo, da to ne drži.

Protiutež slabim podatkom o trgu nepremičnin je cena nafte, ki je v zadnjem tednu padla na 17-mesečno dno; tako je sedaj sodček nafte vreden približno 56 ameriških dolarjev. Poleg visokih zalog na ceno nafte pozitivno vpliva tudi toplo vreme. Nizka cena nafte je zelo pomembna za zaupanje potrošnikov in njihove decembrske nakupe. Ta teden se

namreč začne božična nakupovalna sezona, ki naj bi bila letos še posebej dobra. Poleg nizke cene nafte je v Ameriki rekordno nizka brezposelnost, plače

pa so visoke, kar je voda na mlin visoki porabi pri božičnih nakupih. Velika poraba pa se bo vsekakor poznala pri izidih zadnjega četrtletja. Kakšna je kupna moč, nam pove petkova prodaja Sonyjevih igralnih konzol Playstation 3. Prodaja novih igralnih konzol je bila več kot odlična, saj je 400.000 kosov pošlo v nekaj minutah.

V Sloveniji smo dočakali nekaj objav izidov tretjega četrtletja. Najpomembnejša je bila verjetno objava Krkinih izidov, ki so jih, kot kaže, investitorji ocenili za dobre, saj se je cena obrnila navzgor. Po-

zitivno je tudi to, naj bi pri Krki razmišljali o delitvi delnic. Če imamo sedaj eno delnico v vrednosti 180.000 tolarjev, bi imeli po delitvi 10 delnic v vrednosti 18.000 tolarjev. Z delitvijo se bo verjetno povečal promet oziroma povpraševanje, saj bo večje število manjših investitorjev pozitivno vplivalo na povpraševanje in s tem verjetno tudi na ceno.

Portfelj je po daljšem obdobju znova presegel 10-odstotno donosnost. Najbolj je k rasti pripomogla rast delnice Komercialne banke iz Skopja. Cena malce nad 6.000 denarjev je verjetno cena, kjer se bo delnica gibala tudi v prihodnje, če ne bo novih podatkov. Morebitni novi podatki o rekordnih izidih, ki jih napoveduje uprava, ali novi podatki o prodaji oziroma neprodaji delnic strateškemu investitorju, pa bodo sprožili večjo spremembo cene. **D**

AKCIJA V NOVEMBRU!

Plačilo individualne premije dodatnega pokojninskega zavarovanja **brez vstopnih stroškov.**

MODRA STEVILKA
080 2345

www.kapitalska-druzba.si

KAPITALSKA DRUŽBA

Čista toplina.

Čista toplina plina in kurilnega olja za ogrevanje doma
pomeni različne ugodne načine obročnega plačevanja.
Najbolj inovativen način plačila predstavlja kartica Magna,
s katero lahko račun poravnate celo v 12 obrokih. Lahko pa
izkoristite tudi za ugoden BanKredit Petrol. Dodatne infor-
macije na brezplačni številki 080 22 66 in na www.petrol.si.

PUBLICIS

080 22 66 dostava plina za plinohram in
kakovostnega kurilnega olja

PETROL

Prenovljeno financiranje občin

Denis Vengust, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Državni zbor je sprejel zakon o financiranju občin. Njegov cilj je zagotoviti enakopravnejše možnosti za zadovoljevanje skupnih potreb občanov v občinah, uresničiti pa ga je mogoče med drugim z večjo finančno avtonomijo občin.

Ta cilj je po mnenju ministra za lokalno samoupravo in regionalno politiko Ivana Žagarja mogoče uresničiti le tako, da se zagotovi sorazmernost nalog občin z viri financiranja, večja finančna avtonomija občin pri pridobivanju sredstev in pri njihovi porabi. Sistem decentralizacije javnih prihodkov iz dohodnine in drugih davkov zagotavlja občinam namreč vnaprej določen stabilen vir financiranja. V preteklem obdobju, še pred tem mandatom, so se razmere na področju financiranja lokalne skupnosti za veliko večino občin bistveno zaostriale, je na nedavni seji pojasnil minister Žagar. Na lokalne skupnosti so bile namreč prenesene številne naloge, vendar pri tem ni bilo poskrbljeno za potrebne dodatne finančne vire. Tako se je za večino občin v veliki meri zmanjšala predvsem možnost izvajanja razvojnih nalog. Vlada je po ministrovih besedah

takoj začela reševati nastali položaj. Ustavila je prenos dodatnih nalog brez ustreznega finančnega pokritja, zagotovila dvig primerne porabe za 10 odstotkov v okviru rebalansa proračuna za leto 2005 in dodala še 4,5 odstotka v proračunu za leto 2006. Z novim zakonom bo tako na boljšem večina občin. »Na slabšem« naj bi bile le štiri občine v državi, in sicer Ljubljana, Trzin, Šempeter-Vrtojba in Log-Dragomer. Ljubljana naj bi bila s tem »prikrajšana« za dobrih osem milijard tolarjev. Po dosedanjem sistemu so se občine v okoli 80 odstotkih financirale iz davčnih prihodkov, predvsem iz dohodnin njihovih prebivalcev, ki pa so zelo neenakomerno razporejeni po občinah

Minister za lokalno samoupravo Ivan Žagar

oziroma so skoncentrirani le v nekaterih. Drugi prihodki občin so vključevali še lastne takse, nekatere koncesnine, samoprispevke, dohodke od premoženja in nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč. Navedene štiri občine bodo poleg tega morale žrtvovati del dohodnine svojih občanov za financiranje manj razvitih občin. Trzinu bi tako po vladnih projekcijah v letu 2007 odščitili 196 milijonov tolarjev (818 tisoč evrov), kar pomeni 22,7 odstotka letošnjega proračuna občine.

Župan Trzina Tone Peršak meni, da bo zato občini za naložbe zmanjkalo vsaj 100 milijonov tolarjev na leto, saj sodi med razvite občine in ne bo upravičena niti do državnega sofinanciranja.

nja vlaganj. Peršak opozarja, da se občinam vlaganja v razvoj, ki se tako ali tako povrnejo šele na daljši rok z novimi delovnimi mesti, ne bodo več splačala, saj jim bodo morebitne presežke vzeli. Občine bodo tako še manj kot doslej motivirane za vlaganja v komunalno opremljanje zemljišč in con ter nizko nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč, kar pritegne vlagatelje, je prepričan Peršak.

Novi zakonski predlog tako predvideva financiranje občin na dva načina, in sicer bi se sredstva iz dohodninskih virov zbirala na enem mestu in nato enakomerno dodeljevala občinam. Model financiranja primerne porabe, kot ga predvideva zakon, predvideva izračunavanje povprečnine oziroma povprečnih stroškov na prebivalca v državi za stroške občin za obvezne naloge, ki jih morajo opravljati, in izračunavanje primerne obsega sredstev za financiranje nalog posamezne občine. Iz te skupne malhe bi nato občinam mesečno ali pa celo tedensko nakazovali sredstva za primerno porabo.

Primerna poraba občine, ki se financira iz teh virov, se tako ugotavlja na podlagi povprečnine, to je povprečnih stroškov na prebivalca v državi. Finančna avtonomija občin, kot to nakazuje novi zakon, se izraža v njihovi samostojnosti pri določanju in pobiranju prihodkov ter samostojnosti pri odločanju o uporabi sredstev občinskega proračuna. Samostojnost pri odločanju o uporabi sredstev občinskega proračuna je zagotovljena tudi pri financiranju primerne porabe občin. Sistem ugotavljanja primerne porabe deležev za financiranje posameznih nalog ne določa vnaprej in ne posega v pravico občine, da samostojno odloča o financiranju nalog iz svoje pristojnosti, pojasnjuje Žagar.

Državni zbor je sprejel koalicijsko dopolnilo, ki se nanaša na določbo zakona o izvrševanju proračunov za prihodnji dve leti, s katero je določen obseg prihodkov iz dohodnine, ki se štejejo za lastne vire financiranja občin v letih 2007 in 2008. Država bo tako za leto 2007 občinam iz proračuna odstopila 885 milijonov evrov, za leto 2008 pa 922 milijonov evrov.

Lizing in zadolževanje občin

Lizing, predvsem finančni, je bil zaradi prestroge omejitve zadolževanja občin nemalokrat edina pot za uresničitev načrtovanih občinskih projektov. Zato so občinski veljaki – na primer nekdanja ljubljanska županja Vika Potočnik in njena 1,4 milijarde tolarjev vredna lizinska pogodba za Rog – to možnost s pridom uporabljali. Mestna občina Ljubljana (MOL) je tako imela 20. septembra 2006 še 1,59 milijarde tolarjev (6,6 milijona evrov) neplačanih obveznosti iz treh različnih lizinskih pogodb. Največji je bil lizing za tovarno Rog, za katerega mora MOL letno plačevati 203 milijone tolarjev (850 tisoč evrov). MOL ima vsako leto še za približno pet milijonov tolarjev dodatnih obveznosti zaradi operativnega lizinga sedmih nepremičnin.

Tako financiranje je trajalo le do leta 2005, ko so zadolževanje z lizingom najprej prepovedali, nato pa na začetku leta 2006 znova uvedli, a le ob soglasju finančnega ministrstva.

In zakaj se župani sploh odločajo za zadolževanje prek lizinga? Odgovor je preprost. Postopki za pridobitev posojil so namreč izredno zahtevni in zapleteni

MOL dolguje še 1,1 milijarde tolarjev po lizinski pogodbi za kompleks tovarne Rog.

(potrebna pa je tudi ustrezna boniteta oz. posojilna sposobnost), medtem ko je na drugi strani najetje lizinga preprosto in hitro. V praksi se tako večkrat dogaja, da občine ne izpolnjujejo pogojev o zadolževanju po zakonu o financiranju občin, zato sklepajo lizinske oziroma najemne pogodbe (finančne in poslovne) in tako kljub vsem omejitvam še vedno izvajajo investicijsko dejavnost. Ob tem je težko reči, ali je najetje lizinga boljša ali slabša oblika zadolževanja. Vsekakor pa je postopek najemanja lizinga manj zapleten in hitrejši. Občinam se namreč tako poleg zakonsko določenih predpisov o zadolževanju ni treba držati še dodatnih omejitev.

Seveda to ne pomeni, da pasti, ki pri najemanju lizinga prežijo na občine, ni. Če je lizing namenjen graditvi objektov, ki se zlahka prodajo na trgu, potem tako zadolževanje ni tvegano. Če pa gre denimo za športni objekt, ki ga nihče več ne bo kupil, pa je pomembno vprašanje porošstva. Kadar tega ni, celotno tveganje prevzame lizingo-

dajalec in je to njegov problem. Ko gre za financiranje nujno potrebnih nepremičnin, denimo vodovoda, poroštvo največkrat prevzamejo občine in s tem povečajo javni dolg. Nekdanjo županjo prestolnice Danico Simšič so napake njene predhodnice Vike Potočnik, ki se je zadolžila za več kot milijardo, očitno izučile, saj je v vsem mandatu podpisala samo tri operativne pogodbe, ki prestolnico stanejo le 1,2 milijona tolarjev na leto.

Da v prihodnosti ne bi prihajalo do prezadolženosti občin, je ukrep ministrstva za finance vsekakor več kot dobrodošel. Občine morajo tako od letos pred sklenitvijo pogodbe za finančni lizing pridobiti soglasje ministrstva za finance. Na zadnji dan minulega leta je bilo po njihovih podatkih največ tovrstnih pogodb sklenjenih za graditev športnih objektov. Na ministrstvu še pojasnjujejo, da v dovoljeni obseg zadolževanja občine sodi črpanje posojila ali izdaja vrednostnih papirjev ter poroštev in soglasij

Rop meni, da predlog zakona izenačuje vse občine, jih tlači v en koš.

javnim zavodom oziroma podjetjem, od konca oktobra lani tudi lizingi, blagovna posojila in podobno. »Med lizinge se štejejo vse pogodbe o najemu, pri katerih lastninska pravica preide oziroma lahko preide z najemodajalca na najemnika, v praksi je to torej finančni lizing, medtem ko se operativni najem v dovoljeni obseg zadolževanja ne šteje,« razlagajo na ministrstvu. Poslovni najem oziroma operativni lizing je namenjen zlasti lizingojemalcem, ki ne nameravajo odkupiti predmeta lizinga, ampak ga želijo le uporabljati določeno obdobje, po izteku pogodbe pa ga vrnejo lizingodajalcu. Predmeta lizinga kot osnovno sredstvo v svojih poslovnih knjigah ne vodi pravna oseba, ampak ga vodi lizingodajalec. Finančni lizing je oblika financiranja nakupa premičnih oziroma nepremičnih investicijskih dobrin in je namenjen zlasti tistim, ki imajo namen predmet lizinga uporabljati dalj časa. S podpisom pogodbe postane lizingojemalec namreč ekonomski, po plačilu zadnjega obroka pa tudi pravni lastnik predmeta. ■

Spoštovani bralci Demokracije!

V prihodnje bom del prostora v rubriki Finance prepuščal novim avtorjem, vendar bom rubriko urejal tudi v primerih, kadar bodo objavljeni članki izpod peresa drugih avtorjev. Vseskozi bom skrbel, da bo tako moja kot vsebina novih avtorjev še naprej zanima in strokovno ustrežna za Vas – naše cenjene bralce.

Denis Vengust

IZBRANI PREZENTACIJSKI SISTEMI

AKCIJSKE CENE

Ponudbe veljajo od konca decembra 2006 oz. do razprodaje zalogi

PRINT-DIVISION

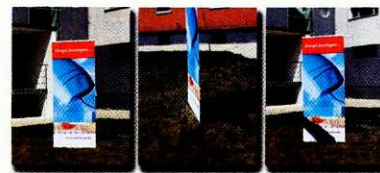
Kreativne rešitve digitalnega tiska.

Foto Tabor d.o.o., Jezdarska ulica 13,
2000 Maribor, ID.št. za DDV: SI43733271

Vse cene so navedene brez DDV-ja.

PROMOCIJSKO KLIP KLAP STOJALO

konstrukcija, torba	12.990,00 SIT	54.20 EUR
plakat	7.000,00 SIT	29.21 EUR
komplet	19.990,00 SIT	83.41 EUR

PROMOCIJSKO ROLL UP STOJALO

konstrukcija, torba	19.990,00 SIT	83.41 EUR
plakat	9.000,00 SIT	37.55 EUR
komplet	28.990,00 SIT	120.97 EUR

Dodatne informacije na www.print-division.com ali na telefonu 02/ 330 42 73

Urad vlade za informiranje je predstavil nov logotip in slogan Slovenije.

Dežela ljubezni pod Triglavom

Peter Avsenik, foto: D. Grögl/STA, N. Tejič/Salomon 2000, Bor Slana

Urad vlade za informiranje je nedavno predstavil nov logotip in reklamno geslo Slovenije, ki bosta svetovni javnosti v prihodnje predstavljala našo državo. Turizem je z novima znakoma zadovoljen, stroka pa je nad njima zgrožena.

Za geslo je državna komisija izbrala predlog agencije Nuit "I feel Slovenia" (po naše "Slovenijo čutim" s poudarjenim "jo čutim". Novi logotip je kombinacija slovenskih simbolov lipovega lista, Triglava in srca. Državno komisijo, ki je omenjenorešitev izbrala med skoraj štiristo avtorskimi predlogi, so sestavljali minister za zunanje zadeve Dimitrij Rupel, minister za gospodarstvo Andrej Vizjak, minister za kulturo Vasko Simoniti, državni sekretar za evropske zadeve v službi vlade za evropske zadeve Janez Lenarčič, državni sekretar v kabinetu predsednika vlade Aleksander Zorn, direktor vladnega urada za informiranje (UVI) Gregor Krajc, oblikovalka

Tanja Radež, etnolog Janez Bogataj ter podjetnika Japac Jakopin in Aleš Kristančič.

Znano je, da je Slovenija zamenjala že veliko logotipov in reklamnih gesel. Tako se zdi, da se nas svetovna turistična javnost po teh simbolih ne bi mogla zapomniti, tudi če bi to želela, čeprav so bili nekateri izjemno izvirni in se marsikomu še danes kolca po njih.

Od lipovega lista do rožic Z ustanovitvijo Centra za turistično in ekonomsko propagando leta 1983, ki ga je tedaj vodil Leopold Perc, smo poleg široke animacije domače in tuje javnosti dobili tudi prvi logotip – lipov list. Jernej Repovš, eden tistih, ki so v tem času skrbeli za turistič-

ne akcije, je o tem reklamnem geslu zapisal, da je povezan z naravo in da v zvezi s tem čisto okolje najbolj omogoča turizem. »S seboj nosi attribute prijazno, prijateljsko, toplo, čisto, pristno, naravno, sodobno,« je bil slikovit Repovš. Iz osemdesetih let je tudi kratek reklamni film Slovenija, moja dežela, ki je prejel nagrado na festivalu turističnih filmov v Berlinu. Nagrada je bila odskoč-

na deska za akcijo Turizem smo ljudje, ki je prerasla v nacionalni projekt, podprt tudi s strani takratne vlade. K sodelovanju v turistični propagandni akciji so tedaj povabili več kot 50 tisoč ljudi različnih poklicev. Po dveh manj odmevnih projektih pod gesli Iščemo dobrega gospodarja in Turizem nas bogati v drugi polovici osemdesetih je sredstev za izvedbo akcij začelo primanj-

Težko je verjeti, da javnost v novem slovenskem logotipu prepozna tri simbole. Prej bi ga imela za znak kakega gasilskega društva.

Znak lipov list je bil v Sloveniji zelo priljubljen pred osamosvojitvijo.

kovati, kar se je nadaljevalo tudi v letih po osamosvojitveni vojni.

Pred približno enajstimi leti, 6. aprila 1995, pa je slovenska vlada ustanovila Center za promocijo turizma Slovenije. Iste leta je bil na Bledu prvi turistični forum, na katerem je bil za logotip slovenskega turizma izbran šopek rožic, za reklamno geslo pa »The green piece of Europe«, po naše Zeleni košček Evrope. Naslednje reklamno geslo »Slovenija poživlja« je nastal že v tem desetletju in je Slovenijo predstavljal kot presenetljivo destinacijo in oazo za sprostitve. V zadnjem času na televiziji BBC lahko spremljamo turistični oglas z reklamnim geslom »Slovenia, your perfect getaway«, pri čemer je slednji nekoliko neposrečen, če sklepamo po besedi »getaway«, ki pomeni pobeg.

Slovenija odslej torej ne bo več moja dežela niti zeleni košček v Evropi in idealen pobeg ter dežela na sončni strani Alp. Bomo pa z njo čutili in jo ljubili. Tudi se ne bomo več predstavljali z lipovim listom ali šopkom rož. Odslej bo naš zaščitni znak nekakšna kombinacija (po mnenju mnogih Slovencev pa zmazek) simbolov.

Zbuditi asociacijo »V tujini Slovenijo večkrat zamenjujejo, jo slabo prepoznajo ali pa jo napačno umeščajo. Slovenija nima izdelane podobe in žal vse prepegosto drži, da neprepoznavnost pomeni tudi nepriljubljenost,« je zapisal vladni urad za informiranje v sporočilu za javnost ob tiskovni konferenci, kjer so predstavili nove rešitve za slovensko turistično uveljavitev. Slovenija po mnenju urada potrebuje jasno in kratko sporočilo, ki bo v prihodnosti ob ustreznem oglaševanju in dosledni uporabi na vseh ravneh javnega življenja zmoglo pri posameznikih po svetu zbuditi prvo in pravo asociacijo na Slovenijo.

Po teh merilih se je ravnala tudi državna komisija v omenjeni se-

stavi, ki je v obrazložitvi izbrane rešitve za logotip zapisala, da je grafičnim kriterijem sicer zadostilo več znakov, a le eden je bil tudi vsebinsko primeren. Izbrani znak je po mnenju komisije »z izjemno čistostjo, prepoznavnostjo in izrazno močjo združil vsebine, ki jih je predstavila velika večina prispelih del – Triglav, lipov list in srce«. Prvi naj bi simboliziral duhovno in siceršnje ustvarjalnost, lipov list pozitivno razmerje med človekom ter naravnim in kulturnim okoljem, srce naj bi predstavljalo srčnost pri naših prizadevanjih v skupni Evropi in svetu.

»Slovenija je dežela in država, ki vabi ljubeznivo oz. z ljubeznijo, hkrati pa se z besedo označuje pozitiven, ljubezniv vtis ali odnos, ki ga obiskovalec ohranja po obisku Slovenije. To pomeni, da dežele in njenih ljudi ne pozabi ter ohranja do nje pozitivni, osebni odnos,« je zapisala komisija v obrazložitvi izbora reklamnega gesla »I feel Slovenia« oziroma »Slovenijo čutim«. Dejstvo, da imamo v imenu države angleško besedo za ljubezen, bi bilo tako po njenem mnenju lahko predmet nadaljnega slovenskega turističnega uveljavljanja, oblika

Ko likovna govorica odpove

Za mnenje o novem logotipu smo povprašali direktorico Slovenskega etnografskega muzeja (SEM) Bojano Rogelj Škafar.

Vaš komentar na novi logotip Slovenije.

Kar se tiče logotipa, je moje strokovno mnenje, da je morda premalo prepoznaven. Združuje namreč tri motive, ki so vsak zase sicer lahko močni motivi – odvisno seveda, v kakšnem kontekstu –, vsi skupaj pa tako vsebinsko kot vizualno delujejo prenasličeno in premalo prepoznavno.

Bi ga bilo torej treba spremeniti?

Verjamem, da je odločitev za primeren logotip vedno zelo težka, ker je sporazum na tem področju težko doseči. Svoje mnenje ima stroka – etnologija – pa oblikovalci in gospodarstvo, tako da je treba poiskati simbol, ki zadovoljuje največ teh postavk. V tem primeru se mi zdi izbrana rešitev premalo povedna. Vprašajmo se, kaj nam pove ta znak. Pod logotipi nekaterih drugih držav (Avstralije, Španije) je zapisano, za katero državo gre, in še znak je zelo jasen – gre za en sam izbrani motiv. Tudi njegova likovna govorica o tej deželi nekaj pove. V našem primeru pa se mi zdi, da likovna govorica popolnoma odpove.

Potrebujemo preprostejšo rešitev?

Niti ne preprostejše, pač pa pomensko polnejšo oziroma izrazito prepoznavno.

Bojana Rogelj Škafar

»jo čutim« v slovenski različici pa naj bi bil vzpodbuden nagovor prebivalcem Slovenije.

Goreča dežela? Turistični delavci so z izbranimi rešitvama zadovoljni. »Nov znak in slogan sta obliko-

vana v skladu s sodobnimi trendi na področju gradnje znamke držav, saj vključujeta komponento čustev, kar se še posebej odraža v vsebini in pojavnih oblikah slogana I feel Slovenia,« nam je dejala voditeljica tržnega komuniciranja in odnosov z javnostmi pri Slovenski turistični organizaciji Slovenije Livija Kovač Konstantinovič. Na drugi strani je stroka zgrožena, saj ugotavlja, da je znak vsebinsko prazen, reklamno geslo pa otročje. Pogovor z direktorico Slovenskega etnografskega muzeja objavljamo v nadaljevanju.

Če lahko torej za reklamno geslo sklenemo, da je v smislu besedne igre še kar posrečeno, pa tega prav gotovo ne moremo trditi za logotip. Težko je namreč verjeti, da bomo ljudje (tako doma kot na tujem) v novem slovenskem znaku prepoznali omenjene tri simbole. Prej bi ga imeli za znak kakega gasilskega društva. In če gremo še dlje v domišljiji, utegne Slovenija v prihodnje postati svetu znana kot »goreča dežela«. ■

I feel Slovenia

Slovenijo čutim

Gregor Kraj, direktor vladnega urada za informiranje

Pregreti duhovi na Dolenjskem

Mitja Volčanšek, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Iskanje nadomestne lokacije za romsko družino Strojani se zapleta. Po obisku komisarja Hammarberga se napetosti niso polegale, stališča tistih, ki Strojani nočejo medse, in »protidiskriminacijskih« aktivistov pa so se zaostrila.

Zadnji v vrsti dogodkov v zvezi s Strojanimi je bil v ponedeljek, 20. novembra, odstop ministra Milana Zvera kot vodje komisije za zaščito romske etnične skupnosti. Zver se je pri tem držal obljube, da bo odstopil, če do 19. novembra ne bo našel nadomestne lokacije za romsko družino, ki so jo pred dobrimi tremi tedni iz okolice Ambrusa preselili v Postojno. Ob tem je premier Janez Janša sporočil, da bo o možnosti Zverovega odstopa odločala vlada, čeprav še ni znano kdaj.

Romi neenotni Del romske skupnosti za prihodnji teden napoveduje protestni shod pred parlamentom, ki se ga utegne udeležiti okoli 2.000 Romov iz vse države (shod naj bi bil že ta teden, vendar ga organizatorji niso pravočasno prijavili), čeprav predsednik Zveze Romov Slovenije Jožef Horvat protestu nasprotuje. Poleg tega so v Zvezi Romov in v Forumu romskih svetnikov ministra Zvera pozvali, naj znova

Thomas Hammarberg, Milan Zver in Zoran Grm

Protivladni demonstranti so pokazali svojo nestrpnost.

premisli o svoji odločitvi, saj je po njihovi oceni svoje delo opravljal korektno in angažirano.

Dodaten dokaz o dobrem delu predsednika komisije Zvera so tihi, a očitno intenzivni pogovori z več slovenskimi župani, potem ko je postalo jasno, da se Strojani ne bodo vrnili v občino Ivančna Gorica. Najbolj presenetljiva je bila poteza novega ljubljanskega župana Zorana Janškoviča, ki je že v petek Zveru ponudil, da ambruške Rome sprejme prestolnica. Ena od mogočih

lokacij zanje naj bi bila opuščena tovarna Rog v središču mesta.

Visok obisk in protesti Prejšnji teden smo bili torej priče vrsti dogodkov tako na Dolenjskem kot v Ljubljani, čeprav so imeli med seboj povsem različne predznake. Če so prejšnji terek ljubljanski Kongresni trg in njegovo bližnjo okolico na noge spravili sicer maloštevilni protestniki (po ocenah jih je bilo med 500 in 700), ki so izražali podporo vrnitvi Strojanih v Ambrus, vlado enačili z

nasilno in rasistično ameriško organizacijo Ku Klux Klan in notranjega ministra Dragutina Mateja pozivali k odstopu, so se krajanji v vasi Malo Hudo, ki leži le streljaj stran od Ivančne Gorice, isti dan urno aktivirali ob informaciji, naj bi bila vlada za Strojane našla lokacijo v njihovi neposredni soseščini. Približno tristo zbranih domačinov je od svojih občinskih svetnikov z županom Jernejem Lampretom na čelu na koncu vendarle dobilo zagotovilo, da družine Strojani k njim ne bo.

Krajanji v Malo Hudem so se takoj zbrali ob namigu, da k njim prihajajo Strojani.

Nezaupanje in nepreverjene informacije, ki so nakazovale drugačen razplet od obljubljenega, so v naslednjih nekaj dneh spravili na noge tako vaščane Malega Hudega kot Ambrusa. Oboji so spontano organizirali nekakšne vaške straže, pripravljene, da po potrebi zvozili in s telesi fizično preprečijo vrnitev Romov.

Ob protestih proti vladi je zanimivo, da je iz istih vrst prišel poziv Katoliški cerkvi, naj pomaga reševati nastali položaj, pri čemer so pozabili na konkretno in hitro pomoč postojnske izpostave Karitas, ki je Strojnovim priskrbelo hrano in osnovno opremo za prve noči v izpraznjenem begunskem centru in jim ponudila tudi potrebno človeško toplino.

Medtem je Slovenijo obiskal komisar Sveta Evrope za človekove pravice Thomas Hammarberg, kar pa ni bistveno pomirilo napetega stanja. Komisar se je pri nas mudil dva dni, obiskal Strojaneve in se sešel tako s predstavniki vlade kot civilne družbe. Čeprav je sprva načrtoval drugače, je bil pripravljen stopiti pred novinarje šele ob koncu svojega dvodnevne obiska. Visoki gost je ugotovil, da je vlada sicer sprejela več spodbudnih ukrepov, ki bi pripomogli k večjemu vključevanju romske skupnosti v slovensko družbo, hkrati pa je kritiziral po njegovo prisilno izselitev Strojnovih in ugotavljal posamične pojave ksenofobičnih elementov. Nazadnje je Hammarberg vzel v bran slovenskega ombudsmana Matjaža Hanžka, češ da je z obveščanjem pristojnih evropskih ustanov o ravnanju slovenske vlade le opravljal svojo dolžnost.

Predsednika se oglašata Zanimivo je bilo spremljati, kako pozno, a vendar uravnoteženo se je na vroče dogajanje odzval predsednik republike Janez Drnovšek. Iz njegovega urada je namreč šele 19. novembra prišlo sporočilo za javnost, v katerem je predsednik izrazil zaskrbljenost nad nastalimi razmerami. Drnovšek je ob tem pozval k iskanju rešitve prek strpnega dialoga s strani države, prebivalcev in Strojnovih ob spoštovanju enakopravnosti, pravičnosti, dostojanstva in varnosti »tako za romsko družino kot za

njene sokrajane«. Predsednik je zavrnil uporabo sile za reševanje težav, saj ta »spodbuja dvom o učinkoviti pravni državi« in slabi »mednarodni ugled Republike Slovenije«. Ob tem je spomnil na pomen in razloge pozitivne diskriminacije manjšine, kakršna je romska, in iz tega razloga pozdravil vladni predlog posebnega zakona o romski skupnosti. Predsednik je omenil tudi podcenjevanje romske problematike v preteklosti, za kar pa so po njegovo delno krivi ne le vlada in politične stranke, temveč v določeni meri tudi nevladne organizacije in mediji. Svoje sporočilo je Drnovšek sklenil s pozivom pristojnim organom, naj ukrepajo, saj »reševanja skaljenih medsebojnih odnosov ... ne smemo prepustiti samovolji posameznikov«.

Manj spravljivo je v svojem televizijskem komentarju dogodkov nastopil nekdanji predsednik Milan Kučan. Spomnil je, da je sam od vsega začetka kritiziral reševanje problema s preselitvijo Strojnovih, in kot osrednjo pomanjkljivost navedel, da so pristojni organi odpovedali, pri čemer je dejal, da se enega nezakonitega dejanja ne more popraviti z drugim nezakonitim dejanjem.

Varnostna grožnja Vprašanje (ne)delovanja policijskih in inšpekcijskih organov nas usmerja k srčiki problema, ki je bil prepogosto poenostavljeno označen za rasizem nad romsko etnično manjšino kot tako. V resnici gre za problematičnost članov družine Strojnan, na kar so od samega začetka neuspešno opozarjali Ambrušani. Po podatkih Policijske uprave Ljubljana so policisti med letoma 2004 in 2006 zoper osebe, nastanjene na zemljišču v lasti Strojnovih, podali 126 kazenskih ovadb. Poleg tega so obravnavali 44 kršitev javnega reda in miru ter popisali 108 cestnoprometnih prekrškov. Da poglavar družine Mirko Strojnan ni povsem nebogljen, kot se je kazal do zdaj, povedo tudi njegove besede o donedavnih sosedih, ko je za komercialno televizijo dejal: »Zbirajo se na moji zemlji. Zapiirajo cesto, ki vodi do moje zemlje. To so največji gnoji. Vse bom zažgal. Zagradec bo gorel in vsi bodo bežali.«**w**

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kablinskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kablinskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro. Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na Mobilotelovem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Pripravljeni v službi domovine

Lovro Kastelic, foto: Bor Slana, L. Kastelic

Prejšnji teden smo bili priče dvema mednarodnima vajama, v katerih je Slovenska vojska predstavila in dokazala visoko bojno pripravljenost in usposobljenost.

Z vključevanjem v mednarodne integracije se je morala Slovenska vojska (SV) kot ena prvih vključiti v globalne (obrambne) tokove. Sprva je v tujino pošljala le visoko usposobljene inštruktorje in osebje za specialne naloge, z vstopom Slovenije v Nato pa se bo treba tudi navzven izkazati, da smo zavezniki. Slovenska vojska je namreč profesionalizirana in se torej s takšnimi nalogami spopada zavestno. V luči te doktrine so tako potekali obe mednarodni vojaški vaji kot tudi nedavni Janšev obisk v Iraku, kjer se je sešel s slovenskimi vojaškimi inštruktorji.

Sokolji udar Najprej je deseti motorizirani bataljon (10. MOTB) v okviru enomesečne vojaške vaje

Sokolji udar, ki je potekala na madžarskem vadišču Varpalota, uspešno prestal še zadnje testiranje, ki je bilo potrebno za prihodnje delovanje v vseh operacijah kriznega odzivanja zveze NATO. Na vaji, ki je stala približno 500 milijonov tolarjev, je sodelovalo več kot 1.000 pripadnikov iz enot SV, od tega več kot 700 iz 10. MOTB, ki so bili vključeni v elemente taktičnega urjenja na terenu, štabni postopek dela in logistično podporo. To je bila hkrati tudi največja vojaška vaja SV doslej, potekati pa je morala na Madžarskem, ker v Sloveniji ni dovolj velikega poligona. Ugotavljanje pripravljenosti 10. MOTB je bila tudi zadnja faza v procesu doseganja končnih operativnih zmogljivosti bataljona pred februarsko napotitvijo enote

na Natovo mirovno operacijo »Joint Enterprise« na Kosovo. Test je bil opravljen več kot uspešno. 10. MOTB je kot prvo enoto SV certificiralo Poveljstvo sil SV, Nato pa jo je afirmiral, kar pomeni, da bo že prihodnje leto vključena v nabor Natovih sil v visoki stopnji pripravljenosti za opravljanje vseh bojnih in mirovnih nalog za potrebe Nata. Veliko slovensko vojaško parado, ki so jo novinarji in fotografi lahko spremljali s prve bojne črte, sta spremljala tudi minister za obrambo Karl Erjavec in načelnik generalštaba Albin Gutman. Po besedah Karla Erjavca je bil to njegov najsrečnejši dan, odkar je minister za obrambo. Poveljnik 10. MOTB podpolkovnik Miha Škerbinc Barbo pa je strnil: »Na Kosovo se bo za šest mesecev odpravilo približno

670 pripadnikov SV, od tega večina iz 10. MOTB. To bo tudi največji prispevek Slovenije v mirovne operacije doslej, saj bo šel prvič v tujino celoten bataljon. S tem bo Slovenija okrepila svoj položaj v regiji ter tudi pokazala pripravljenost za prevzemanje povečane odgovornosti znotraj zavezništva.«

Vitezi apokalipse Že naslednji dan je načelnik štaba bojne enote podpolkovnik Biasutti na vadišču Artegna (Ratenj), na nekdanjem slovenskem etničnem ozemlju na obrobju Terske Beneške Slovenije, točno opoldne pozdravil navzoče: »Gospo in gospodje! Vaja, ki jo boste videli, je izbor nalog, ki jih bo polk evropske bojne skupine moral opravljati v morebitni bodoči misiji, ki jih pogojuje peterburški protokol. Poudarek bo na odzivih na krizne razmere. Enote, ki jih boste videli danes,

Slovenska vojska se je predstavila in izkazala tudi na tujem.

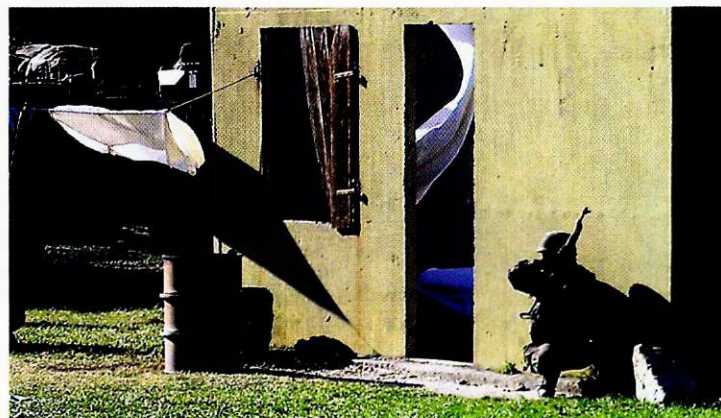
in potrditev zaveznitva, je šlo v Venzoneju (Pušja vas) in okolici za najpopolnejšo integracijo različnih kultur, zgodovinskih ozadij in doktrin v poenoteno evropsko idejo enotne vojaške strukture EU. Unija je namreč že leta 2003 oblikovala koncept evropske varnostne in obrambne politike in ta se je začel zdaj uresničevati.

Na območju nekdanjega slovenskega etničnega ozemlja Terske Beneške Slovenije je prišlo torej do uresničitve enotnega evropskega varnostnega in obrambnega koncepta, ki je izjemnega pomena za evropsko celino nešteti političnih, naravnih in tudi miselnih meja. Za postopen izbris teh pregrad tudi v obrambnem smislu si je še posebej prizadevala italijanska politika, ki je s predložitvijo tristranskega dogovora dobila tudi vodilno vlogo. Leta 1998 je namreč takratni obrambni minister Beniamino Andreata v Vidmu zagotovo želel in si prizadeval tudi s takšnim obrambno-političnim manevrom obrniti list v knjigi, v kateri je precej iredentističnih krivic in zločinov. V skupnem večnacionalnem regimentu (EUBG) ima italijanska vojska zato 60 odstotkov vseh sil, Slovenija in Madžarska pa po 20. Tudi poveljnik je Italijan – polkovnik Massimo Panizzi. Treba pa je poudariti, da je složnost med vsemi tremi vojskami na izjemno visoki ravni.

V radiju 6000 km Takšne bojne skupine bodo sodelovale v samostojnih operacijah EU in operacijah na kriznih območjih. Pri tem se bodo osredinile na hitro posredovanje v kriznih razmerah, zato bodo sile hitro premostljive in popolnoma standardizirane. Bojne skupine bodo morale biti nenehno v visoki operativni pripravljenosti, saj bodo morale biti v kratkem odzivnem času (do največ deset dni) pripravljene na napotitev na katero koli krizno območje v radiju 6000 km od Bruslja. Bojna skupina naj bi skupno štela okoli 1.500 moških, v misiji pa naj bi ostala štiri mesece. Slovenija bo prispevala motorizirano četo, pripadnike v poveljstvu regimen-

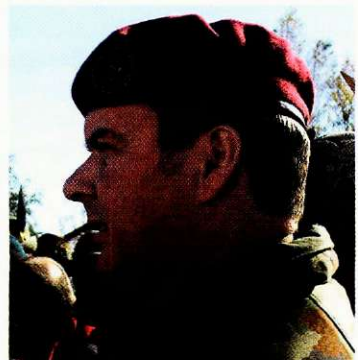

Pripadniki desetega motoriziranega bataljona tečejo na bojne položaje.

Vdor pripadnika Slovenske vojske v stavbo med vojaško vajo v Italiji

so manevrski del MLF EUBG (večnacionalne sile kopenskih vojsk, op. a.). Namen te vaje je dvigniti pripravljenost polka na tretji nivo in oceniti njegovo pripravljenost za končno ocenjevanje. »Potem se je začelo. »Vitezi apokalipse«, kot se je imenovala mednarodna vojaška vaja, med katerimi so uspešno sodelovali pripadniki 20. motoriziranega bataljona iz Celja, so lahko razložili. Vaja je bila diskretna, brez odvečnega pompa, šlo je namreč za višje cilje, pri katerih si združena italijanska, madžarska in slovenska vojska niti ni želela pretirane pozornosti. Če je šlo na Madžarskem za dokazovanje

Poveljnik 20. MOTB major Igor Iskrač

ta, brigade in nekatere logistične elemente znotraj strukture.

20. MOTB iz Celja 20. motorizirani bataljon, ki je nastanjen v Gemonu (Humin), kjer je bilo žarišče katastrofalnega potresa leta 1976, je v omenjeni akciji sprva nadziral majhno naselbino ob zdravstveni oskrbi lokalnega prebivalstva, med protesti demonstrantov pa je kasneje pridrvel tudi slovenski valuk, ki je evakuiral ranjenega vojaka. Nasploh je bila celotna akcija izjemno skrbno pripravljena, simulacija pa skrajno realistična. Manevrski naboji so glasno odzvanjali. Okoliško območje je bilo razmejeno na tri izmišljene cone: Sirtastan, Montjean in Sirtaland. 170 pripadnikov celjskega polka se je dobro odrezalo.

Tudi poveljnik 20. MOTB major Igor Iskrač (pod seboj ima kar 600 pripadnikov petih enot od Afganistana, Kosova, Madžarske, Italije in Celja) je bil po opravljenem delu zadovoljen. Pod njim je hierarhija točno določena, njegova vojaška doktrina pa je nekoliko drugačna. Namesto »nalogo izdati, jo izvršiti in o njej poročati« je Iskrač bolj naklonjen sistemskemu načelu, po katerem

je naloga dodeljena s primerom, končno izurjenje pa pomeni že poučevanje o naučenem. »Pripadnika v vodu usmerjam toliko časa, da si najde ustrezno vlogo.« Od vojak zahteva visoko motivacijo in spoštovanje, vseeno pa razume njegove intimne probleme. Ob takšnem spoštovanju je mogoča tudi bistveno večja enotnost. 20. MOTB jo vidno izkazuje ...

Radio Viva
FM 102.1
99.5 stereo RDS
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Na Dunaju potekajo pogovori o sestavi prihodnje vlade. Možnost velike koalicije še ni izključena.

Vrtiljak na Dunaju

Ana Müllner, foto: Reuters

Slaba dva meseca po parlamentarnih volitvah v sosednji Avstriji, ki so postregle s političnim zasukom v levo, še vedno ni znana sestava nove vladne garniture.

Prihodnji avstrijski premier Alfer Gusenbauer se je, potem ko je njegova socialdemokratska stranka v nasprotju s pričakovanji zmagala na parlamentarnih volitvah, že znašel v zagati. Sestavljanje koalicije še vedno poteka, hkrati s tem pa so odprte vse možnosti za sestavo prihodnje avstrijske vlade.

Presenetljivi izidi Po tesni in presenetljivi zmagi socialdemokratske stranke (SPÖ) pred Avstrijsko ljudsko stranko (ÖVP) – SPÖ je tekmico prehitela le za dober odstotek glasov – v Avstriji potekajo burne razprave o sestavi koalicije in hkrati tudi analize volilnih izidov. Največji premik, ki so ga izzvale nedavne volitve, je nedvomno konec vladavine ljudske stranke, ki je vodila avstrijsko politiko 34 let od konca druge svetovne vojne.

Na žalost marsikaterega pripadnika slovenske manjšine v

Avstriji je na nedavnih volitvah parlamentarni prag uspelo prestopiti tudi Zavezništvo za svobodno Avstrijo (BZÖ) pod vodstvom koroškega deželnega glavarja Jörga Haiderja. Čeprav se je njegova nova stranka komajda odcepila od Svobodnjaške stranke, ji je na presenečenje mnogih uspelo priti v parlament. V času predvolilne kampanje je poudarjala predvsem svojo politiko, naperjeno proti priseljencem muslimanskega rodu, kar je le ena od njenih preverjenih metod za pridobivanje volilnih glasov. A če bi se

SPÖ je tesno zmagala na volitvah.

BZÖ uspelo prebiti tudi v vladno koalicijo, bi to najverjetneje pomenilo nadaljevanje neprijazne politike do slovenske manjšine.

Rdeče-črna Avstrija? Možnost t. i. rdeče-črne koalicije, o kateri se je začelo ugibati že takoj po prvih izidih oktobrskih volitev, še ni dokončno pokopana, kljub temu pa so možnosti za tovrstno zvezo majhne. Zagovorniki tovrstne velike koalicije kažejo na Nemčijo, kjer leto dni po nastopu vlade, sestavljene iz konservativne in socialdemokratske stranke,

Koroški populist Jörg Haider

slednja deluje uspešno in za zdaj (vsaj navzven) ne kaže težav zaradi ideoloških razhajanj. A to še ne pomeni, da bi bil tovrstni model primeren tudi za Avstrijo, kar se že kaže v pogajanjih o sestavi vladne koalicije. Potem ko so komajda stekli prvi pogovori med socialdemokratsko in krščansko stranko, je slednja sodelovanje odpovedala. Razlog naj bi bili domnevno preveliki očitki socialdemokratov za vse napake, ki jih bo prihodnja vlada »podedovala« od prejšnje, sestavljene iz Avstrijske ljudske stranke in populistične stranke skrajne desnice BZÖ. Polemike med obema strankama je pospešil tudi prvi predlog socialdemokratske stranke, ki se je zavzela za nakup devetnajstih novih letal eurofighter, čemur nasprotuje konservativna stranka pod vodstvom Wolfganga Schüssla, ki s svojim nasprotovanjem veliki vojaški dobavi pogojuje svojo vrnitev k pogajalski mizi. Kot kaže, bi avstrijska črno-rdeča koalicija, če bi do nje prišlo, imela velike težave pri ohranjanju miru znotraj vlade, kar bi lahko hitro privedlo do zanemarjanja drugih področij njenega delovanja.

Schüsslovo slovo Poraz na volitvah bo najverjetneje prinesel tudi konec politične kariere Wolfganga Schüssla, ki je bil zadnja leta ena najbolj markantnih figur v avstrijski politiki. Če se njegova stranka ne bo znašla v vladni koaliciji, bi to pomenilo, da nove smernice avstrijske politike nimajo več prostora za dolgoletnega kanclerja. Schüssel je vodil avstrijsko politiko od leta 2000, njegova ljudska stranka je bila sprva v koaliciji s svobodnjaki, nato pa z BZÖ. Kot kaže, se ima za volilni poraz zahvaliti predvsem očitkom socialdemokratov, ki ga vneto obtožujejo nepravilne davčne politike. A vladavina Wolfganga Schüssla se kljub temu ne končuje z negativno bilanco, kar priznava tudi novi kancler Gusenbauer: »Avstrija je še vedno zgled mnogim državam in ljudje tukaj živimo dobro. A to še ne pomeni, da nam ne more iti še bolje.« To je ob menjavi oblasti na Dunaju za marsikoga obetavna obljuba, na prihodnjih volitvah pa utegne postati obremenjujoča. ■

ČAS JE ZA NOVO ZVEZO!

paketi
smart

1/2 leta BREZ mesečne naročnine!

TELEFON
vodafone live!

SONY ERICSSON K750i

50 €
11.982 SIT*

- prvi telefon z 2 megapikselnim fotoaparatom
- do 38 MB internega spomina
- priložena kartica s 64 MB spomina
- Bluetooth™
- infrardeči vmesnik
- video snemalnik in predvajalnik

live!

SAMSUNG SGH-E900

165 €
39.541 SIT*

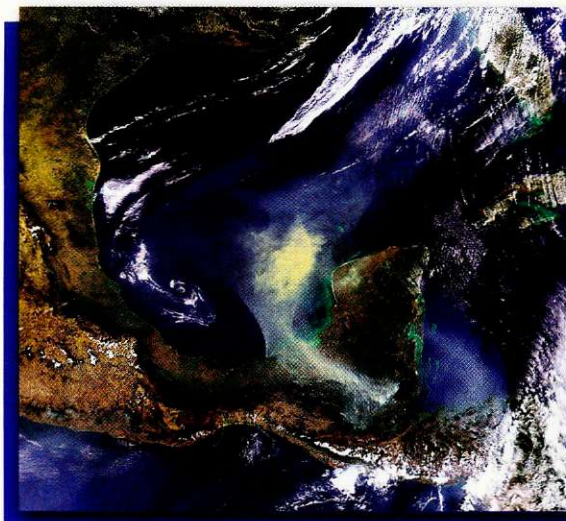
- vgrajena digitalni fotoaparati in videokamera
- Bluetooth™
- EDGE
- sinhronizacija s PC-jem
- mp3 predvajalnik
- do 80 MB internega spomina
- 256 MB spominska kartica

Vsem novim naročnikom, ki bodo do vključno 31.1.2007 kupili telefonski aparat iz ponudbe Simobil - Vodafone, aktualne v času nakupa, in hkrati sklenili naročniško razmerje za najmanj 24 mesecev, pol leta ne bomo obračunavali mesečne naročnine izbranega paketa Smart. V tem obdobju ni možna aktivacija storitve Partner Bonus. Ponudba ne velja za paket Business Smart, za naročnino na storitvi Opcija Mobilni in Vodafone Eurocall ter ni združljiva s popusti ostalih prodajnih akcij Si.mobil - Vodafone. *Cene telefonov veljajo za naročnike paketov Smart II in Smart III, če bo naročniško razmerje med Si.mobilom in naročnikom (kupcem) trajalo najmanj 24 mesecev od dneva sklenitve Pogodbe o prodaji telefonskega aparata. Ponudba predstavljenih telefonov velja do 31.12.2006 oz. do razprodaje zalog. Si.mobil si pridržuje pravico do spremembe cen. Vse cene vključujejo DDV. Cene v € so preračunane po tečaju zamenjave (1 € = 239,640 SIT). Dodatne informacije na www.simobil.si, 080 40 40 40 in na prodajnih mestih Si.mobil - Vodafone. Si.mobil d.d., Smartinska 134b, SI - 1000 Ljubljana

Ujemi svet

Virusi mrgolijo

V oceanih kar mrgoli različnih virusov, saj so ti preprosti mikroorganizmi najbolj razširjena oblika življenja v morju, kaže prvi popis mikroskopskega življenja v morjih, ki so ga naredili v ZDA. V študiji so analizirali gensko gradivo virusov, ki so ga zbrali v desetih letih na 68 krajih v Sargaškem morju, v Mehiškem zalivu, ob obalah Britanske Kolumbije in v Severnem morju. Znanstveniki so bili presenečeni, da je v morju toliko živih virusov in da so izredno raznoliki. Poleg tega so virusi, ki živijo v morjih, drugačni od doslej znanih, tistih torej, katerih genske značilnosti so že zbrane v podatkovnih bankah.

Vnovičen umor V Moskvi so neznanci ustrelili generalnega direktorja ruskega Sklada nacionalnega inštituta za nafto, 50-letnega Zelimkana Magomedova. Ubili so ga na jugozahodu Moskve, in sicer z dvema streloma v glavo. Ruske oblasti pa so že sprožile preiskavo, ali je pri tem šlo za naročen umor. Omenjeni sklad so ustanovili leta 2003 z namenom podpirati razvoj

malih in srednje velikih podjetij v naftni in plinski industriji. Sklad jim ponuja predvsem analize in svetovalne usluge. Smrt Magomedova je zadnja v vrsti umorov, ki so v zadnjih mesecih pretresli rusko prestolnico. Med njimi sta najbolj odmevali smrti ruske novinarki Ane Politkovske in namestnika guvernerja ruske narodne banke Andreja Kozlova.

Prenavljajo ga Arheološki muzej v Heraklionu je zaradi prenove zaprl vrata za javnost. Muzej, ki se ponaša z najbogatejšo zbirko predmetov minojske kulture (3000–1100 p.n.št.), vsako leto obišče okrog 250.000 radovednih raziskovalcev preteklosti. Za zdaj ni znano, kdaj naj bi ga znova od-

prli za javnost. Arheološki muzej v Heraklionu hrani predmete, ki so jih arheologi našli na Kreti. Večina eksponatov pripada minojski kulturi, ki je ime dobila po legendarnem kretskem kraju Minosu. Muzejska zbirka pokriva obdobje 5000 let, in sicer od neolitika do grško-rimskega obdobja.

Kennedyjev muzej Blizu berlinskih Brandenburških vrat, kjer je včasih stal berlinski zid, so odprli muzej »The Kennedys«, posvečen ubitemu ameriškemu predsedniku. Muzej je blizu točke, kjer je imel J. F. Kennedy 26. junija zgodovinski govor, v katerem je meščane nagovoril z besedami: »Ich bin ein Berliner.« Muzej, kjer je med drugim razstavljena aktovka iz krokodilje kože modne hiše

Hermes, ki jo je imel Kennedy pri sebi na dan uboja, 22. novembra 1963 v Teksasu, je odprl njegov nečak Anthony Kennedy-Shriver. Zasebna berlinska galerija Camera Work je predmete za muzejsko zbirko zbirala 10 let. Galerija želi z razstavo pokazati, da je bil Kennedy prva politična popzvezda, še posebej pa so hoteli opozoriti na povezanost med predsednikom in Berlinom, čeprav je v mestu preživel samo osem ur.

Zapuščajo Darfur Norveški svet za begunce (NRC), človekoljubna organizacija, ki beguncem po svetu daje pomoč v obliki zatočišča,

TUJI TISK

Der Spiegel

Skrivni dokumenti

Situacija bi se lahko razvila po bolj neugodnem scenariju in vse bi se lahko končalo z jedrsko katastrofo. Padec berlinskega zidu in zlom Sovjetske zveze še ni bil zagotovljen: Gorbačov in njegovi privrženci so se ostro bojevali

z ortodoksnimi predstavniki režima za politiko dialoga s svobodnim svetom. V Nemčiji sta o tem zdaj izšli knjigi v ruščini z naslovoma Znotraj Politburoja ter Gorbačov in nemško vprašanje. Boj med starim in novim se je začel poleti 1985, ko je bil mladi Mihail Gorbačov nepričakovano izbran za generalnega sekretarja CK KPS. Država je bila na robu: vojaška avantura v Afganistanu in oborožitvena tekma, ki jo je podpirala Moskva, sta izpili ekonomijo. Revščina je postala vsakdanjost, v deželi socializma je bilo število splavov višje od števila rojstev. Reforme je Gorbačov začel s kritiko satelitskih diktatorjev, kot sta bila Ceausescu in Gadafi.

The Times

Britanci v Ameriki

Britanci, ki so se odpravili na pot čez ocean, da bi začeli novo življenje, so dali Ameriki zvezde in velike državnike. Tako se je tudi praded Toma Cruisa leta 1850 priselil v Kentucky. Bil je eden od sto milijonov ljudi, ki

so se v Ameriko izselili med letoma 1820 in 1960. Med njimi je bilo več kot devet milijonov Britancev ali Ircev. Nekateri od njihovih potomcev lahko zdaj prvič poiščejo zgodbo svojega rodu na internetu, saj so na strani Ancestry.co.uk prvič objavili sezname potnikov čezoceank, ki so plule z Britanskega otočja v ZDA. Ta arhiv ne razkriva samo britanskega izvora znanih Američanov, tudi legendarni znamki Buick in Forbes so ustanovili Škoti, ki so se odpravili čez morje v iskanju bogastva. Med drugimi priseljenci so bili predniki dveh žensk, ki sta predstavljali Belo hišo: Lory Bush in Hillary Clinton.

hrane in šolanja otrok, je zaradi nesodelovanja sudanskih oblasti morala končati svoje humanitarno delo v Darfurju. Njihov odhod bo neposredno prizadel 300.000 razseljenih prebivalcev Darfurja, ki živijo v begunskih taboriščih pod upravo NRC. NRC namreč ne more opravljati svojega dela v razmerah, ko jim sudanske oblasti stalno izdajajočasne prepovedi dela, na pozive NRC k dialogu o razlogih za te prepovedi pa se ne odzivajo.

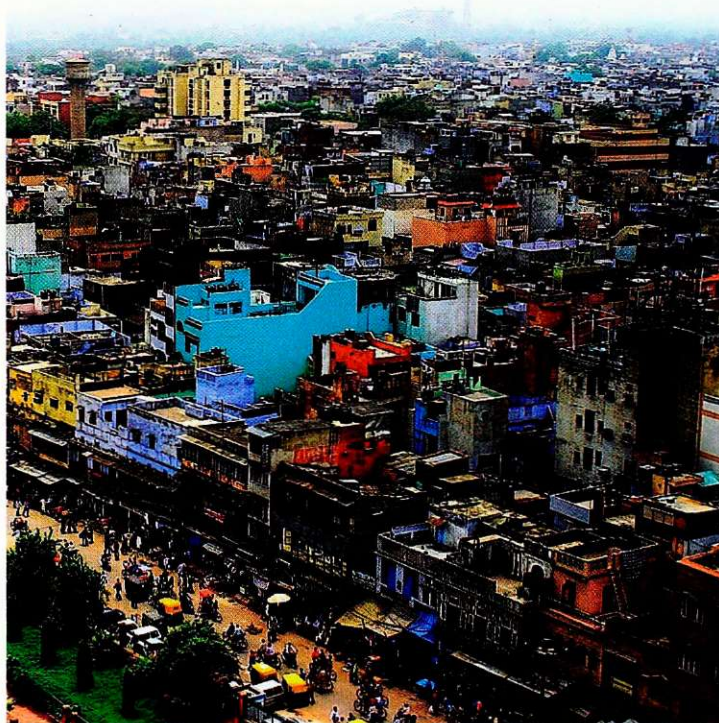
Zaprašena skrivnost Neka slika v lasti britanske kraljice Elizabete II., ki so jo spravili v skladišče in nanjo skoraj pozabili, saj naj bi bila le kopija, je pravzaprav izgubljenodelo italijanskega slikarja Michelangela Merisija Carava-

ggia. Umetniško delo, ki je v lasti kraljeve družine že več kot 400 let, je eno od 50 del slikarja, ki je leta 1610 umrl v 38. letu starosti. Gre za delo izjemne vrednosti, slika pa naj bi bila vredna več kot 74 milijonov evrov, vendar je kraljica ne sme prodati – predmeti iz kraljeve zbirke so namreč del nacionalne dediščine.

Ladijska razbitina Morski arheologi blizu španske obale raziskujejo razbitino rimske ladje iz prvega stoletja. Razbitino so po naključju odkrili že leta 2000, raziskovati pa so jo po dolgih pripravah začeli julija letos. Ladja naj bi bila dolga 30 metrov, prevažala pa naj bi lahko do 400 ton blaga. Na njej so že našli na stotine dobro ohranjenih glinenih

amfor. Ladja je verjetno potonila v nevihti med potovanjem iz Cadiza na jugu Španije proti Rimu. Razbitina leži 25 metrov pod morsko gladino in je od obale oddaljena le 1,5 kilometra.

Mirovni pogovori

Indija in Pakistan, jedrska tekmeča, sta začela z mirovnimi pogovori v senci obtožb in zikananj, naj bi Islamabad podpiral čezmejni terorizem. Pogovori so se začeli štiri mesece potem, ko je New Delhi pretrgal dialog s Pakistanom, ker naj bi bil po njegovo podpiral teroristični napad na vlak v Bombaju, ki je julija letos zahteval 186 smrtnih žrtev. Premiera obeh držav, ki sta bili po razglasitvi samostojnosti leta 1947 že trikrat v vojni, sta se na srečanju septembra na Kubi dogovorila o skupnih protiterorističnih ukrepih. Jedrski sosedi sta mirovni proces začeli leta 2004. Od takrat sta vzpostavili prometne povezave, a dosegli le malo napredka pri osrednjem vprašanju sporne razdeljene pokrajine Kašmir, ki si jo obe lastita v celoti.

Vir: STA

TUJI TISK

The New York Times

Neandertalci v genih

Znanstveniki so odkrili nove genske podatke, ki lahko odgovorijo na staro vprašanje: ali so se sodobni ljudje v obdobju soobstoja križali z neandertalci ali ne. Odgovor se glasi, da so se, čeprav verjetno ne zelo pogosto, lahko

le v posameznih primerih. Zelo zanimive pa so domneve, naj bi prav križanja z neandertalci povzročila pojav različice gena, ki regulira velikost možganov. Pojavila se je pred 37.000 leti in pomenila prednosti pri preživetju. Danes ima to različico gena okoli 70 odstotkov ljudi. Po besedah Brucea Lana z Univerze v Chicagu, enega od avtorjev raziskave, je križanje s sorodno vrsto na robu izumrtja pripomoglo k evoliucijskemu uspehu sodobnega človeka. Genske raziskave in arheološke izkopanine kažejo, da smo se sodobni ljudje pojavili pred 200.000 leti, pred 40.000 leti smo dosegli Evropo, pred 30.000 leti pa so začeli izumirati neandertalci.

New Scientist

Prehrana babice

Prehrana noseče ženske lahko vpliva na vedenje nekaterih genov celo dve generaciji naprej. Tako je raziskava pokazala, da lahko vnuki ljudi, ki so se prehranjevali dobro, veliko prej zbolijo za diabetesom. Od star-

šev torej ne podedujemo samo genov, ampak tudi navodila, v kakšni obliki naj se ti geni aktivirajo. Ta navodila se dedujejo z DNK prek epigenetskih sprememb – geni se lahko aktivirajo ali postanejo pasivni v skladu s kemičnimi snovmi, ki nanje delujejo. Takšen je pri človeku na primer gen AVY, ki je povezan s tveganjem za diabetes, ne vedo pa še, ali vpliva tudi na barvo kože. Kljub temu se ohranja prepričanje, da bi bilo še vedno zelo neodgovorno na podlagi takih odkritij predpisovati kakršne koli diete ljudem z namenom, da bi spremenili fenotip njihovih potomcev.

INTERVJU

Dr. Vladislav Pegan

Podeljevanje koncesij ni divja privatizacija

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Proesor dr. Vladislav Pegan, nekdanji specialist kirurg in predstojnik Inštituta za sodno medicino, pred tem pa zaposlen v ljubljanskem Kliničnem centru, je danes predsednik Zdravniške zbornice Slovenije.

Na spletni strani ste objavili stališče do zasebnitva v zdravstvu. Zakaj ste se odločili za to?

V Sloveniji imamo približno 4.500 delujočih zdravnikov, poleg tega še približno 1.200 zobozdravnikov, vsi pa so tudi člani naše zbornice. Od tega jih ima približno 1.200 koncesijo, kar pomeni, da so t. i. koncesionarji oziroma zdravniki zasebniki. To pa je kar velik odstotek članov. Zato nam ne more biti vseeno, če se v javnosti pojavljajo neresnične trditve o delu teh zasebnikov. Ne gre za kakšno polemiko, ampak bi radi svoje zdravnike, nekaj več kot 20 odstotkov vsega zdravništva jih je, zavarovali s tem, da v javnost posredujemo argumentirane trditve, ki izpodbijajo zavajajoče trditve v medijih. To je pravzaprav edini namen zbornice. Poleg tega ne moremo dovoliti pavšalnega zlivanja gnojnice po zdravnikih. To se ne sme dogajati.

Ali sodelujete z ministrom Bručanom? Zdi se mi, da imata približno enaka stališča. Kako je s tem?

Stališča zdravnikov in ministra niso nova, niso od takrat, ko je svoj mandat nastopil sedanjí resorni minister. Vi veste, da je bil že leta 1992 sprejet zakon, po katerem je bilo dovoljeno podeljevati koncesije zdravnikom. S tem so ti postali zasebniki, delajo pa z denarjem, ki ga dobijo kot plačilo za svoje delo s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS). Proces, to je podeljevanje koncesij zdravnikom, poteka torej že od leta 1992. Vsako leto je pristopilo nekaj več zdravnikov, ki so želeli postati koncesionarji. Glede na to, da ste omenili ministra Bručana, sedanjega ministra, moram reči, da je bilo v mandatu prejšnjega ministra Dušana Kebra podeljenih bistveno manj koncesij zdravnikom, to pa zato, ker prejšnji minister ni bil naklonjen koncesionarstvu. Koncesije je sicer podeljeval, a v bistveno manjšem številu. Ko je svoj mandat nastopil Bručan, je želel proces podeljevanja koncesij,

ki poteka od leta 1992 dalje, voditi naprej. Pri tem ga naša zbornica seveda podpira.

Zakaj podpirate zasebnitvo med zdravniki?

Ker vemo, da naši člani – govorim predvsem za primarno raven, to se pravi splošni zdravniki, družinski zdravniki, ginekologi, ki delajo na primarni ravni – želijo v zelo velikem odstotku postati koncesionarji, zasebniki. Pred poldrugim letom smo namreč opravili anketo in pokazalo se je, da približno 60 odstotkov vseh zdravnikov, ki so zdaj še zaposleni po zdravstvenih domovih, želi v prihodnosti iti med zasebnike. Ker je želja izražena s strani naših članov, mislim, da je logično, da jo podpiramo. Podpiramo pa jo tudi zato, ker smo videli, da so koncesionarji tudi med našimi bolniki in slovenskimi prebivalci visoko cenjeni. Tudi to so nam pokazale ankete. Ljudje so na splošno zadovoljni z zasebnimi zdravniki. Zato očitki, ki se zdaj pojavljajo predvsem s strani Gibanja za ohranitev javnega zdravstva, niso točni. To je zavajanje javnosti in mislim, da je prav, da argumentiramo povemo, kje so ti očitki netočni, zavajajoči ali imajo celo slabšalni namen in podobno. To moramo povedati.

Kako pa odgovarjate na očitke, da bo prišlo do razslojevanja prebivalstva?

Ti očitki se pogosto pojavljajo, in sicer, da bodo tisti, ki imajo več denarja, takoj prišli do kakovostnih storitev, tisti pa, ki ga nimajo, bodo odrinjeni. A do tega ne bo prišlo zaradi zasebnitva. Absolutno ne, ker tako zaposleni zdravniki kot zasebniki delajo na popolnoma enak način, kar se tiče pravic iz obveznega zavarovanja. Pri enih in drugih imajo bolniki absolutno enake pravice. Brez vsakih doplačil za pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Če pa seveda nekdo želi imeti nekaj, česar ZZZS po svojem pravilniku ne plačuje, je druga stvar, in to je treba doplačati ali plačati v celoti. Vendar to ne velja samo pri zasebniku, ampak tudi pri zdravniku v zdravstvenem domu. Pri tem ni nobene razlike, takšno ponavljanje neresnice je zavajajoče.

Zasebnikom tudi očitajo, da ne sodelujejo v t. i. 24-urnem zdravstvenem varstvu. Da ne

opravljajo dežurstev, ne delajo popoldne, ob sobotah in podobno. Kako je s tem?

Tudi to ne drži. Za zdaj 24-urno zdravstveno varstvo še vedno organizirajo zdravstveni domovi in vanj vključujejo vse zdravnike. Tiste, ki so še zaposleni, ki dobivajo plače še v zdravstvenem domu, in tiste, ki so zasebniki na tistem območju. Pri tem lahko dodam le to, da po nam dostopnih podatkih vodstvo Zdravstvenega doma Ljubljana na primer ne dovoli koncesionarjem soudeležbe pri izvajanju dežurstva v splošni nujni medicinski pomoči v nočnem času. To je tisto, kar se dogaja na Polikliniki, kjer imajo ambulanto – ob koncu tedna in ob praznikih – čeprav so koncesionarji večkrat izrazili željo po sodelovanju. Vidite, to je pa druga plat medalje. Koncesionarjem očitajo, da ne sodelujejo, dejansko jim pa vodstvo tega ne pusti. To je treba ljudem povedati. Zdravniki in drugi zaposleni v tem domu so zaradi tega preobremenjeni in menijo, da vodstvo na njihovih hrbtih ustvarja dobiček.

Kako pa je z drugimi zaposlenimi v zdravstvenih domovih? Bodo res nekateri ostali brez zaposlitve?

Tu lahko nastane problem, ki pa ga je mogoče rešiti, če se ljudje med seboj pogovarjajo. Če se želijo usklajevati, potem se to da urediti. Že nekajkrat smo recimo Zdravstveni dom Postojna izpostavili kot zgled. V njem je že polovica zdravnikov zasebnikov, polovica pa jih je še zaposlena v domu. V tem domu ni nobenega problema niti z osebjem niti z zdravniki ali drugim aktivnim kadrom, ker so se pametno dogovorili. To je sožitje, ki prekrasno deluje. Verjetno je še nekaj takšnih zdravstvenih domov, na primer v Luciji in Škofji Loki, kjer je že večina zdravnikov prejela koncesijo. Ti zdravniki večinoma ostanejo kar v teh prostorih, vzamejo jih v najem, s seboj pa vzamejo tudi kadre, s katerimi so prej delali. Seveda pa se včasih pokaže, da imajo zdravstveni domovi preveč kadra, kar pa seveda ni krivda koncesionarjev, saj niti prej, ko so bili zaposleni, na to niso mogli vplivati. Ščāsoma je prav, da se število teh kadrov, ki niso potrebni oziroma so nadštevilčni, zmanjša. To je vendar prihranek, saj je vse plačano iz prispevka za zdravstveno zavarovanje. ▶

► **Po nekaterih informacijah je gibanje pošljalo pristopne izjave tudi po zdravstvenih domovih, vendar se zdravniki niso bili pripravljeni vključevati v to, drugi zatrjujejo, da si želijo direktorji prek gibanja ohraniti svoje plače. Kako to komentirate?**

To so podatki, ki smo jih lahko prebrali v dnevnikih o plačah direktorjev zdravstvenih domov. To bi rad sprejel konkretnega stališča o tem. To je pač stvar, ki se dogaja, tega najbrž ne moremo posploševati, je pa res, da direktorji zdravstvenih domov v veliko primerih niso naklonjeni zasebnosti.

Kakšno vlogo ima zbornica pri podeljevanju koncesij zdravnikom na primarni ravni?

Koncesije na tej ravni podeljuje občina, ministrstvo jih le še potrdi. Naša zbornica daje mnenje, ki pa ni obvezujoče. Občina je tista, ki podeli koncesijo.

Koliko imajo na podeljevanje koncesij vpliv direktorji zdravstvenih domov?

V resnici se dogaja, da na občini vprašajo direktorja zdravstvenega doma in od njegovega odgovora je seveda v veliki meri odvisno, ali bo občina podelila koncesijo ali ne. Čeprav je to popolnoma neformalen odnos, saj direktor zdravstvenega doma ni stranka v postopku podeljevanja koncesij po zakonu, kljub temu pa ima njegovo stališče oziroma mnenje na občini veljavo. Pri tem nastajajo včasih konflikti, ko pravzaprav niti ne vemo, zakaj občina ne podeli koncesije, saj ni nobenega razloga za to. Zanimivo pa je, da občine nimajo nobenihadržkov pri podeljevanju koncesij v odročnih krajih, kjer ne pridobijo zdravnika, saj se nihče ne prijavi na razpis.

Očitki, ki se zdaj pojavljajo predvsem s strani Gibanja za ohranitev javnega zdravstva, so neutemeljeni.

Tam takoj razpišejo koncesijo, in ko je ta razpisana, navadno dobijo zdravnika, ki si opremi ordinacijo, investira vanjo svoj denar in nato običajno zato, ker je toliko vložil v svoje delovne razmere, ostane tam. Lahko tudi do upokojitve. To se dogaja. Vendar mislim, da to ni pošteno. Zakaj koncesije samo tam, kjer ni mogoče dobiti zdravnika? Koncesije naj bi se podeljevale tudi drugje.

Ali direktorji zdravstvenih domov zmanjšujejo svoj prihodek, če grede zdravniki na svoje?

Prav gotovo, da se določena vsota denarja od zdravstvene enote prelije h koncesionarju. Vendar ta koncesionar z ničimer več ne bremeni zdravstvenega doma. Ne z lastno plačo ne s plačo zaposlenih, poleg tega pa plačuje najemnino. Zdravstveni dom je v lasti občine in ne plačuje najemnine, medtem ko jo zasebni koncesionar plačuje. Te najemnine so včasih

kar visoke, čeprav je tudi tu različno. Zbornica se zavzema, da bi bile najemnine neprofitne oziroma takšne, da bi pokrile stroške vzdrževanja prostora, ne pa da bi iz tega naslova zdravstveni dom imel poseben zaslužek.

Gibanje je govorilo tudi o velikem številu tistih, ki čakajo na koncesijo.

Glede na prejšnje obdobje se jih je nabralo nekaj več. Minister Bručan jih je letos podelil nekaj več kot v prejšnjih letih. Vendar to ni bistveno, sploh pa ni šlo za nov način podeljevanja. Pa ne samo na primarni ravni, tudi na sekundarni, specialistični ravni. Veste, da se velikokrat pojavlja ime prejšnjega predsednika zdravniške zbornice dr. Bitenca, češ da je dobil koncesijo in kaj bo zdaj s tem. Vem, da so v prejšnjih letih koncesije prejeli tudi specialisti. Na moji kliniki v Kliničnem centru, ki sem jo vodil 15 let, sta specialisti kirurga, ki sta dobila koncesijo, odšla. Odnese sta tudi svoj program in oba delata zdaj kot zasebnika. Zaradi tega se ni nič podrla niti ni bilo nobenega velikega problema.

Torej ni bilo tako, kot so napovedovali, ko so nekateri zdravniki zapustili KC. Kaj to pomeni za bolnike?

To je že sekundarna in terciarna raven. Pošteno bom povedal, da nimam čarobne palčice, kako bi recimo zasebnost potekalo v takšnih ustanovah, kot je KC. Lahko pa je to tudi katera od drugih bolnišnic in bi lahko nastal problem. Osebo bi bil bolj za to, da se odpravi uravnilovka v takšnih ustanovah.

Kaj to pomeni?

Nekateri ljudje delajo samo tisto, kar je

najbolj nujno, drugi pa potegnejo voz naprej, uvajajo nove metode, pritegnejo tudi bolnike, so torej odlični na svojem področju. Tisti morajo vlagati v svoje delo bistveno več. Zdaj je tako, da so pri plačah vsi enaki. To pa ni prav. Mislim, da bi morali biti stimulirani in motivirani tisti, ki delajo več in bolj kakovostno. Pri tem je treba nekaj spremeniti. Potem bi verjetno tudi dobri zdravniki in dobri specialisti manj odhajali iz ustanov. Če gre za manjše število, se to pri številki tisoč zdravnikov ne pozna veliko. Vendar je treba vedeti, da odhajajo vrhunski strokovnjaki. Mislim, da bi morali najti način, da bi ljudi, ki res veliko naredijo v svojem najbolj plodnem življenjskem obdobju, primerno nagradili.

V čem je še privlačnost koncesionarstva? Zakaj zdravniki želijo na svoje? Je to morda tudi zaradi organizacijskih težav znotraj domov ali splošnega nezadovoljstva?

Zanimiv je podatek, ki mi ga je zaupal direktor enega večjih zdravstvenih domov, ki se pravzaprav upira zasebnosti. Dejal je, da odhajajo samo tisti, ki imajo največ opredeljenih bolnikov. To se pravi tisti, ki jih bolniki iščejo, ki želijo iti k njim. To se pravi, da je to kvaliteta. Tudi zasebnik mora zagotoviti svojim opredeljenim bolnikom vse tisto, do česar ima bolnik pravico iz obveznega zdravstvenega varstva, in to kakovostno. Zakaj zdravniki želijo na svoje? Omenili ste že, da mogoče odnosi znotraj domov ali ustanov niso idealni, vendar mislim, da to ni primarno. Ponekod sicer to sproži željo po odhodu iz zdravstvenega doma, vendar je bistveni razlog toga organizacija zdravstvenega doma. Nekaj, za kar bi človek lahko rekel, da je preživelo. Zdravniki si želijo samostojnosti. Finančne pa tudi tega, da si lahko ustvarijo delovno okolje po svoji meri in meri svojih bolnikov. Zanimivo se jim zdi tudi področje izobraževanja, kjer se lahko zasebnik samostojno odloči, katerega se bo udeležil, da mu bo pomagalo pri njegovem poklicnem delu. Sam si ga izbere in tudi sam plača. To se pravi, da mu za to ni treba prositi direktorja, saj mu ta lahko odvrne, da ni več denarja in ne more iti. Koncesija torej omogoča finančno samostojnost. Zasebnik dobi s pogodbo z ZZS določeno vsoto denarja oziroma mu zavarovalnica plačuje opravljene storitve. Pri tem seveda, poudarjam, ne sme trpeti kakovost dela.

Kako pa je z očitki, da zasebniki bolnikov ne pošiljajo v laboratorij?

Tudi ta očitek ne drži. Zaposleni zdravniki in zasebniki imajo vedno premalo denarja za laboratorijske preiskave. V zdravstvenih domovih jih direktor stalno opominja, naj ne pošiljajo ljudi v laboratorij, ker je denar že porabljen. Seveda mora zasebnik poslovati v okviru sredstev, ki jih dobi od zavarovalnice. To je pač del tržnega mehanizma. Če je sredstev za laboratorij premalo, potem za to ni kriv

zasebnik. Na splošno je tako, in to vemo vsi, da zdravstvo postaja čedalje dražje. Sredstva, ki so zdaj na voljo, so po moje že premajhna ali pa so nekje na robu, da še nekako vzdržujejo stabilnost našega zdravstvenega sistema.

V odboru gibanja so imena, znana iz politike, npr. nekdanji minister za zdravje pa Sonja Lokar in drugi. Gibanje ima cilj pridobiti 100 tisoč članov. Obrazce s pristopnimi izjavami so pošiljali tudi po zdravstvenih domovih. Ali je kdo iz zborničnega vodstva član gibanja oziroma ali ima zbornica kakšne stike z gibanjem?

V iniciativnem odboru gibanja se je pojavilo ime človeka, ki je tudi član ožjega vodstva zbornice, vendar mi je razložil, kako je do tega prišlo in da je bil to nesporazum. Eden iz iniciativnega odbora ga je namreč vprašal, kaj misli, potem sta se pogovarjala, to pa je bilo že dovolj, da so ga uvrstili na seznam. Ker se s tem ni strinjal, je zahteval, da ga izbrišejo s seznama. Zbornica z gibanjem praktično nima nobenih stikov, vendar nas to moti. Gibanje je namreč v zadnjem času organiziralo nekaj okroglih miz oziroma konferenc v različnih krajih po Sloveniji, na katerih bi tudi mi želeli povedati svoje mnenje. Če bi vedeli, da se bo v Slovenski Bistrici nekaj dogajalo, bi prosili naše člane koncesionarje, naj gredo tja in povedo svoje mnenje, da se ne sliši samo ena stran. To bi bilo pravilno. Vendar nimamo nobene informacije, kdaj bo potekala kakšna konferenca. Ne vem, ali je to namenoma, predvidevam pa, da je. Prav je, da se slišita obe strani. Mi smo pred več kot pol leta imeli zborovanje v Mariboru in tam sta se slišali obe strani. Bilo je več zdravnikov, ki so že zasebniki, še več jih je bilo, ki niso zasebniki, pa si to želijo, zato menim, da je bilo zborovanje uspešno.

Ali imate podatke, da so tudi zdravniki oziroma direktorji zdravstvenih domov člani gibanja?

Nekateri direktorji zdravstvenih domov so člani gibanja. Vsi zdravniki pa so člani zbornice. Zdravnik, ki ni član zbornice, ne more dobiti licence, ki jo damo na zbornici, in tudi ne more opravljati svojega poklica. To pomeni, da so vsi zdravniki v Sloveniji, ki opravljajo svoj poklic, člani naše zbornice.

Se morda znotraj zbornice krešejo mnjenja o stališčih gibanja?

V tej sobi, kjer se pogovarjava, imamo seje izvršilnega odbora, kjer sedijo predsedniki vseh odborov. Na odboru za osnovno zdravstvo so predvsem zdravniki, ki niso koncesionarji, ampak so zaposleni v domovih. Da ne bi bilo videti, da podpiramo samo zasebnike, sem prosil predsednika odbora, ki dela v Zdravstvenem domu Vič, naj skliče sejo, na kateri bom navzoč. Poskušal sem izvedeti, kakšno je njihovo stališče do podeljevanja

Zasebnik koncesionar je prav tako del javnega zdravstva. Spremenil se je samo njegov delovnopравни položaj in čisto nič drugega.

koncesij oziroma do zasebnitva. Na seji so se pogovarjali poltretjo uro, nato pa so napisali zapisnik, kakšno je njihovo mnenje. Ničesar, o čemer sva prej govorila in kar je označeno kot zavajajoče v izjavah gibanja, ne podpirajo, nasprotno. Izrazili so celo bojazen, da so pobudnik tega gibanja interesi nekaterih skupin, ki so že doslej v svoji lagodnosti preprečevale posodobitev v organizaciji zdravstvenega varstva. Opozorili so, da nasprotujejo kakršni koli divji privatizaciji, saj bi s tem prišla lastnina, ki je bila največkrat ustvarjena s samoprispevkom občanov, v last posameznika. Divja privatizacija pa ni podeljevanje koncesij, ampak je to nakup zdravstvenih domov, zdravstvenih zavodov s strani lastnikov kapitala.

Obstajajo poskusi divje privatizacije?

Govori se, da bo do tega prišlo. Pred nekaj dnevi je bila okrogla miza, na kateri so govorili o tem, da bi trboveljska bolnišnica prišla v zasebne roke. Če bi dovolili, da bi zdravstveni domovi prešli v zasebne roke, bi bila to zame divja privatizacija, saj bi bili zdravniki nato spet v podrejenem položaju. Najslabše pa bi bilo, da bi lastnik kapitala koval svoj dobiček na račun zdravnikov in pacientov. Kdo bo pa investiral v nakup prostorov, če pri tem ne računata na dobiček?

So v prej omenjenem zborničnem odboru opozorili še na kaj drugega?

Ja, zapisali so, da jim ni jasno, zakaj se gibanje zavzema za ohranitev javnega zdravstva, hkrati pa nasprotuje podeljevanju koncesij zasebnikom, ki so tudi del javnega zdravstva. Zasebnik koncesionar je del javnega zdra-

vstva. Spremenil se je samo njegov delovnopравни položaj in čisto nič drugega.

So govorili tudi o plačilih koncesionarjem?

V zapisnik so zapisali, da izvajalci zdravstvenih storitev ne glede na svoj status (javni zavod ali koncesionarji) ne ustvarjajo dobička, saj so plačani po enakih merilih in imajo približno enake stroške obratovanja. Tudi plačilo storitev je popolnoma enako v zdravstvenemu domu in pri koncesionarju. Poudarili so, da se zavzemajo za ohranitev ali celo krepitev zdravstvenodomske organizacije osnovnega zdravstva, vendar z nekaterimi spremembami. Pri tem so menili, da dosedanja organizacija in vodenje zdravstvenih domov za današnje razmere nista več primerna, saj zaradi nefleksibilnosti in drugih pomanjkljivosti ne omogočata maksimalne kakovosti zdravstvenih storitev. V enote bi morali biti vključeni tudi izvajalci s koncesijo, kar jim je bilo do sedaj onemogočeno.

Kje jim je bilo onemogočeno?

Po meni dostopnih podatkih na primer v Zdravstvenem domu Ljubljana koncesionarju, ki se mu je pač posrečilo dobiti koncesijo, niso dovolili, da bi delo še naprej opravljal v njihovih prostorih, ampak je moral poiskati druge prostore, drugo ambulanto.

Kakšno pa je bilo mnenje o konkurenčnosti?

V zapisnik so zapisali, da bi konkurenčnost prav gotovo pripomogla k dvigu kakovosti storitev. To pa pomeni, da se tudi ti zdravniki zavzemajo za to, da bi uveljavili mešan model, kakor sem prej govoril za Postojno. ■

Vrt Juliana v Trenti

V. M., foto: Ciril Mlinar

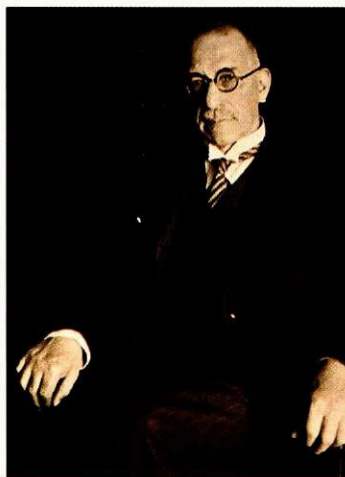
Prirodoslovni muzej Slovenije je na DVD izdal dokumentarni film o alpskem botaničnem vrtu Juliana v Trenti.

Avtorica besedila je dr. Nada Praprotnik, senemalec pa Ciril Mlinar. Film, izdan v štirih jezikih, je dolg 20 minut.

Letos mineva že 80 let od nastanka Juliane, prvega in najstarejšega alpskega botaničnega vrta v naravnem okolju na slovenskem ozemlju. Leta 1926 ga je ustanovil Albert Bois de Chesne, ki se je rodil leta 1871 v Trstu. Tam je obiskoval tudi gimnazijo. Študij je nadaljeval na gozdarski visoki šoli v Zürichu. Ker je bil njegov oče lesni trgovec, se mladi Albert ni mogel posvetiti samo svoji najljubši znanosti – botaniki, ampak je moral prevzeti očetovo trgovino. V Slavoniji je kupil obsežne gozdove. Leta 1925 jih je prodal in se vrnil v Trst. Zdaj je lahko uresničil svojo davno, skrito željo. V Trenti je že imel pravico do lova, kupil pa je še zemljišče za vrt. Iz Trsta z avtomobilom res ni bilo daleč, vrta pa tudi ni želel postavljati višje, ker bi to otežilo dostop in

oskrbovanje. Po kapitulaciji Italije leta 1943 mu Juliana ni bila več dostopna. Albert Bois de Chesne je umrl leta 1953 v Trstu.

Nad smaragdno reko Zemljišče za vrt leži na pobočju Kukulke, 50 metrov nad cerkvijo sv. Marije, samo 30 metrov niže pa teče smaragdna reka Soča. Nadmorska višina vrta je 800 metrov in meri 2.572 m². Zaradi vlage, svetlobe in sence, zatišne lege in razgibanega terena, posutega s skalami različnih velikosti, je bila ta parcela najprimernejša za njegove namene. Jeseni leta 1926 so bila začetna dela že opravljena. Spomladi leta 1927 se je lotil terenskega dela, začel je prinašati rastline z gora in jih presajati v vrt. Poskušal jim je ustvariti vsaj podobne življenjske možnosti, kot jih imajo v naravi. Sam je

Ustanovitelj Albert Bois de Chesne

priznal, da se na ureditev vrta ni dovolj spoznal, zato je za nasvete prosil znane strokovnjake. Tako sta mu s svojimi izkušnjami pomagala znana poznavalca visokogorske flore Henri Correvon

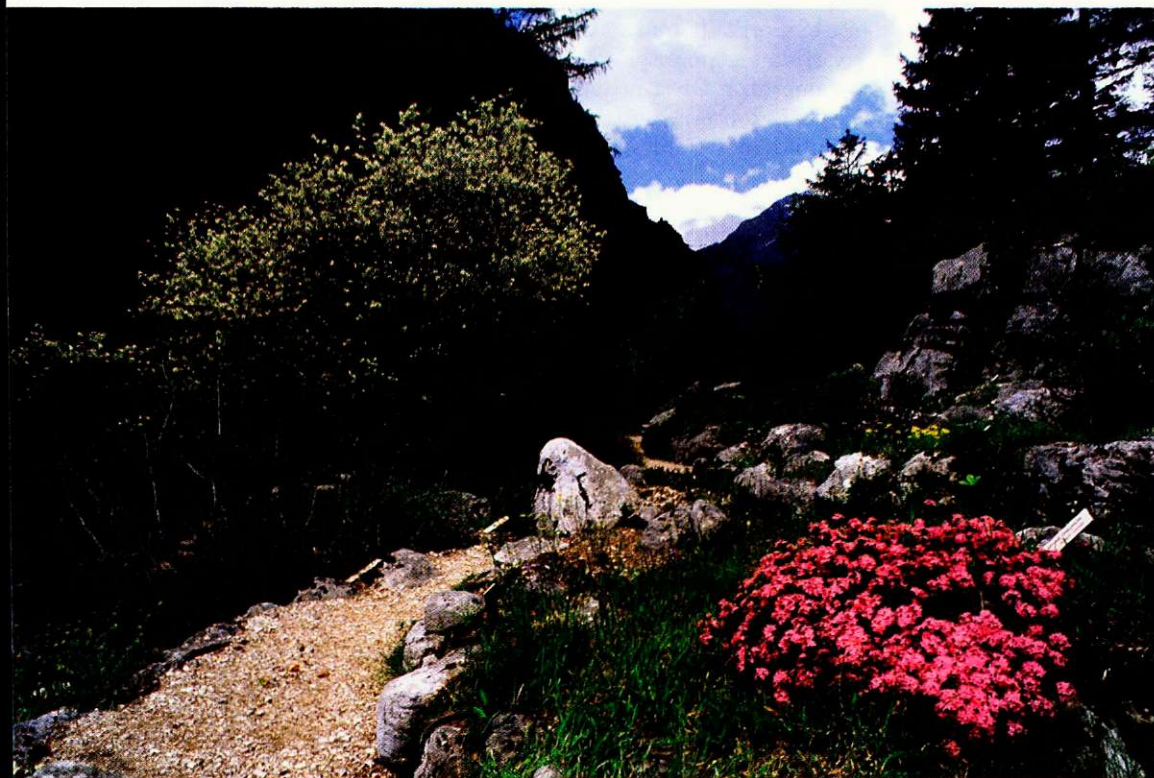
in Lino Vaccari, ki sta bila ključna moža tudi pri ustanavljanju prvih alpskih botaničnih vrtov v Švici konec 19. stoletja. Njegov dobri prijatelj Julius Kugy pa mu je povedal za marsikatero nahajališče redkih rastlin v Julijskih Alpah.

Z vrtom je Bois de Chesne imel veliko veselja, pogosto pa je bil tudi razočaran. Težave je imel z rastlinami, ki uspevajo na kisljih tleh, in s tistimi, ki rastejo tik pod najvišjimi vrhovi ter so navajene na ostre viharje in kratka poletja. Želel je, da bi bil sprehod po vrtu botanično popotovanje iz doline na kak julijski vršac. Vegetacijski pasovi naj bi si sledili tako kot v naravi.

Spomenik oblikovane narave

Največ rastlin so v alpinum prinesli iz Vzhodnih in Zahodnih Julijskih Alp, s Furlanskega hribovja, s kraških košenic in predalpskega sveta, nekaj pa tudi iz Karavank in Kamniško-Savinjskih Alp. Levo od vhoda so posadili tujke, ki so jih dobili iz Zahodnih Alp, Pirenejev, Apeninov, Atlasa in Kavkaza.

Med drugo svetovno vojno in nekaj let po njej je bil vrt bolj ali manj prepuščen sam sebi. Vojna vihra tudi Juliani ni prizanesla. Že pred priključitvijo dela Primorske novi Jugoslaviji je v začetku leta 1947 nova oblast poskrbela, da so vrt začasno zavarovali. Slovenski botaniki so ga začeli obnavljati. Leta 1949 je strokovno vodstvo prevzel Prirodoslovni muzej v Ljubljani pod vodstvom ravnateljice, znane botanikarke dr. Ángele Piskernik (1886–1967). Njena velika zasluga je, da Juliane niso prepustili propadu, ampak so jo obnovili, zanjo skrbeli in jo tudi zavarovali. Uradno so jo zavarovali kot hortikulturni spomenik (oziroma spomenik oblikovane narave) leta 1951. Po letu 1953 sta za Juliano skrbeli občina Bo-

Spomladanski prizor iz vrta

Hladnikovka – edini endemični rod slovenskega rastlinstva

vec in Goriška turistična zveza. Ni pa imela strokovnega vodstva.

Z januarjem leta 1962 pa je Juliana dokončno prešla pod upravo Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Ko so leta 1981 sprejeli zakon o Triglavskem narodnem parku, so v naš edini narodni park vključili tudi vrt kot spomenik oblikovane narave.

Scabiosa trenta Zaradi nizke nadmorske višine in zaradi močnega vpliva sredozemskega podnebja, ki prihaja po dolini Soče, mnoge visokogorske rastline v Juliani slabo uspevajo. V njem raste okrog 600 različnih vrst rastlin. Med njimi je tudi nekaj endemitov.

Z Juliano je najbolj tesno povezana znamenita *Scabiosa trenta*, trentarski grintavec, ki je postal simbol Kugyjevih mladostnih iskanj. To skrivnostno rastlino je v drugi polovici 18. stoletja na pobočjih Triglava in v Trenti našel Balthasar Hacquet. Potem je trentarski grintavec skrivnostno izgubil. Mnogi botaniki so ga zaman iskali. Tudi mladega Juliusa Kugyja je *Scabiosa trenta* pripeljala v Trento in v Julijske Alpe. Kasneje so ugotovili, da je trentarski grintavec čisto navadna bleda obloglavka ali beli čopek (*Cephalaria leucantha*), ki raste na kraških

gmajnah in prisojnem skalovju v submediteranskem flornem območju. Konec avgusta in v začetku septembra obilno zacveti v vrtu.

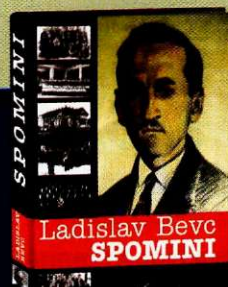
Zoisova zvončnica Bledi cvetovi triglavske rože pa so v vrtu le medel odsev srebrno živo rožnatih blazin tik pod vrhovi. V slovenski zavesti se je ukoreninila kot Zlatorogova roža. V svojem pohlepu je človek lovec streljal na belega gamsa z zlatimi rogovi, da bi se polastil njegovih zakladov. Iz drobnih kapljic je zrasla čudežna cvetlica in njeni cvetovi ter srebrni lističi so ozdravili Zlatoroga. V besu je lovca pahnil v prepad in uničil svoje vrtove. V tej bajki je poudarjena povezanost med človekom in naravo.

Za simbol vrta so izbrali Zoisovo zvončico, ki spada med starejše endemite in naj bi predstavljala tudi slovensko, sončno stran Alp. Čeprav raste na skalah ob Soči pod sotesko Mlinarico, v vrtu ne uspeva najbolje kakor tudi ne Zoisova vijolica.

Raznolikost rastlin Hladnikovka je edini endemični rod slovenskega rastlinstva. S svoje gredice se je razselila ob potkah skoraj po celem vrtu. Blagajev volčin na gredici, kamor ga je posadil že Albert Bois de Chesne, ne uspeva najbolje, nekoliko više pod drevesi pa raste v preprogi. Kranjski jeglič je eden naših najlepših mlajših endemitov. V Juliani sicer uspeva, veliko več pa imamo idrijskega jegliča, križanca med kranjskim in lepim jegličem.

Izredno pomembno vlogo ima vrt pri vzgajanju in izobraževanju obiskovalcev. Tako skrbijo za predstavitev rastlin z naravnih nahaja-

*Zoisova vijolica –
»najlepši otrok naših gora«*

www.demokracija.si/knjigarna

Ladislav Bevc: SPOMINI

Obsega 312 strani.

Zanimiva spominska pripoved gradbenega inženirja Ladislava Bevca, ki je bil že pred drugo svetovno vojno zelo dejaven na različnih področjih in v slovenski javnosti dobro znan.

Med drugo svetovno vojno je bil član Sokolskega vojnega sveta, ki je organiziral odpor proti italijanski in nemški okupaciji, ter član vodstva Demokratske stranke v Ljubljani. Leta 1944 je bil izvoljen v slovenski narodni odbor, katerega član je bil do smrti. Kot član Narodnega odbora je zapustil domovino, preden so jo okupirali komunisti. Iz Evrope ga je življenjska pot vodila v ZDA.

Cena knjige za bralce tednika Demokracija je
4.990,00 SIT / 20,82 EUR.

Redna cena knjige je 5.800,00 SIT / 24,20 EUR. Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu 01 230 06 66.

knjigarna
DEMOKRACIJA

Postano po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naročnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV. Informativne cene v evrih so predane omaneritelskim cenam po centralnem pametnem telefonu 1 EUR je 239,64 SIT.

107,8 MHz
**radio
velenje**

www.radiovelenje.com

03/ 897 50 03

lišč, opozarjajo na njihovo ogroženost in na varstvo naravne dediščine. Najbolj razvejena pa je propagandno-popularizacijska dejavnost, saj so v zadnjem desetletju izdali vodnike in zloženke v slovenskem, angleškem, italijanskem, nemškem in francoskem jeziku ter serijo petnajstih razglednic z rastlinskimi motivi. Juliana ima svojo spletno stran, predstavljena pa je tudi na različnih lokalnih in turističnih spletnih straneh. V jubilejnem letu so izdali tudi

filme v petih jezikih in v dveh dolžinah (3 minute, 20 minut).

Od drugih alpskih botaničnih vrtov po Evropi se naša Juliana razlikuje po bogati mešanici alpskih, kraških in endemičnih rastlin. Kot najstarejši alpinum na ozemlju Slovenije ima tudi veliko kulturno in zgodovinsko vrednost.

V Juliani nikoli ne vidimo vseh rastlin hkrati, vedno pa nas razveseli vsaj nekaj cvetlic. Juliana je odprta od 1. maja do 30. septembra vsak dan od 8.30 do 18.30. ☐

»Kazen« za pokončnost

V. M., foto: arhiv Demokracije

Letos praznujemo stoto obletnico rojstva Ljube Prenner (19. junija 1906), ene najbolj nenavadnih žensk na Slovenskem v 20. stoletju, prihodnje leto pa bo preteklo trideset let od njene smrti (18. septembra 1977).

Slovenj Gradec

Ljuba Prenner je bila pravnica (odvetnica), pisateljica, povojna zapornica, pozornost pa še danes vzbuja s tem, da se je navzven, z obleko in videzom, kazala kot moški. Rodila se je na Fari pri Prevaljah. Krstili so jo za Amalijo, vendar se je sama kasneje preimenovala v Ljubo. Prennerjevi so se leta 1910 preselili v Ruše, štiri leta pozneje pa v Slovenj Gradec, kjer so tudi ostali. Šolala se je na Ptuj, v Celju, celo v Beogradu, v Ljubljani pa je diplomirala na pravni fakulteti.

Reševanje Toneta Tomšiča

Med drugo svetovno vojno je bila aktivistka OF. Sodelovala je pri

poskusu reševanja Toneta Tomšiča iz zapora. Ljubina prijateljica in njena odvetniška kolegica Marja Polak je posnela na magnetofonski trak, kar ji je Prennerjeva pripovedovala o tem (ne)dogodku: »Ko je bil zaprt, ga je bilo treba rešiti. /Ljuba/ je poznala paznika, vedela je, v kateri celici je zaprt, prišla je skrivoma do tistih gitrov in sta se tudi pogovarjala in mu je povedala, da je OF njej dovolila, da ga reši. Reševala ga je tako, da je dobila italijansko uniformo nekega italijanskega oficirja. Povedala je še, kako težko jo je dobila, ker je bila ona bolj majhna, pa čokata. S pomočniki bo zvečer prišla v zapor, od paznika, ki ga

je poznala, bo zahtevala, da ji odpre, in ga bo odpeljala ven.

Povedala je, da je imela v pisarni tisto popoldne, ko bi se zvečer to zgodilo, že vse pripravljeno. In je stopil v njeno pisarno nekdo. Ne morem, ali je rekla, da je bil to Kidrič ali da je bil to Kraigher. In so rekli: 'Ljuba, ti misliš Tomšiča reševati?'

'Ja, ja,' je rekla, 'imam že vse pripravljeno!'

'Ne, ne,' so rekli, 'nič ga ne boš reševala!'

'Kaj?' je rekla, 'zdaj sem se jaz tako namatrala, da sem vse skupaj spravila, ves načrt, kako se bo to napravilo. Poglejte, tamle imam italijansko uniformo. Jaz ga bom reševala.'

'Ne, ne!' je rekel, 'ti si samo v OF, ti nisi v partiji. To pa ni ofovska zadeva, ampak partijska. Rešili ga bomo mi.'

In ona je potem pač morala odstopiti. Se je nekje priplazila od zunanjega konca do tiste celice, kjer je Tone Tomšič bil zaprt in mu je rekla: 'Tone, ne bom jaz tebe reševala danes, te bodo partijski rešili.'

Ona je rekla, da je takrat zajokal in rekel: 'Ljuba, ne bodo me.' «

Ta dogodek je zaznamoval njene kasnejše odnose s komunistično partijo, s katero ni več iskala stikov, čeprav je bila tri mesece član partije, vendar je izstopila.

Aretacija Že leta 1939 je ravnatelju Narodnega gledališča v Ljubljani Pavlu Golii oddala tipkopis izvirnega dramskega dela komedije *Veliki mož*. Želela si je uprizoritve, do katere je potem res prišlo, in to med vojno, 20. januarja 1943.

Kasneje so jo komunisti izključili iz društva pisateljev, ker naj bi bila kršila »kulturni molk«.

Leta 1946 je bila po uradni dolžnosti določena za zagovornico neki nekdanji partizanki, ki jo je obtožnica bremenila izdajanja in je bila obsojena na smrt. Prennerjeva je spoznala neresničnost obtožb, poiskala je priče, zahtevala obnovo procesa in dosegla oprostilno sodbo. Ostro se je besedno sporekla s tožilcem in se ga na hodniku sodišča tudi fizično lotila.

V zagovor je sprejemala ljudi, obtožene vojnih zločinov, izdajanja, špijonaže, kaznivih dejanj zoper ljudstvo in državo in proti ljudski imovini. Med drugim so ji očitali, »da izkopava ugled in avtoriteto odvetniškemu stanu, da se neprimerno vede na sodiščih, da se poslužuje zbadljivih in dvoumnih 'duhovitosti', ki zasenčijo obtožbo in izvajanje

javnega tožilca, da je podkupljava, da zanika dokaze, da izkopa ugled in avtoriteto Uprave državne varnosti, da se sklicuje na nepristranskost sodišča in izkopa njegov ugled in ugled ljudske oblasti nasploh«. Slutila je, da se njeno delo ne bo dobro končalo, zato je po hudem napadu nanjo v *Slovenskem poročevalcu* 1. marca 1947 sama oddala advokaturu advokatski zbornici.

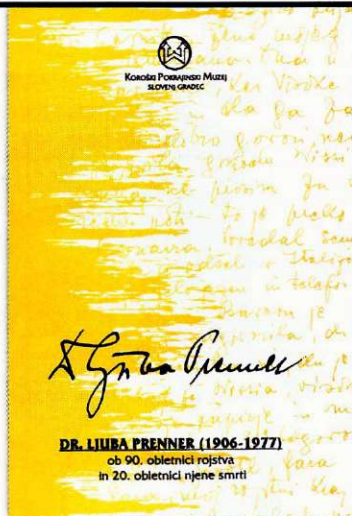
Zaradi njene samosvoje in pogumne advokatske drže jo je Udba zaprla. Očitali so ji, da je »organizirana« in da ima zveze s tujino. Preživela je šest tednov samice. Izgubila je advokaturu, vendar je v preiskovalnem zaporu zasnovala libreto za opero *Slovo od mladosti*.

Ferdreng 12. julija 1949 so jo aretirali in odpeljali v žensko delovno taborišče Ferdreng na Koroškem na DKD (»družbeno koristno delo«), kjer je z drugimi zapornicami morala opravljati težka fizična dela. Skrajna ponižanja in nečloveške razmere je premagovala z značilnim humorjem. Sozapornicam je pomagala reševati njihov položaj s pisanjem in pošiljanjem pritožb. Nikoli ji niso pokazali obtožnice in tudi odpustnice ni dobila. Takrat so lahko z ljudmi počeli, kar so hoteli.

Zaradi neke pritožbe, ki je bila kasneje umaknjena, so jo iz Ferdrenga premestili v zapor Ljubljanskega okrajnega sodišča. Januarja 1950 so jo premestili v Škofjo Loko, kjer se je pridružila jetnicam, s katerimi je bila prej

Ljuba Prenner leta 1946

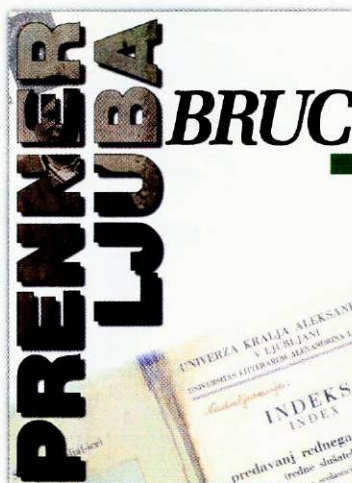

skupaj v Ferdrengu. Nekaj tednov je bila zaprta tudi v Brestanici. Po desetih mesecih zavora se je 1. maja 1950 vrnila domov. Bila je brez službe. Zaradi finančne stiske sta morali s sestro prodati hišo staršev v Slovenj Gradcu. Leta brez advokature so jo zaznamovala z zagrenjenostjo in žalostjo. Preživljala se je kot navaden pisar po različnih odvetniških pisarnah. Želela je nazaj lastno advokaturu. Pisala je prošnje zanjo in na zavrnjene odgovarjala s pritožbami na različne instance. Med drugim je pisala Lidiji Šentjunc (članici CK KPJ) in Jožetu Vilfanu (vlada FNRJ).

Šele čez štiri leta je dosegla, da so jo spet vpisali v imenik odvetnikov. Odprla je odvetniško pisarno. Njena posebna stroka je bilo kazensko zagovorništvo. Blestela je po svojih razpravah, ki so bile primer strokovne izmenjave mnenj. Svoj poklic je zavzeto opravljala do upokojitve leta 1975. Pokopana je v družinskem grobu v Starem trgu pri Slovenj Gradcu.

Leta 1997, ob 90. obletnici njenega rojstva in 20. obletnici smrti, je Koroški pokrajinski muzej Slovenj Gradec pripravil razstavo in izdal knjižico *Dr. Ljuba Prenner (1906-1977)*, ki so jo napisale Brigita Rapuc, Helena Horvat in Polona Kekec. V njej so prikazale njeno življenje in literarno ustvarjanje, poleg mnogih dokumentarnih slik pa so objavile tudi bibliografijo o njej.

Pisateljica Kot pisateljica je Ljuba Prenner manj znana, čeprav je že leta 1939 izšel njen roman *Neznani storilec*, ki velja za prvi pravi slovenski žanrski

kriminalni roman. Leta 1954 je napisala libreto *Prešeren – Slovo od mladosti*, to je prvo in edino opero o Francetu Prešernu. V njeni literarni zapuščini so pred leti našli roman *Bruc*, ki ga je Prennerjeva podnaslovlila *Roman neznanega slovenskega študenta*. Napisala ga je pred več kot sedemdesetimi leti. Letos ga je objavila založba Cardonis iz Slovenj Gradca. Besedilo je jezikovno uredil in dodelal Andrej Makuc, obširno spremeno besedo pa je na-

pisala zgodovinarica in etnologinja Brigita Rajšter, ki je najboljša poznavalka Ljube Prenner.

Bruc je avtobiografski roman, kar je avtorica pokazala že z inicialkami glavne osebe Lojzeta Pečolerja, ki s prvoosebno pripovedjo opravi inventuro svojega otroštva, mladostnega časa, predvsem pa osnovnošolskega in gimnazijskega izobraževanja ter prvega študijskega leta, to je brucovstva, ki se je (začasno) klavrno končalo. V romanu so brezkompromisno prikazani odnosi v družini, iskanje poti ter poskusi pobega iz družbene utenjenosti v iskanje svobode, ki pa se kot vedno izkaže za iluzijo, ljubezenske preizkušnje v času spolnega dozorevanja in čutnost. Besedilo prinaša tudi podobe iz prve svetovne vojne, doživljanje vojne v zaledju, pogosto z očmi otroka, kar je redkost v slovenski literaturi. Roman se ne konča v brezbriznosti, brezizhodnosti in v obupu, ampak se junak spravi s sabo in svetom, saj je trdno odločen, da bo neuspešno šolanje nadaljeval uspešneje. ■

Hvala vsem,
ki ste praznovali z nami na 12. gala koncertu!

12. rojstni dan Radia Ognjišče
bo v torek, 28. novembra.
Rojstnodnevna sveta maša ob 12h
v kapeli zavoda sv. Stanislava.

Dobrodošli v Šentvidu!

Na sliki utrinek z 12. gala koncerta:
Štajerski plesi in Folklorna skupina Tine Rožanc

RADIO OGNJIŠČE

Podčetrtek

Foto: Jureta, foto: STOM, SIB

Podčetrtek (220 m) je obmejno središčno naselje z gručastim trškim jedrom, ki leži v ozki stranski dolini in na njenih pobočjih med mejno reko Sotlo ter vzhodnimi pobočji gozdnate Rudnice. Je središče občine Podčetrtek in pokrajine Srednje Sotelsko. Na vzpetini nad krajem se dviga grad Podčetrtek, ki se prvič omenja že v 13., današnje podoba pa je dobil v 18. stoletju. Ob gradu se razteza gozdni rezervat lipe in črnega gabra. Pod gradom je ob slikoviti soteski potoka zgrajena župnijska cerkev sv. Lovrenca. V neposredni bližini jedra naselja so znane Terme Olimia. Na nedavnem tekmovanju »Moja dežela - lepa in gostoljubna«, ki je potekalo v Novi Gorici, sta se odlično odrezala tako Olimje, ki je v kategoriji izletniških krajev zasedlo 1. mesto, kot tudi Podčetrtek, ki je v kategoriji izrazito turističnih krajev zasedel 3. mesto.

Slovensko ime po četrtku Podčetrtek je staro naselje, ki je bilo različno poimenovano. V arhivih so ga zasledili v začetku 11. stoletja. Pod imenom **Lonsperch** so kraj omenjali v letih 1016 do 1213, pozneje se je pojavljal kot Lontspersch, Landsprech, Landsperg in Landsberg, dokler se ni razvilo ime Windisch Landsberg. Tako so ga imenovali tudi med drugo svetovno vojno. **Slovensko ime je dobil po četrtem dnevu v tednu**, ko je pod grajskim gospodstvom potekal v trgu sodnijski in tržni dan. Ime izvira iz dveh besed po in četrtek.

Grad Podčetrtek Zemljiška posest teh krajev je bila v srednjem veku v lasti savinjskega krajišnika grofa Viljema in njegove žene Heme Pilštanske. Po grofovi smrti se je grofica umaknila v samostan. Svoje posesti je podarila ženskemu samostanu v Krki. Po njeni smrti je posest prešla v krško škofijo. Ko so Ogrji leta 1441 ogrozili deželo, je krški škof Johann izročil grad Podčetrtek cesarju Frideriku IV. V letih od 1479 do 1490 je bil grad v lasti ogrske vojske. V velikem kmečkem uporu leta 1515 so grad zavzeli kmetje.

Leta 1527 je postal oskrbnik gradu Hans Tattenbach. Že leta 1567 je grad dobil v zakup njegov sin Sigmund, leta 1612 pa so ga Tattenbachi kupili in mu gospodovali do obsodbe zarotnika Erazma Tattenbacha. Erazma so v Gradcu leta 1671 obglavili in celotno posest Tattenbachov zaplenili.

Attems so grad obdržali vse do konca druge svetovne vojne. Po letu 1945 je grad postal splošna ljudska last; postopoma so ga popolnoma izropali. Rešili so le nekaj umetnin, ki jih hrani Posavski muzej v Brežicah. Grad je nato še nekajkrat menjal gospodarja, v njem so bila stanovanja in zasebna kurja farma. Po znanem potresu na Kozjanskem leta 1974 je

Pred vinsko kletjo v Virstanskih goricah

zavod za spomeniško varstvo v Celju obnovil njegovo streho, domači investitorji pa so pozidali del porušene vzhodne stene, popravili zunanje oporno obzidje, na najbolj ogroženih mestih obnovili streho, uredili odtoke meteorne vode ...

Sedaj je stavba v zasebni lasti. Mogočni rumeni grad je prava pokrajinska in zgodovinska znamenitost. Nenadomestljiva bo škoda, če bo še naprej propadal, kajti njegove izgube nihče nikoli več ne bi mogel nadomestiti.

Najstarejša lekarna v Sloveniji Najstarejša lekarna v Sloveniji je v Olimju, ki je tri i kilometre n pol oddaljeno od Podčetrka. Še preden so prišli v Olimje pavlinci, je tu že stal grad, ki ga je leta 1550 dal zgraditi Hans Tattenbach na mestu

Dvorec Olimje, v katerem je bil samostan pavlincev

Čokoladnica Olimje

Najstarejša lekarna v Sloveniji

Grad Podčetrtek

poslikani. Slika na stropu predstavlja stvarjenje narave. Na desni in levi strani vhodnih lekarniških vrat sta naslikana brata Kozma in Damijan, zavetnika zdravnikov, lekarnarjev in bolnikov. Kozma drži v rokah lekarniški lonec, Damijan stekleničko, z levico pa kaže proti freskam na steni. Na teh so biblični motivi od stvaritve zdravlil do Kristusa kot zdravnika in slavni zdravniki od Eskulapa do lekarnarja Paracelsusa.

Pavlinci so v samostanu tudi učili vse do njegove odprave leta 1782. Sledil je zasilni pouk, dokler ni začela leta 1822 delovati šola. V tej se je mudil tudi Anton Martin Slomšek, ko je obiskal svojega nekdanjega učitelja in dobrotnika Jakoba Prašnikarja, župnika v Olimju, in ostal čez počitnice pri njem. Pomagal je tudi učiti. Tu je bral svojo novo mašo leta 1824.

Po odpravi samostana je postal njegov lastnik najprej Štajerski verski sklad, leta 1805 pa je grad prišel v roke grofov Attemsov. Že tedaj sta bila grad in cerkev v slabem stanju. Rešila ju je temeljita sanacija, ki se je začela pred dvajsetimi leti. Restavrirana je bila tudi notranjost lekarne in po prvotnih načrtih urejena okolica gradu. Zeliščarsko dejavnost pavlincev danes nadaljujejo minoriti.

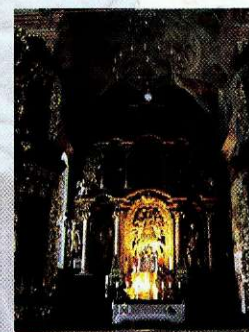
Terme Olimia, praznik za telo in dušo

Vodni vrelni so v te kraje že pred štirimi stoletji privabljali zdravja željne obiskovalce, danes pa so **Terme Olimia** priljubljen cilj tudi za tiste, ki si želijo več kot le **blagodejnih učinkov termalne vode**.

V **Wellness centru Termalija** poleg klasičnih masaž, refleksnih masaž stopal, tajskih in tui-ne masaže izvajajo tudi izvorno masažo olimia s kombinacijo različnih tehnik, ki lokalno, refleksno in energijsko vpliva na telo. Posebnost so tudi masaže **pantai luar** in **herbal** z vročimi sadno-zeliščnimi žigi. Odlično počutje omogočajo raznovrstne kopeli, ki jih v posebni vodni postelji lahko doživite v čokoladi, chardonnayju, algah, hranilnem olju, maslu iz kozjega mleka, in turška **kopel hammam**. Ta čudoviti orientalski obred, s katerim razvijate vse svoje čute, je pravo doživetje za telo in dušo. Ob vstopu prejmete **PESTEMAL**, ruto, v katero ovijete telo, obujete **NALIN** ali lesene cikle in vstopite v parno kopel ali polijete telo s toplo vodo, ki jo zajemate s tasom oziroma bakrenim lončkom. Od glave do peta oplaknjeni s toplo vodo ležete na **GOEBBECK**, ogreto mizo, ki ste jo pred tem pogrnili z vlažno ruto, da se sprostijo mišice in odprejo kožne pore. K vsakemu obisku hamama sodi peeling telesa s posebno rokavico **KESE**. Pri tem se odstrani zgornji, odmrli sloj kožnih

Leta 1675 je bila samostanu prizidana cerkev, nato pa leta 1766 še kapela sv. Frančiška

Zlati oltar v baročni cerkvi Marijinega vnebovzetja v Olimju

Terme Olimia

celic in pospeši prekrvitev vezivnega tkiva. Po čiščenju kože sledi masaža telesa z milno peno. Učinek je takojšen: čista, gladka koža in sprostitvev ... Redni obiski hamama niso le razvajanje, z njimi si krepimo zdravje! Poleg celovite wellness ponudbe z najsodobnejšim in največjim svetom savn, odličnih storitev za lepoto, izzivov za adrenalinska vodna doživetja in možnosti rekreacije, doživetja bogatijo bližnje naravne in kulturne znamenitosti ter privlačnosti izletniškega in kmečkega turizma z domačimi specialitetami in pristnimi **virštajnskimi vini**. Oglela vredna je tudi bližnja **Čokoladnica Olimje**, kjer vsaki skupini, ki se prej napove, predstavijo njeno zgodovino in kratek opis čokolade in pralinejev. Na koncu jih pogostijo s čokoladico. ■

leta 1208 zgrajene utrdbe. Leta 1663 so grad preuredili v **samostan** za pavlince iz hrvaške Lepoglave. Kaj kmalu so začeli graditi cerkev, ki je bila dokončana leta 1675. V **cerkev Marijinega vnebovzetja** so prihajali tudi romarji in verniki iz okoliških krajev in občudovali slike v njeni notranjosti, še posebej v kapeli sv. Frančiška Ksaverija, ki je bila prizidana leta 1766. Poslikal jo je Anton Lerchingen. Zanimiv je prizor zdravljenja in motivi iz ljudskega življenja. Cerkvena oprema je kvalitetna, omembe vreden pa je največji na slovenskem Štajerskem ohranjeni »zlati« oltar.

Redovna pravila pavlincev so predpisovala, da mora imeti vsak samostan bolniško sobo za menihe. V Olimju so menihi poskrbeli še za lekarno in zdravila. Lekarniški prostor so uredili v pritličju obrambnega stolpa. Na sliki iz leta 1681 je videti ob grajskem poslopju dva velika vrtova, kjer so gojili zdravilne rastline. Nad lekarniškim vhodom in okni so izreki iz Sirahove knjige, strop in oboki pa so

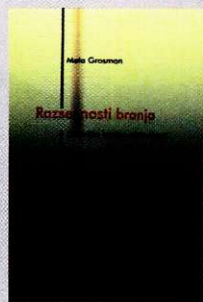
Vir: www.slovenia.info, www.podcetrtek.si

Razsežnosti branja

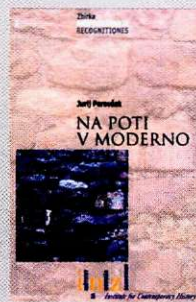
1.

Karantanja

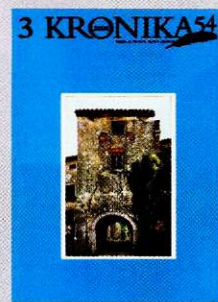
Dr. Meta Grosman, redna profesorica za angleško in ameriško književnost na Oddelku za anglistiko in romanistiko FF, se že dolgo poglablja v branje. Zbornik *Razsežnosti branja* predstavlja povzetek njenega znanstvenega dela na tem področju. Delo je razdeljeno na tri poglavja. Prvo nosi naslov *O branju in pismenosti*. V osrednjem poglavju *Bralna značka – vir branja po lastnem izboru* poudarja, da je samo branje po lastnem izboru pot do zanimanja za branje. V poglavju *Književnost in branje v medkulturnem prostoru* piše, da je ni strah, da bi bila slovenščina ogrožena. Pod naslovom *Kakšno besedilo beremo, ko beremo književni prevod* je ob delu Marka Twaina *Prigode Huckleberryja Finna* razgrnila problematiko prevajanja. Spretno besedo je napisala Tilka Jamnik.

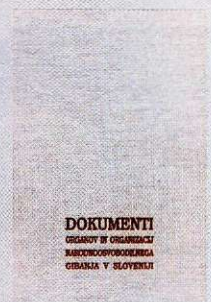
1.

2.

3.

4.

Bolečina drugega

Sophia

Pogled na bolečino drugega je zadnja knjiga leta 2004 umrle Susan Sontag, ene najvidnejših ameriških intelektualok. V njej skoraj tri desetletja po kulturnem delu *O fotografiji* znova razmišlja o moči in vlogi medijskih podob, zlasti dokumentarnih in vojnih fotografij, o spremembah v percepciji realnosti ter o dojetju vojne in trpljenja. Prevajalka in avtorica spremne besede je Seta Knop.

Na poti v moderno

2.

INZ

Na poti v moderno zgodovinarja dr. Jurija Perovška je prva knjiga v novi zbirki *Razpoznavanja*, ki jo izdaja Inštitut za novejšo zgodovino. Knjiga posega tako v evropski kot v slovenski kontekst, s tem da je primerjava liberalizma v Evropi z liberalizmom na Slovenskem izvedena skozi različne poglede, ki sta jih oblikovala v socialnem in nacionalnem vprašanju v 19. in 20. stoletju. Pogledi slovenskega liberalizma na socialno in nacionalno problematiko so posebej obravnavani v okviru posameznih obdobij slovenske novejšje zgodovine, še posebej njegovi pogledi na katolicizem in komunizem, predstavljeni pa sta še liberalna politika ob ustanovitvi enotne vseslovenske stranke – Jugoslovanske demokratske stranke leta 1918 in politična misel ob spremljanju druge svetovne vojne v letih 1939–1945.

Evangelij po Judi

Založba Rokus

Založba Rokus je izdala tudi drugo knjigo, ki je izšla v ZDA na temo t. i. izgubljenega evangelija

oziroma *Evangelija po Judi*. Medtem ko je prva prikazala napeto zgodbo odkrivanja starodavnega kodeksa, ki so ga našli v egiptovski puščavi, z njim dolga leta barantali prekupčevalci s starinami, s čimer so ga precej uničili, je v drugi knjigi *Evangelij po Judi* predstavljeno celotno besedilo, ki so ga strokovnjaki lahko prebrali z močno poškodovanega papirusa. Besedilo so dodani štirje komentarji znanih svetovnih strokovnjakov za Sveto pismo, stare kodekse in gnosticizem. Najdeni evangelij je bilo besedilo gnostikov, posebne sekte zgodnjih kristjanov, ki so si Kristusa razlagali precej drugače, kot to velja za kristjane. Po njihovi interpretaciji je Jezus sam določil Juda Iškarjota, da ga je »izdal« (izročil) oblastem, da so ga križali.

Kronika

3.

Zveza zgodovinskih društev

Izšla je 3. številka *Kronike*, časopisa za slovensko krajevno zgodovino, ki jo izdaja Zveza zgodovinskih društev Slovenije. Objavljenih je osem prispevkov: *Senožeče in Prem – nenavadni trški naselbini na t. i. Kraških gospostvih* (Boris Golec), *Telegraphe Officiel, uradni časnik Ilirskih provinc: načrti in resničnost* (Anthony Gaudilere), »*Na straneh ilustriranih časnikov se pred nami razprostira svet*«. *Nemška ilustrirana publicistika na Spodnjem Štajerskem v 19. in 20. stoletju* (Petra Kramberger), *O ženitni ponudbi ljubljanskega odvetnika hčerki trgovca Seumiga* (Peter Vodopivec), »*Z eno nogo na poti v krtovo deželo*«. *Umik civilnega prebivalstva iz Goriške v avgustu 1916* (Kaja Širok), *Pletarske šole v Sloveniji* (Maja Lozar Štamcar), *Prostitucija v Ljubljani v prvih treh desetletjih 20. stoletja* (Branka Grošelj), *Ormož kot turistično mesto med obema svetovnjima vojnoma* (Zdenka Kresnik).

Budov nauk

Založba Mladinska knjiga

Stvari, kot so je tehtno napisano delo o budizmu, ki sodobnemu zahodnjaku na prijazen način pojasni razlike med budizmom

in krščanstvom, očrta tri budistične poti (Hinajana, Mahajana, Vadžrajana), temeljne zakone in resnice (darma, samsara, štiri plemenite resnice, sočutje, modrost ...), nato pa se posveti »praktični« hoji po budistični poti in uporabi nauka v življenju. Budove globoke modrosti je zapisal eden izmed na Zahodu najbolj znanih budističnih mojstrov, resnični lama Ole Nydahi, ki mu je uspelo na razumljiv način prikazati tisočletja staro bogastvo budističnih nauk. Kaj je budizem? Katere možnosti je svojim sodobnikom ponujal Buda, da bi zlomil zastarele predstave? Kako lahko sodobni človek svoja vsakdanja veselja in skrbi v službi, družini in partnerskem odnosu izrazi za svoj duhovni razvoj?

Dokumenti revolucije

4.

Arhiv Slovenije

Deseta knjiga *Dokumenti organov in organizacij narodnoosvobodilnega gibanja v Sloveniji v času druge svetovne vojne* (sedem knjig je izšlo pod naslovom *Dokumenti ljudske revolucije v Sloveniji*) je dodatek k objavljenim dokumentom v prejšnjih devetih knjigah. Nove dokumente so arhivarji našli v osebnih fondih in zbirkah revolucionarjev, nekatere pa tudi med podrobnejšimi pregledi arhivov. Knjiga ima 632 strani, v njej pa je objavljenih 141 dokumentov, večinoma iz leta 1942, ki tako rekoč vsi po vrsti pripovedujejo le eno zgodbo: kako so komunisti med okupacijo dežele organizirali komunistično revolucijo. Pod zaporedno številko 19 je objavljeno tudi razvpito pismo, ki ga je Edvard Kardelj 1. oktobra 1942 pisal Ivanu Mačku, komandantu glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet, v katerem mu daje podrobna navodila, kaj naj partizani počno. Med drugim: »Belo gardo uničujete neusmiljeno. Ne oklevajte in ne popuščajte /.../ Duhovne v četah vse postreljajte. Prav tako oficirje, intelektualce i. t. d. ter zlasti tudi kulake in kulaške sinove.« Pri vsakem dokumentu je natančno navedeno, kje in pod kakšnimi oznakami se nahaja. Knjiga je opremljena s številnimi opombami.

VELIKA JESENSKA AKCIJA

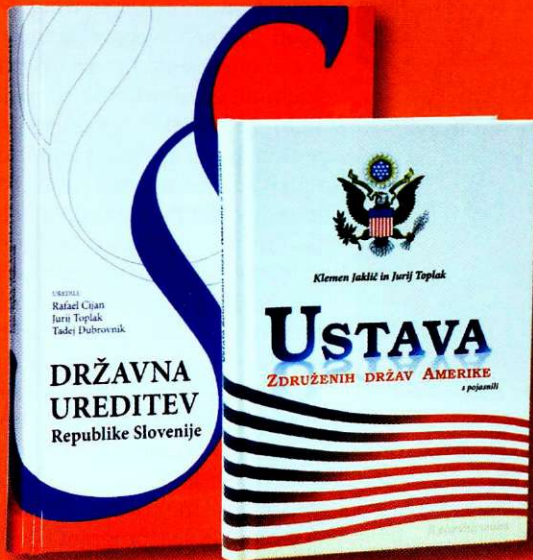
USPEŠNICI

Državna ureditev Republike Slovenije

Uredniki: prof. dr. Rafael Cijan, mag. Jurij Toplak, Tadej Dubrovnik

Obseg: 376 strani, format: 17x24,5 cm, trda vezava

Knjiga prinaša aktualen pregled zakonodaje s področja države in ustavne ureditve Republike Slovenije. Poleg besedila najpomembnejših predpisov s področja državne ureditve, organov oblasti, človekovih pravic, volitev in referendumov ter ustavnega sodstva daje tudi pregled nad postopkom pred ustavnim sodiščem in nekaterimi njegovimi odločitvami. Knjiga je opremljena tudi z vzorci vlog pred ustavnim sodiščem in z uvodnimi pojasnili prof. dr. Rafaela Cijana, mag. Jurija Toplaka in Tadeja Dubrovnika.

Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili

Avtor: mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak

Obseg: 144 strani. Format: 11x16 cm. Trda vezava.

Ustava ZDA je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu, saj je rabila kot podlaga številnim piscem ustav in mednarodnih dokumentov. Interpretacijo ameriške ustave, še posebno tisto od ameriškega vrhovnega sodišča, študirajo pravni strokovnjaki po vsem svetu in neredko rabi kot pripomoček pri interpretiranju ustav drugih držav, tudi slovenske. Navsezadnje se je na podlagi te ustave v ZDA izoblikovala ena najstabilnejših demokratičnih oblik vladavine z zavirljivo stopnjo spoštovanja človekovih pravic. To so le nekateri izmed razlogov, zaradi katerih je fenomen ameriške ustave vredno študirati in raziskovati.

Knjiga vsebuje prvi prevod ameriške ustave, ki je delo mag. Klemena Jakliča. Prevod je opremljen tudi z razlagalnimi pojasnili v obliki opomb. Poleg slovenskega prevoda ameriške ustave knjiga vsebuje obširno uvodno poglavje mag. Jurija Toplaka, v katerem je predstavljen nastanek ameriške ustave ter njene najpomembnejše značilnosti in načela.

Akcijska cena:

10.000,00 SIT / 41,73 €

Redna cena: 13.490,00 SIT / 56,30 €.

Akcijska ponudba velja do 21. decembra 2006 oz. do razprodaje zalog. Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Naročam komplet knjig Ustava Združenih držav Amerike in Državna ureditev Republike Slovenije

Število izvodov: _____

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: **Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana ali na faks 01 230 06 61.**

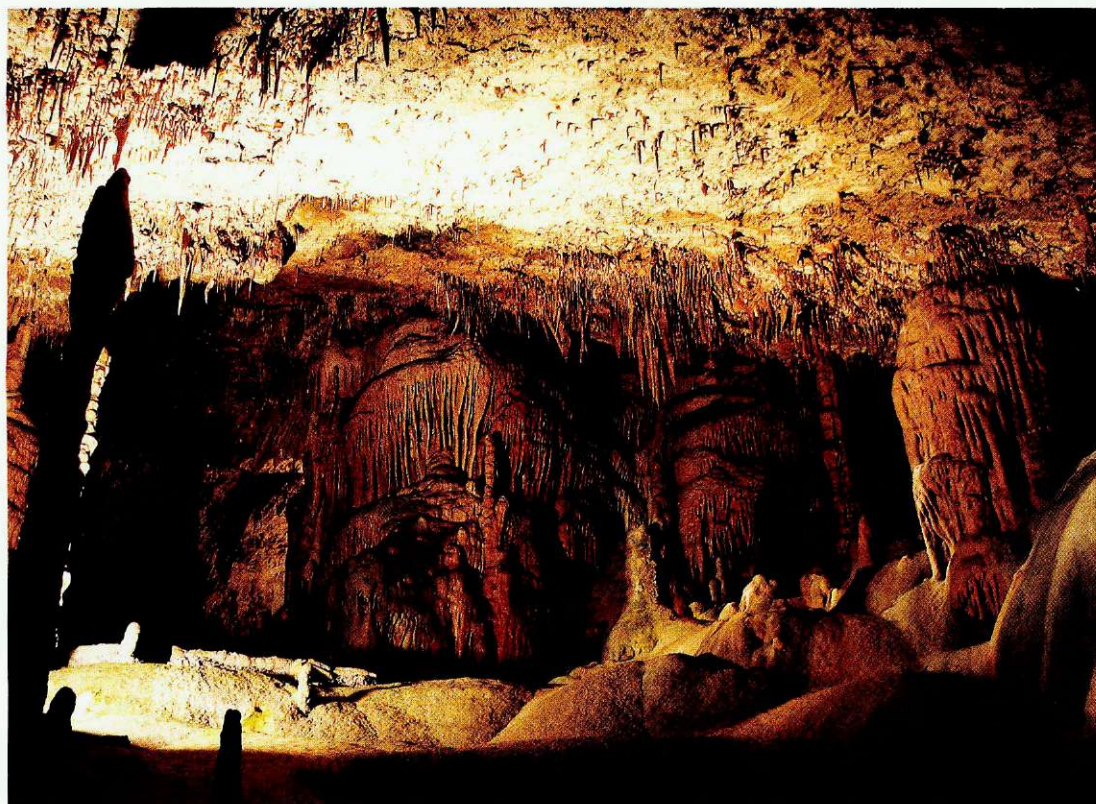
Naročila sprejemamo tudi po **e-pošti knjigarna@demokracija.si** ali po telefonu **01 230 06 66.**

Poštnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Škocjanske jame in park

Lucija Horvat, foto: D. Mladenovič/STO, arhiv Demokracije

Konec novembra bo minilo dvajset let, ko so bile Škocjanske jame vpisane na seznam Unescove svetovne kulture in naravne dediščine. Od tedaj so postavljene ob bok Galapagosu, Mount Everestu in drugim naravnim spomenikom.

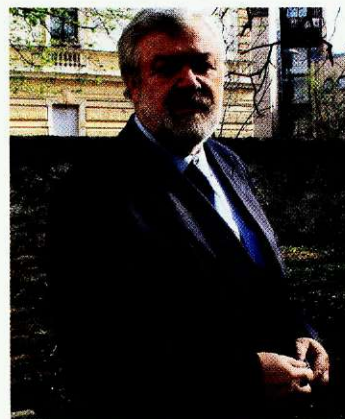

Park Škocjanske jame, edina slovenska znamenitost na Unescovem seznamu svetovne kulturne in naravne dediščine, je jubilej zaznamoval s slovesnostjo, ki je potekala prejšnji petek v Kosovelovem domu v Sežani. Slavnostni govornik je bil predsednik slovenske nacionalne komisije Unesca Milan Orožen Adamič, ki je tudi predsednik sveta pokrajinskega parka. Škocjanske jame so bile na seznam Unescove svetovne dediščine vpisane 28. novembra 1986. Tako so bile postavljene ob bok Grand Canyonu, koralnim grebenom, Galapagosu, Mount Everestu in drugim znamenitostim svetovnega pomena. Park je s slovesnostjo želel opozoriti na pomen naravnih vrednot skozi čas, še posebej vzajemne povezanosti človeka in narave na Krasu ter pomen ohranjanja

izjemnega naravnega in kulturnega bogastva za prihodnje rodove.

Obnavlja se učna pot Pokrajinski park Škocjanske jame leži v jugozahodnem delu Slovenije, na matičnem krasu, in je del tako imenovanega Divaškega krasa. Ob letošnji 20. obletnici vpisa na seznam svetovne naravne in kulturne dediščine je bila konec oktobra na sedežu Unesca v Parizu odprta razstava o Škocjanskih jamah. V parku ta čas med drugim obnavljajo učno pot ob Škocjanskih jamah ter poti in infrastrukturo v sami jami. Več milijonov let stare jame, skozi katere teče reka Reka, ki imajo 5,8 kilometra dolg izjemno razvejen sistem jamskih rogov si je lani ogledalo kar 90.000 turistov. Globina najnižje točke znaša 209 metrov. Škocjanske jame se lahko pohvalijo z enkratno zastopano-

stjo rastlinstva in živalstva. Ožje zavarovano območje parka meri 413 hektarjev in obsega območje jam, površino nad jamami, sistem udornic in sotesko Reke do mostu v Škofljah, vplivno območje parka pa je 45.000 hektarjev. Zaradi posebne naravne, kulturne, zgo-

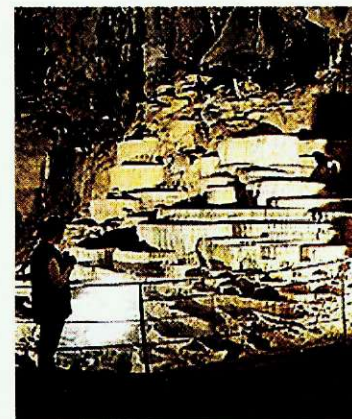

Geograf dr. Milan Orožen Adamič

dovinske oziroma estetske vrednosti so v parku posamezni deli nepremične naravne in kulturne dediščine še posebej zavarovani z zakonom. Turistične in raziskovalne poti v jamah predstavljajo svojevrstno tehniško dediščino Slovenije. Nekatere od teh poti so bile izklesane že v 19. stoletju, večina pa v začetku 20. stoletja.

Varovana kulturna krajina

Pokrajinski park Škocjanske jame je bil z zakonom ustanovljen leta 1996. Namen njegove ustanovitve je ohranjanje in raziskovanje izjemnih geomorfoloških, geoloških, hidroloških znamenitosti, redkih in ogroženih rastlinskih ter živalskih vrst, paleontoloških in arheoloških najdišč, etnoloških in arhitekturnih značilnosti, kulturne krajine ter zagotavljanje možnosti za razvoj lokalnega prebivalstva. Po vpisu Škocjanskih jam na seznam svetovne kulturne in naravne dediščine je bil leta 1999 Park Škocjanske jame vpisan na seznam znamenitosti Ramsarske konvencije kot prvo podzemno mokrišče. Leta 2004 je bil sprejet še v program Človek in biosfera. Od leta 1998 je Park Škocjanske jame del območja Alpske konvencije, podpisane leta 1991 v Salzburgu. **D**

Ponvice v Škocjanskih jamah

Smrekarjeve nagrade

Nagrado Hinka Smrekarja za leto 2006 prejme Alenka Sottler za ilustracije v knjigi *Pepelka Jacoba* in *Wilhelma Grimma*. Dobitnika Smrekarjevih plaket sta Zvonko Čoh in Kostja Gatnik, Smrekarjeva priznanja so si prislužili Milan Erič, Aleksander Brezlan in Ana Zavadlav, nagrado Hinka Smrekarja za življenjsko delo pa slikarka Marjanca Jemec Božič. Nagrade so podelili ob odprtju razstave 7. slovenskega bienala ilustracije (SBI) v Galeriji Cankarjevega doma. Alen-

Ilustratorica Alenka Sottler

ka Sottler je s *Pepelko* nadgradila svoj dosežani likovni izraz, bogat s slikarskimi strukturami in plastično učinkujočimi oblikami. Po zaslugi virtuoznega obvladovanja tehnike klasične tempere umetnica dosega čarobno izrazno moč, ki ohranja arhaičnost pravljice, stopnjuje njeno poetičnost in ji hkrati daje virtualni izraz. Ilustracije Sottlerjeve so prilagojene formatu knjige ter so polnokrvne umetnine, zanimive za otroke in odrasle, je zapisano v obrazložitvi nagrade. Plaketo Hinka Smrekarja za leto 2006 si je akademski slikar Zvonko Čoh prislužil za ilustracije Andersenove pravljice *Bedak Jurček*. Za Čohove ilustracije sta značilna barvitost in humor. Kot je zapisala žirija, sta posebnosti njegovega ilustratorskega izraza domiselno karikirani pravljčni junaki in slikovita prizorišča. L. H.

Linhartovo izročilo

V sklopu prireditev ob 250. obletnici rojstva slovenskega dramatika, pesnika in zgodovinarja Antona Tomaža Linharta je v Slovenski matici potekala razprava na temo Linhartovo izročilo. O njem je govoril slovenski književni teoretik, zgodovinar in kritik Janko Kos. Govoril je o učinku razsvetljskih idej na slovensko kulturo. V katero strujo razsvetljenstva bi lahko uvrstili Linharta, obstajajo različne razlage. Po tezi, da je odklanjal krščanstvo, bi bil Linhart lahko zagovornik leve, skrajne, ateistične struje razsvetljenstva, glede na to, da je bil na začetku zelo zagret za razsvetljeni absolutizem, pa bi ga lahko uvrstili med zmerne razsvetljenje, ki sicer priznavajo teizem, je razložil Kos. Linhart je leta 1781 objavil pesniško zbirko v nemščini *Cvetje s Kranjskega*. Na konec zbirke je umestil sestavek o uporabnosti naravne filozofije, ki danes velja za uradni začetek razsvetljenstva na Slovenskem. Z Linhartom so v slovensko zavest prešle osrednje ideje razsvetljenstva, med njimi tolerančnost, delitev oblasti, priznavanje človekovih pravic in svoboščin ter suverenost ljudstva. Linhart je živel

Anton Tomaž Linhart

v prelomnem času in je tudi sam veliko pripomogel, da se je premik naprej zgodil tudi na intelektualni ravni. Bil je enciklopedična osebnost, saj se je različnih področij loteval tako študijsko kot ustvarjalno. K temu, da se je Linhart zapisal razsvetljenstvu, so veliko pripomogli ljudje, s katerimi se je družil, najprej je bil to Žiga Zois, veliko pa so nanj vplivali tudi prostozidarji. Prireditve ob 250. obletnici Linhartovega rojstva se bodo začele 9. decembra, ko bodo v Radovljici odprli Linhartov muzej. Osrednja proslava bo v radovljiški Linhartovi dvorani dan 11. decembra pa mu bodo v Ljubljani na Streliški ulici odkrili spominsko ploščo. Poklonili se mu bodo tudi na Navju. L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 23. 11. 2006

17.00 Narodni muzej Slovenije: Muzejska čajanka: O občutenju, v prenesenem in dobesednem pomenu, koliščarjev izpred petih tisočletij – predavanje dr. Petra Turka

19.30 SNG Drama: R. Schimmelpfennig: *Ženska od prej*

19.30 MGL: N. LaBute: *Prasica debela*

20.00 Gledališče za otroke in mlade: Ephraim Kishon: *Bil je škrjanec;* gostovanje Špas teatra

PETEK, 24. 11. 2006

17.00 Dvorec Betnava pri Mariboru: Slovesno odprtje prenovljene stalne razstave o verski ter splošni družbeni in kulturni dediščini mariborske (nad)škofije »Betnava Historia Lavantina« z novim naslovom: »Verska, socialna in kulturna dediščina mariborske nadškofije«. Razstavo so prenovili arhivisti Nadškofijskega arhiva Maribor v sodelovanju z ministrstvom za kulturo. Odprl jo bo dr. Franc Kramberger, mariborski nadškof in metropolit ter državni sekretar kulturnega ministrstva Silvester Gaberšček.

19.30 Cankarjev dom: Orkester Slovenske filharmonije

19.30 Šentjakobsko gledališče: J. Jacobs, W. Casey: *Briljantina* – muzikal

20.00 Gledališče za otroke in mlade: Ephraim Kishon: *Bil je škrjanec;* gostovanje Špas teatra

SOBOTA, 25. 11. 2006

19.30 Šentjakobsko gledališče: J. Jacobs, W. Casey: *Briljantina* – muzikal

20.15 Cankarjev dom: Tinkara Kovač – pop, rok. Pevka bo na koncertu premierno predstavila svoj novi album.

NEDELJA, 26. 11. 2006

19.30 MGL: J. Masteroff, F. Ebb, J. Kander: *Kabaret* – muzikal

PONEDELJEK, 27. 11. 2006

19.00 Cankarjev dom: Refleksije sodobnih scenskih umetnosti

20.00 Cankarjev dom: Camerata Salzburg (Avstrija) – klasična glasba. Slogovno prepoznavnost ansambla je v začetkih delovanja izoblikoval slaviti umetniški vodja Sándor Végh.

TOREK, 28. 11. 2006

19.30 MGL: Boris A. Novak: *Lipicanci* gredo v Strasbourg

20.00 MGL: Vita Mavrič: *Hrepenenja* – šansoni. Znana šansonjerka in gledališka ustvarjalica Vita Mavrič bo predstavila devet skladb skladatelja Kurta Weilla.

SREDA, 29. 11. 2006

19.00 Knjižnica Bežigrad: Dr. Nada Rotovnik-Kozjek: *Gibanje in prehrana* – nuja ali prisila sodobnega časa

21.00 KUD France Prešeren: Niko Herdieckerhoff (Nemčija): *Cellolitis* – glasbeni performans

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Casinò Royale

Monika Maljevič

V najnovejšem filmu o slavnemu agentu 007 bomo spoznali njegove začetke. Čeprav je neizkušen, se Bond z dvema uspešnima atentatoma izkaže in si prisluži naziv 007.

Mednarodni bankir Le Chiffre prireja turnir pokra, kar pa je le maska za financiranje teroristov. Bond ga pri tem namerava ustaviti, a se še ne zaveda, kakšne karte Le Chiffre skriva v rokavu. Zaplet glavne junake vrže v vrtoglavi vrtinec divje akcije, strasti in prevar.

Casinò Royale, enaindvajseta pustolovščina Jamesa Bonda v najuspešnejši franšizi v filmski zgodovini, se vrača z Danielom Craigom v glavni vlogi. Temelji na prvem romanu Iana Fleminga, v katerem je predstavil najboljšega tajnega agenta vseh časov in je izšel leta 1953.

Casinò Royale spremlja zgodnejšo kariero Jamesa Bonda. Njegova prva misija ga pripelje do Le Chiffra (Mads Mikkelsen), bankirja svetovnih teroristov. Da bi mu stopil na prste in uničil teroristično mrežo, ga mora Bond premagati v igri pokra v igralnici Casinò Royale. Bondu sprva ni všeč, ker mu delež denarja za igro dostavi predstavnica finančnega ministristva Vesper Lynd (Eva Green), ki naj bi tudi pazila na vladni denar. A ko Bond in Vesper preživita več smrtonosnih napadov Le Chiffra in njegovih priložnikov, se med njima razvije privlačnost, ki ju privede v še večjo nevarnost in botruje dogodkom, ki bodo za vedno zaznamovali Bondovo življenje.

V filmu se pojavi novi aston martin DB5 (v posebni različici »casino ice«, ki ne bo naprodaj do leta 2007) skupaj z Bondovim najljubšim astonom martinom DB5. Bond razkrije tudi recept za svoj najljubši martini, imenovan The Vesper.

Novi Bond Z glavno vlogo se Daniel Craig pridružuje elitni skupini igralcev, ki so nosili brezhiben in po meri ukrojen smoking najslavnejšega supervohuna

Casinò Royale

Režija: Martin Campbell

Scenarij: Neal Purvis, Robert Wade in Paul Haggis po romanu Iana Fleminga

Produkcija: Anthony Wayne, Callum McDougall, Barbara Broccoli

Igrajo: Daniel Craig, Eva Green, Mads Mikkelsen, Judi Dench, Caterina Murino, Jeffrey Wright, Giancarlo Giannini, Simon Abkari

Premiera: 23. 11. 2006

Distribucija: Continental Film

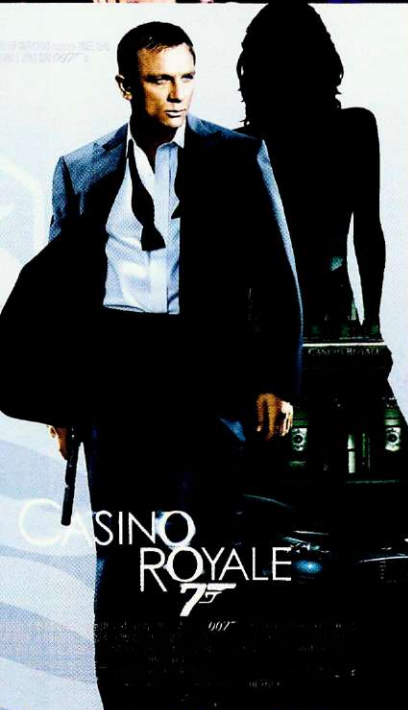

Jamesa Bonda. Dolgoletna producenta Bondove franšize Michael G. Wilson in Barbara Broccoli ga opisujeta kot »tipičnega britanskega igralca svoje generacije«. Craig pravi, da je bil počaščen, ko so ga prosili, naj igra legendarnega agenta MI6, Casinò Royale pa ga je posebej pritegnil zaradi čustvene kompleksnosti scenarija in zaradi načina, kako se lik razvije skozi film. »V tem filmu je James Bond temačnejši, kajti kot takšnega ga je Ian Fleming prvotno opisal,« pravi igralec. »Začnemo prav na začetku Bondove kariere, ko še ni izurjen in utrjen. Je samotar in nerad se zapleta z ljudmi. A med filmom postaja bolj prefinjen.«

Med dolgotrajnim iskanjem glavnega igralca za 21. del fenomenalno uspešne franšize sta si Broccolijsva in Wilson pomagala s preizkušenim in pristnim pristopom.

»Na avdicijah so morali igralci odigrati prizor iz filma Iz Rusije z ljubeznijo, ko Bond spozna Tatjano Romanovo,« pravi Wilson. »V tem prizoru je vse, kar morate vedeti o potencialnem Bondu – drama, romanca in akcija.«

Craig je po mnenju Broccolijsve brezhibno opravil preizkus. »Tako ko smo ga spoznali, je bilo jasno, da je Daniel pravi za Jamesa Bonda. Je karizmatičen, vsestransko nadarjen in privlačen. Vloga je velik izziv, vendar nam je dokazal, da je neverjetni Bond.« Craig je ravno snemal v Baltimoru, ko je izvedel, da je dobil tako zaželeno vlogo. »Bil sem sam, zato sem šel kar sam na pijačo, da bi proslavil. Seveda nisem mogel v baru začeti razlagati ljudem: Veste, jaz sem James Bond. Verjetno bi me vrgli ven ali pa poklicali v bolnišnico, naj me pridejo iskat.«

PUBLIS 144, Tomšičev trg 1, Ljubljana, Slovenija

Časnik, ki te potegne vase.

Vsestransko prenovljen

S prenovljeno podobo postajamo sodobnejši, preglednejši in vsebinsko bogatejši. Našo pregovorno kritičnost, pronicljivost in tehtnost boste prepoznali na prav vseh straneh. Teh bo več, saj smo jim dodali nove tematske snopiče, obstoječe pa nadgradili. Sad vsestranske prenove je torej tu: pregleden časnik, ki vas bo v hipu potegnil vase.

prenovljen.vecer.com

VEČER

Kje so tiste stezice, ki so včasih bile?

Tekst in foto: Žiga Colja, SAGA Institute

Alfa 159 sportwagon 1,9 JTD-M 16V distinctive

Italijani si že od nekdaj prizadevajo, da bi naredili BMW serije 3 'made in Italy'. Zdaj so z alfo 159 prepričani, da ga imajo. In v modelski različici sportwagon je vse tisto, kar bi si morda želeli od športne kombi-limuzine. Všečna oblika, ne preveč prostornosti podrejen prtljažnik in zmogljiv dizelski motor.

Najboljša izbira Od vseh petih motornih različic smo si izbrali tistega z 1,9 litra delovne prostornine, kajti 2,4-litrski dizel je zavrlo težje nad prednjo osjo preslab kompromis za vozne lastnosti. Od nekdaj so alfe v sebi združevale čudovito ravnotežje moči, lepote in

odziven volan. Hkrati pa to ostaja družinski, lahko tudi individualni avtomobil, s katerim se lahko vsak dan napotite v službo.

Važen je videz Neki italijanski predstavnik avtomobilske industrije je nekoč v intervjuju odkrito dejal, da ga zanima le to, kako je avto videti. Če kakovost izdelave ne dosega standardov konkurence, to ni nikakršen problem. Pri Alfi Romeu bodo zatrdili, da so njihovi avtomobili pojem kakovosti in vzdržljivosti. In povsem resno bodo trdili, da so tisti časi že zdavnaj mimo. Pa ni še povsem tako. Romanska strast je zelo nepredvidljiva stvar. Spomnite se samo Romea in Julije. A v primeru alfe 159 sportwagon se je strast odlično obnesla. Čudovite linije, napeti boki, maska kot globoki dekolte Sofije Loren. Ja, tu je tudi malce erotike. Reflektorske luči, z doplačilom biksenonske, so brez steklenega pokrova in ne bi mogle biti čudovitejše. Tudi zadnji del

razburljivega upravljanja. In ta nova 159 ni nobena izjema. Pa še bolj dorasla je svoji nalogi kot katera koli alfa do sedaj. A za tem ne stoji samo cela tovarna, temveč koncern Fiat, ki mu ta blagovna znamka tudi pripada. Je pa res, da komaj čakamo, da bi videli, potipali in vozili kakšno dirkalno različico modela 159. Najuspešnejši časi Alfine zaveznanosti dirkam so bili v okviru prvenstva britanskih turnih avtomobilov. A ti časi so že zdavnaj mimo, kar pa še ne pomeni, da v modelu 159 ni športnosti. Italijani so mislili tako na podvožje, kratke hode menjalnika, celo na

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	ALFA 159 SPORTWAGON 1,9 JTD-M 16V
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1910
moč v kW (KM) pri vrt./min	110 (150) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	320 pri 2000
menjalnik	ročni, šeststopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4660 x 1830 x 1420
medosna razdalja v mm	2700
prtljažnik v litrih	405
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1535 (430)
največja hitrost v km/h	210
pospešek 0-100 km/h v s	9,4
poraba (po normah EU) v l/100 km	8,1/4,8/6,0
poraba na testu v l/100 km	9,2
cena vozila v SIT	6,719.000

avtomobila ni nikakršen mrtvaški voz, temveč posebljena lepota. Manj točk si zasluži le pri praktičnosti, saj se zadnja šipa hitro umaže in nakladalni rob prtljažnika je izredno visok. Kolesa so 17-palčna s štirinajstimi naperami iz lahke litine. Na preizkušanju pasivne varnosti so alfi prisodili štiri zvezdice. Za doplačilo si lahko omislite celo kolenski airbag na osnovo šestih zračnih blazin, ki so tu serijsko. Še ena posebnost krasi to lepotic. Poseben sistem se sproža v primeru, kadar zaviranje z motorjem na spolzki podlagi povzroči zdrs pogonskih koles. Praktično na snegu in mokri cesti.

Boljši časi Nova doba za alfe je bila tisti trenutek, ko so v tovarni odpravili težave z zanesljivostjo in prva v tej novi dobi je bila alfa 156, predhodnica tega modela. Če ste pripravljeni prezreti kakovost izdelave, je ena stvar kot na dlani. Alfa je začetnica razvoja motorjev s skupnim vodom in ta je pravi

biser. Zmogljivosti s takšnim agregatom, ki razpolaga s 150 konjskimi močmi, so ravno pravnje. Končna hitrost 210 km/h, pospešek z mesta do 100 km/h pa traja dobrih devet sekund. Za to je delno zaslužen tudi šeststopenjski ročni menjalnik z dobro preračunanimi razmerji. Nikakor pa ne smemo pozabiti na 320 Nm navora, ki je pravzaprav tisto, kar poganja prednji kolesi. Če je bila latinska strast vodilo pri oblikovanju, naj vsi 'latin loverji' počakajo, da pade mrak in si ogledajo notranjost. Si predstavljate, da vas ta lepa armaturna plošča in rdeča svetloba pozdravita vsakič, ko sedete za volan? Ali trije števci na sredinski konzoli, ki je rahlo zavihana proti vozniku? V bež tkanino oblečeni sedeži so sicer lepi, a so magnet za vso drobno svinjarijo. Kar kupite si še prenosni mini sesalec. Sicer pa, če kupujete alfo, res ne smete biti dlakocepski. Tu je lepota v funkciji praktičnosti. Vprašajte punce.

Če ta alfa še ni bavarska trojka, potem na srečo to velja tudi za ceno. Šest milijonov in pol stane v tej konfiguraciji. Za individualnost je še veliko možnosti na seznamu z dodatno opremo, tresenja gum, ki se je pojavljalo pri testnem vozilu, pa na srečo ne dobite kot del standardne opreme. Predvsem pa, pripravite se na dolgo razmerje. Prve ne pozabiš nikoli. Alfa namreč ni eden tistih avtomobilov, v katerega se zaljubiš ali ga sovražiš. Alfa preprosto morate ljubiti. Ne verjame-te? Jaz tudi nisem. ▣

Novici

SSANGYONG ACTYON Skoraj zaprepadeno spremljajo naključni opazovalci obliko najnovejšega predstavnika v razredu majhnih SUV-vozil. Za nekakšno oblikovno revolucijo je tokrat poskrbel korejski SsangYong z novim modelom actyon. Za 'akcijsko' naravnani vsakdanjik. Osnovna cena je s petimi milijoni tolarjev za bencinski model z 2,3-litrskim agregatom celo ugodna, s štirikolesnim pogonom in reduktorjem pa zna actyon prilesti tudi na kakšen klanec. Na neki način novinec predstavlja naslednika modela korando, z zelo samosvojim oblikovanjem pa združuje terensko ter kupejevsko podobo.

BLUE&ME Z naraščanjem elektronike in modernih ter modnih prenosnih naprav, ki jih vlačimo po svojih žepih, se vse pogostejše pojavljajo potrebe po tem, da bi vse to lahko brez večjih težav uporabljali tudi v svojih jeklenih konjičkih. Dnevno namreč preživimo v povprečju več kot eno uro za volanom in zakaj ne bi bila takrat olajšana uporaba teh naprav. V prvi vrsti s tem povečamo varnost, poleg tega pa boljša povezljivost pomeni več zabave in večje možnosti uporabe. Fiat in Microsoft sta združila svoje moči in predstavila zanimiv dodatek, imenovan Blue&Me, ki ga že lahko naročite v fiat grande punto, novem ducatu in alfi romeu 159, kasneje pa bo to mogoče še pri drugih modelih skupine. Naprava vključuje napredni prostoročni sistem s prepoznavanjem glasu, kar bistveno poveča varnost pri vožnji, saj rok dejansko ni treba umikati z volana. Sistem ima tudi USB-priključek v predalu za rokavice in je združljiv z vsemi sodobnimi prenosnimi predvajalniki glasbe ali USB-pomnilniki. Pri slovenskem uvozniku so reklamno ponudili fiat grande punto Blue&Me z začetno ceno 2,656.000 SIT.

**SREDNJA
POKLICNA IN
STROKOVNA
ŠOLA
BEŽIGRAD
LJUBLJANA**

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Vpisujemo v programe:

SPSŠB, Na produ 2, Ljubljana; tel.: 01 537 13 88

- prometni tehnik (PTI)
- voznik
- učitelj vožnje
- pridobitev voziškega dovoljenja: A, B, C, D, E kat.

Dober vid je dragocenost.

Kako izboljšati vid

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije

Pogosto se tega, kako dober je kruh, zavemo šele takrat, ko ga zmanjka. Podobno je tudi z vidom – šele ko nenadoma ne vidimo več dobro, ugotovimo, kako pomemben je dober vid.

Dober vid je pogosto celo pogoj za nekatere poklice, vsekakor pa nošenje leč in očal prinaša precej težav oziroma odpovedovanja, še posebej otrokom.

Različne metode Obstajajo različne metode, s katerimi lahko izboljšamo očesne pomanjkljivosti, kot so kratkovidnost, daljnovidnost, astigmatizem in starovidnost. Najbolj razširjen način izboljšanja vida so seveda očala. Njihova najboljša lastnost je, da ne pomenijo nobenega tveganja za zdravje oči, vendar pa imajo vrsto pomanjkljivosti: ne ustavljajo razvoja kratkovidnosti, zmanjšu-

jejo sliko na mrežnici in omejujejo vidno polje. Pacientu dajejo samo občutek dobrega vida, kar kršnega ima človek brez motenj

vida. Poleg tega očala pritiskajo na nos in ušesa, ob mrzlem vremenu se neprijetno rosijo, poleg tega jih je precej lahko izgubiti.

Z operacijo do boljšega vida

Še en način izboljšanja vida, posebej to velja za kratkovidnost, so refrakcijske operacije, s pomočjo katerih se človek reši očal in kontaktnih leč, vendar pri tem tvega pojav komplikacij. Po takšni operaciji se lahko kratkovidnost spet pojavi. Če se operacija ne posreči, je izbor ustreznih kontaktnih leč

Ortokeratološke leče se vstavljajo zvečer.

ali očal izjemno težak. Kontaktna korekcija vida je veliko boljši način za izboljšanje vida. Kontaktno leče se vstavljajo direktno na roženico, njihovo nošenje pa pomeni zelo majhno tveganje nepopravljivih posledic – če jih seveda nosimo po navodilih okulista.

Nočne leče Metodo zdravljenja kratkovidnosti s pomočjo posebnih, za plin prepustnih leč imenujemo ortokeratologija. Pacient si vstavi takšne leče zvečer in jih pusti v očeh čez noč, zjutraj pa jih odstrani in nato brez leč in očal dobro vidi ves dan. Sodobne ortokeratološke leče lahko popravijo kratkovidnost do dioptrije šest, včasih celo sedem. Optični sistem očesa namreč zelo spominja na fotoaparata in za dober vid je potrebno, da se podoba dobro odslaka na mrežnici, podobno kot se slika vtisne na film fotoaparata. To omogočata dve glavni leči očesa: roženica in očesna leča. Roženica je prozorni del prednje površine očesa nad zenico, prek katerega svetloba pada v oko. Očesna leča leži v notranjosti očesa, njena optična moč pa je približno dvakrat manjša od optične moči roženice. Pri kratkovidnosti slika ne pade na mrežnico, ampak pred njo, kar privede do tega, da možgani vidijo motno, netočno sliko. Ko si kratkoviden človek vstavi ortokeratološko lečo, le-ta ponoči spremeni obliko roženice tako, da je njena optična površina bolj ploska. Ko si pacient zjutraj lečo odstrani, roženica ohrani novo obliko, slika spet pada na mrežnico in pacient dobro vidi. Zaradi takšnega rezultata ortokeratološka metoda zdravljenja kratkovidnosti po učinku spominja na kirurški poseg, razlika je le v tem, da je učinek te metode začasen. Po nekaj dneh brez ortokeratoloških leč roženica namreč spet pridobi prejšnjo obliko in pacient spet vidi tako slabo, kot pred uporabo leč. Z ortokeratološkimi lečami se torej ne bomo znebili rednega nošenja kontaktnih leč, toda če smo z rezultati teh leč nezadovoljni, jih preprosto nehamo vstavljati.

Izbira leč naj bo natančna Izbira ortokeratoloških leč ni pre-

prosta in pri tem mora pomagati zdravnik okulist, ki ga mora pacient nekajkrat obiskati ter ustrezno meriti in preizkušati leče. Ortokeratološke leče se lahko nosijo zelo dolgo, in če zanje primerno skrbimo, lahko vzdržijo dve do štiri leta. Vzdrževanje takšnih leč je preprostejše in cenejše kot vzdrževanje mehkih leč. Leče se vstavljaajo za čez noč, zjutraj pa se odstranijo in dober vid se ohrani do večera ali celo do večera naslednjega dne. Po obdobju stabilizacije, ki traja navadno dva do tri mesece, leč ni več treba vstavljati vsako noč. Režim nošenja navadno ugotovi vsak pacient zase. Na kontrolo in posvet o kvaliteti leč in stanju oči je priporočljivo priti vsaj dvakrat letno, prav tako kot pri običajnih kontaktnih lečah.

Tveganje pri nošenju pravilno izbranih ortokeratoloških leč je enako ali podobno kot tveganje pri nošenju običajnih, trdih ali mehkih, kontaktnih leč. Pri navadni kontaktni korekciji vida je roženica z lečo pokrita dve tretjini

Očala lahko izgubimo ali razbijemo.

dneva in počiva ponoči, medtem ko je pri nošenju ortokeratoloških leč obratno. Oko je tako veliko bolj sproščeno in diha ter se tudi nemoteno vlaži s solzami.

Dobro za otroke Ortokeratološka korekcija vida pride v poštev tudi pri kratkovidnih otrocih, saj lahko celo ustavi nadaljnji razvoj kratkovidnosti. Operacije oči pri

otročih oziroma mladostnikih do 18. oziroma 20. leta ne pridejo v poštev, zato jim preostanejo le očala ali navadne kontaktne leče. Slednjih majhni otroci ne morejo nositi, ker si pri vsakodnevnih šolskih in prostočasnih aktivnostih lahko poškodujejo oči. Otroci so navadno veliko bolj telesno aktivni kot odrasli, zato jih nošenje očal oziroma navadnih kon-

taktnih leč pri tem lahko ovira. Nošenje ortokeratoloških leč je za otroke veliko primernejše, saj ponavadi prenočujejo doma in uporabo nočnih leč lahko nadzorujejo starši, ki pri kakršnih koli težavah lahko pravočasno poiščejo ustrezno pomoč.

Če operacija ne uspe Nošenje ortokeratoloških leč je primerno tudi za poklice, pri katerih je nošenje kontaktnih leč ali očal povezano z velikim tveganjem ali pa je nasploh prepovedano: za pilote, gasilce, športnike, gradbenike ali pri aktivnostih, kot so smučanje, hoja v hribe, plavanje. Ortokeratološka metoda zdravljenja kratkovidnosti se lahko predpiše tudi pacientom, ki se pripravljajo na kirurško zdravljenje kratkovidnosti – tako lahko poskusijo, kako bodo videli po operaciji. Po operaciji, ki ni tako uspešna, kot so predvidevali, pa ortokeratološke leče lahko popravijo manjše nepravilnosti. V takšnem primeru jih lahko predpišejo tudi za dnevno nošenje. **D**

ANASTACIA

ZADENITE

EUR

Z ANASTACIO

NA 102.4

IN 103.7

RADIO CENTER 102.4, 103.7 MHz

www.radiocenter.si

MENAPR... VSKARD... JUTRO... DD... URE... DALJE

Dolgoletni predsednik NZS je kljub vsemu dobil zaupnico za svoj peti mandat.

S figo v žepu

Lovro Kastelic, foto: Gregor Pohleven

1. del

Na izredni skupščini Nogometne zveze Slovenije je aktualni predsednik Rudi Zavrl zlahka ubranil svoj peti mandat. Izkazalo pa se je, da je vnovični Simičev protinapad potekal s figami v žepih.

Generalni sekretar NZS Dane Jošt, ki je na dolgo in široko razpredal o zaključnem računu za leto 2005, ni pa povedal, zakaj so se pojavile razlike med zaključnim računom in finančnim poročilom, ki je bilo oddano Ajpesu, je vendarle priznal, da je bila »določena napaka narejena, ker vse od leta 1998 IO NZS ni potrjeval zaključnega računa«. Kljub temu je dobro naoljen volilni stroj uspešno opravil svoje delo in ohranil Rudija Zavrla

na položaju predsednika NZS, ki bo tako lahko nemoteno deloval še v svojem petem in bržkone zadnjem predsedniškem mandatu.

Domnevne nepravilnosti Ko je bilo že vsega konec, je Dane Jošt povabil »vodjo opozicije« Ivana Simiča na pijačo. Predsednik MNZ Ljubljana Ivan Simič je povabilo z veseljem sprejel in pripomnil: »Dane, končno ti je uspelo predstaviti zaključni račun tako, kot je treba!« Oba sta se ob tem hudo-

mušno nasmehnila in odvihrala na zasluženo pijačo. Je pa vsaj smešno, če že ne čudno, da prvemu darcarju Slovenije Ivanu Simiču ni

Zlatko Zahovič na strani »opozicije«

uspelo močnejše ali pa učinkoviteje pritisniti na glavne akterje in jim dokazati domnevnih finančnih malverzacij, ki naj bi bile tudi najmočnejše orožje v rokah t. i. opozicije. Prav tako mu prva moža NZS še do danes nista odgovorila na vprašanje, koliko denarja sta v zadnjem obdobju prejela iz naslova evropskih delegatskih taks.

Predsednik mariborske MNZ Franc Kangler je ostro zažugal večini delegatov, ki so na zadnji skupščini potrdili zaključni račun,

PRIMORKA
tv

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

DNEVNIK TV PRIMORKA

Od ponedeljka do petka ob 20.00

čprav ni bilo revizijskega poročila. »Razlika med revizorjevim poročilom in revizijskim poročilom je namreč ogromna!« Delegati se s takšnimi »malenkostmi« tedaj niso ukvarjali ... Potrdili so tudi Zavrlovo zavajanje, da je bilo poslovanje NZS transparentno. Drago Mlakar iz MNZ Maribor je bržkone tudi v imenu Zlatka Zahoviča, ki je kot delegat prav tako sodeloval, a se ni oglašal, dejal, da Zavrli igralcem ni povedal za razlike med bruto- in netozneski, zaradi katerih so bile tudi kasnejše razlike v akontacijah. Davčna inšpekcija je namreč leta 2004 odkrila vrsto nepravilnosti, ki jih je NZS zagrešila še v času slovenske nogometne pravljice. 477 milijonov tolarjev nagrad je očitno povzročilo kar nekaj različnih interpretacij, ki so posledično – kot neplačani oziroma premalo plačani davki – pripomogle k nastalim razlikam, zaradi česar je vpletena tudi nič kriva »zlata generacija«.

Zatohlo nogometno ozračje

Slovensko nogometno ozračje je že dalj časa precej zatohlo. Uspeha zlate generacije – čudežna nastopa na evropskem in svetovnem prvenstvu – sta bila

Dane Jošt, generalni sekretar NZS

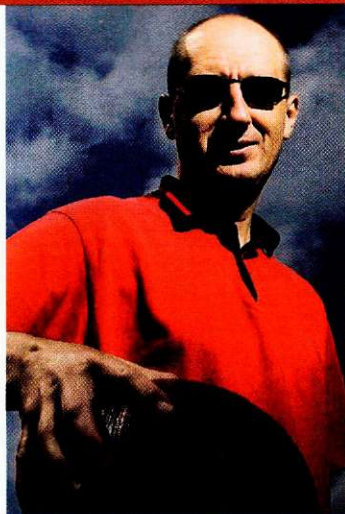
Zavrlov nasprotnik Ivan Simič

predvsem pesek v oči, ki je še za naslednjih nekaj let zameglil slovensko nogometno realnost, v kateri je zavlada popolna kriza nogometnih vsebin in morale.

Krizo nogometnih vsebin in morale pa je – kako šokantno – še dodatno poglobila prav slovenska nogometna pravljica z začetka novega tisočletja. Trend netransparentnega in samozadostnega tranzicijskega poslovanja se je namreč nadaljeval tudi po silovitemu uspehu Katančeve čete. Vendar z eno razliko ... Katančeva četa, ki se je vsega najboljšega naučila še v času rajneke jugoslovanske lige, je namreč s svojimi uspehi dodobra napolnila krovno nogometno hišo (NZS) in iz nje napravila goro denarja, ki se je nakopičila iz Uefinih in Fifinih neusahljivih izvirov. Rudi ju Zavrli je pri tem vendarle treba priznati in tudi čestitati, da je s to gmoto denarja (skoraj milijarda) posloval skrajno varčno in skrbno. NZS pa se je predvsem zaradi tega nakopičenega denarja oddaljila od lastne (nogometne) substance – klubov oziroma Združenja nogometnih ligašev.

Pastorek proti mačehi Medtem ko na eni strani t. i. baza (bazen ustvarjanja prihodnjih igralcev) životari in se postopoma razkrajaja, se na drugi NZS bohota in postavlja z neznanskimi vsotami. Združenje nogometnih ligašev je nekakšen pastorek NZS, ki stalno nekaj hoče, nerga, komajda črkuje, je neposlušen, rad bi se postavil na lastne noge, pa tega ne zna ali ne zmore. Pastorek je torej hudo reven, njegova mačeha NZS pa prebogata. Takšen kontrast ni še nikoli prinesel nič dobrega. Vsakdo pa, ki je na stranskem tiru, želi čim prej spodnesti tistega, ki ga zavira in ovira.

Prej ali slej je moralo počiti – revež se je uprl bogatinu, pastorek mačehi –, začela se je nogometna revolucija. Boj za nogometno hišo (bogastvo), člansko moštvo (slava) in nič več. Šlo je torej za bogastvo in slavo ... Na eni strani se je bojevala »kontinuiteta«, ki ji že sedemnajsto leto predseduje Rudi Zavrli, na drugi pa »opozicija« s tiho podporo pomladnikov in glasno nogometnih igralcev zlate generacije (Udovič, Zahovič, Rudonja, Pavlin ...). ■

Zmanjkuje denarja

Esad Babačić

Težkih časov Uniona Olimpije ni videti konca. Neznani pokrovitelji, ki bi morali poravnati dolgove iz preteklosti, očitno ne dobijo zelene luči politike.

Če se bo igra slepih miši nadaljevala, se zna ponoviti nogometna zgodba, ki je močno osiromašila šport v prestolnici. Še dobro, da se je našel energični Gašper Okorn, ki mu uspeva motivirati brezvoljne igralce, s katerimi pa ne more delati čudežev. Gostovanje v Malagi je pokazalo, da so fantje skrajno nabrušeni in osredinjeni na igro. Kot sem napovedal, je Marko Milič v tem moštvu veliko več kot kapetan: njegove motivacijske sposobnosti prihajajo čedalje bolj do izraza, ponaša pa se tudi z borbenostjo, ki so se je našli tudi mlajši igralci. Eksplozija Sandija Čebularja na tekmi proti Unicaji je bila gotovo posledica pozitivne miselnosti, ki jo sprošča klop Olimpije skupaj s kapetanom in trenerjem moštva. A nasprotniki v skupini so žal premočni, da bi lahko s takšnim kadrom iztržili kakšno zmago več. Seveda je vprašanje, kako bi bilo, če bi zelenim prizanesle poškodbe, s katerimi se otepajo vse od začetka sezone. Bi bili tako borbeni, kot so sedaj, ko nimajo kaj izgubiti? Morda pa so prav rezervisti, ki so bili prisiljeni vstopiti na najtežjih tekmah, vnesli duha, ki krasi to moštvo.

Prihod novega športnega direktorja, ki ima nedvomno poštene namene, za zdaj še ni prinesel sadov. Morda mu na poti stoji njegov nadrejeni, ki je najbolj vesel skrivalic. Proračun usiha kot v najboljših časih Cerkniškega jezera, ker niti sam direktor ne ve, kdo so fiktivni sponzorji, ki so dali svojo besedo. Tako kot vsi ljubitelji košarke, ki jih pri nas ne manjka, sem tudi sam sit tega, da ne vem, ali bomo čez leta sedeli v prazni dvorani in gledali nekakšne nadomestke za to, čemur smo nekoč rekli ponos slovenske košarke. Bo ta dvorana nova ali ne, je tako vseeno. Najprej potrebujemo močno Olimpijo, šele potem se lahko pogovarjamo o novi dvorani. Enako velja za ljubljanski nogomet, ki je tako globoko, da ga ne more rešiti noben stadion. Nočem trditi, da v prestolnici ne potrebujemo pravega nogometnega igrišča, toda najprej je treba poskrbeti, da bodo na njem velike tekme. Prav v teh dneh smo se spominjali časov, ko je bila naša nogometna reprezentanca magnet za množice in ko je vesoljna Slovenija verjela, da je nogomet najpomembnejša postranska reč na svetu. Ko gledamo tiste neverjetne prizore iz Kijeva in Bukarešte, se nam zmeraj bolj dozdeva, da takšnih prizorov ne bomo več deležni. Ali pač?

Trosta so prav hitro odpustili s psihiatrije, čeprav izvedenec meni, da ima paranoidno shizofrenijo.

Kar sam naj poišče pomoč

Bogdan Sajovic, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Obtoženec, ki je po mnenju psihiatra hudo duševno bolan in nevaren za okolico, je prost odkorakal s sodišča. Položili so mu le na srce, naj se gre čim prej sam zdraviti.

Zoprostilno sodbo na prvi stopnji se je končala obtožba, ki je tridesetletnega Ervina Trosta iz Drobotincev obtoževala ropa in nasilništva. Zadeva še ni pravomočna, kajti tožilstvo napoveduje pritožbo.

Letos poleti se je Trost znašel v priporu, ker so mu očitali, da je februarja letos v lokalu v Stogovcih premlatil Štefana Verbana. Med mlatenjem naj bi bil tudi zahteval, da mu Verban plača trideset tisoč tolarjev, ker naj bi bil poškodoval Trostov avtomobil. Verban je v strahu izvlekel sedemdeset tisočakov, obtoženi pa mu jih je izpulil iz rok in zbasal v žep. V isti vasi naj bi bil na dvorišče hiše zvabil tudi soseda Branka Koreniča, ga zagrabil za vrat, podrl na tla, ga davil in mu grozil s smrtjo.

Na sodišču pa so se začele nizatati drugačne zgodbe. Priča Verban,

ki naj bi bil oropan, je nenadoma spremenil svoje pričevanje in rekel, naj bi bil sam kriv vse kolobocije. Res naj bi bil poškodoval Trostov avtomobil in tako na neki način povzročil zaplet. Trdil je, da sta z obtoženim pravzaprav prijatelja. Glede Koreniča pa je dejal, da je imel težave s Trostom predvsem zato, ker naj bi bil Korenič ljubosumen, češ da ima njegova žena s Trostom ljubezensko zvezo.

Enkrat že moril Korenič se je medtem iz naselja že odselil, menda iz strahu pred Trostom, ki naj bi ga v okolici imenovali »strah in trepet Apaške doline«. Obtoženi je trdil, da ne ve, zakaj so mu dali tak vzdevek, saj naj ne bi bil nasilen. Po drugi strani pa je na sodišče priromalo pismo vodstva krajevne skupnosti Stogovci, ki zatrjuje, da se ljudje Trosta pre-

V Apačah so se Trosta bali.

prosto bojijo in se ne upajo prijavit njegovih dejanj, ker naj bi jim bil grozil s smrtjo. Lahko bi se reklo, da je njihova bojazen upravičena, kajti pred petimi leti je Trost umoril svojega nečaka. Umrjeni je bil pripadnik policije, torej ne nemočna žrtev. Trost je tedaj dejanje priznal, a zaradi njegovega duševnega stanja mu niso izrekli zaporne kazni. Zanj so izrekli ukrep psihiatričnega zdravljenja zaprtega tipa, s katerega pa so ga očitno prav hitro odpustili.

Na zadnjem sojenju se je oglasil tudi izvedenec psihiater in za obtoženca postavil hudo diagnozo. Trost naj bi namreč trpel za paranoidno shizofrenijo in bil kot tak na prostosti zelo nevaren za okolico. Izvedenec je predlagal nujno namestitve v ustrezno ustanovo.

Sodišče pa je, kot smo že zapisali, obtoženca izpustilo, sodnik mu je le položil na srce, naj si poišče zdravniško pomoč, se izogiba konfliktov in podobne dobre nasvete.

Paranoidni shizofrenik, kakor ga je označil sodni izvedenec, je tako na prostosti z medlim upanjem sodišča, da bo morda le poiskal ustrezno zdravniško pomoč. Medtem Trost zaradi neupravičenega pripora snuje odškodninsko tožbo proti državi, ki naj bi bila po besedah njegovega pravnega zastopnika kar velika.

Kdo pa bo plačal odškodnino, če bo Trost spet koga ubil ali hudo poškodoval? Stroka, sodišče ali pa bo spet prišlo le do tarnanja, češ da tega ni nihče pričakoval? **D**

Več racij na Gorenjskem

Policisti so na Gorenjskem izvedli več racij po lokalih, a naj to ne bi imelo nič skupnega s streljanjem na Jesenicah.

Na Gorenjskem in na Jesenicah se še vedno ni polegel prah zaradi streljanja v jeseniškem lokalu Caffè Inn. Kot je znano, je najemnik lokala Roman Velikonja po krajšem pretepu začel streljati. Krogla je ubila Edvina Hadžića, njegov brat in še dva druga gosta pa so bili ranjeni. Velikonja je po streljanju pobegnil, a se kmalu nato sam vdal policistom. Po zaslišanju pri preiskovalnem sodniku se je znašel v priporu. V javnosti kroži več »teorij«, zakaj je do streljenja sploh prišlo. Ljudje pa so seveda tudi precej kritični do mož postav, češ, če bi ostreje preganjali kriminalce, do takšnih streljanj ne bi prišlo.

Pred dnevi pa so policisti izvedli široko akcijo, v kateri so vzeli pod drobnogled več lokalov na Bledu, Jesenicah in v Radovljici. Može v modrem so

tako od gostov zahtevali osebne izkaznice, pri sumljivih pa so se odločili tudi za pregled njihovih žepov. Akcija ni prinesla kakšnih posebnih rezultatov. Še najpomembnejši je zaseg manjših količin amfetamina in marihuane, imetniki pa so si prislužili nekaj prekrškovnih predlogov in eno kazensko ovadbo. Ugotovili so tudi prekrške nekaj natakterjev, ki so stregli vinjenim gostom, in nekaj gostov zaradi žaljenja policistov, navajanja lažnega imena, kršenja javnega reda in miru ter podobnih malenkosti. V javnosti so se seveda takoj pojavile govorice, da so policisti »nevarne« lokale hote prezrli in se lotili bolj nedolžnih, kar pa seveda policisti zanikajo. Prav tako zanikajo, da so bile racije kakor koli povezane z nedavnim streljanjem na Jesenicah. B. S.

GRAFIT NA TUJO FASADO Neznanec iz Postojne ima očitno neizživete umetniške ambicije, pa je sklenil, da jih bo na neki način vendarle izrazil. Očitno gre za mlajšega neznanega umetnika, če sklepamo po načinu izražanja, saj si je izbral grafitni slog slikanja. Žal pa je za podlago svojim slikarjem uporabil zid oziroma fasado zasebne hiše. Ne glede na njegovo nadarjenost je s tem fasada seveda poškodovana oziroma pomazana in lastnik bo moral seči v žep in odšteti nekaj deset tisočakov za čiščenje. Umetnika še iščejo, da bodo njemu izstavili račun in mu razložili, da tuje fasade niso pravi kraj za izživiljanje umetniških ambicij.

BOMBA MED REKREACIJO Tek je zdrav, si je dejal v petek popoldne Koprčan, se športno opremil in odtekel po rekreacijski stezi. Med tekom pa je bil nemalo presenečen, ko je ob stezi naletel na ročno bombo M-75, t. i. kašikaro, jugoslovanske izdelave. Bomba je bila še vedno v varovalnem ovoju in zato ne tako zelo nevarna. Kljub temu je rekreativec, ki je pripadnik koprške policije, obvestil kolege, ti pa so poslali bombnega strokovnjaka, da je eksplozivno napravo strokovno vzel v varstvo. Vseeno pa poizvedujejo, kdo je človek, ki je bombo odvrigel kar ob stezo na javnem kraju. Prav lahko bi nanjo naletel otrok in nesreča bi bila tu.

103-101
Hong Kong, Kitajska

Povsod. Karkoli. Zanesljivo.

Pokrivamo svet.

Intereuropa
Globalni logistični servis

www.intereuropa.si

ELEKTROPROM

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEMMICA

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo bližina domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

Dobrodelna Manca

Mlada pevka, ki je z novo, spremenjeno podobo (prelevila se je v plavalasko) zablestela na letošnjih Melodijah morja in sonca, to soboto pripravlja dobrodelni koncert. Govorimo seveda o Mancu Špik. Koncert, ki bo v soboto ob 18. uri v Festivalni dvorani Bled, bo prava paša za oči in ušesa, saj se bodo na odru poleg Mance zvrstili številni glasbeni gostje in njeni prijatelji, kot so: Alfi Nipič, Turbo Angels, Boštjan Konečnik, Vili Resnik, Tanja Žagar in mladi blejski pevec David Dekić, prireditev pa bo povezoval gorenjski humorist in voditelj Franci Pestotnik - Podokničar. Na koncertu bo Manca zbirala denar za novoletno obdaritev otrok iz socialno ogroženih družin iz blejske in radovljiške občine. Manca, ki to jesen nikakor ne počiva, je v teh dneh na radijske postaje poslala diskotečno različico zadnje uspešnice *Marinero* z letošnjih Melodij morja in sonca. Poskočno diskotečno različico je znova zakrivila ekipa Dee Jay Time na čelu z ustvarjalno dvojico D. Z. Shark in M Dee J, ki je v hitrejši ritmi pognala tudi Mančin prejšnji radijski singel *Hišica iz kart*. To jesen se torej lahko gibljete v zvokih *Marinera*.

Spet pripravlja dobrodelni koncert.

Izdala je svoj prvi album.

Do zore!

Svojevrstna osvežitev slovenske glasbene scene je gotovo tudi platinasta (po barvi las seveda) Brigita Šuler. Simpatična pevka je pevsko pot začela pred tremi leti z zmago na Orionu. Kasneje se je pojavila še na nekaterih glasbenih festivalih (*Hit festival*, *Nova scena ...*), svoj preporod pa je doživela ob srečanju z Wernerjem, ki je od prvega trenutka verjel vanjo.

Posnela sta eno največjih uspešnic lanskega leta *Hej, mala, opala*, ki nam od časa do časa še vedno zazveni v ušesih. S skupnim delom sta nadaljevala tudi letošnje leto in ustvarila novo skladbo *Hej mali, NA PO-MOČ!!!*, za katero sta posnela tudi videospot. Werner in Brigita sta podpisala producentsko pogodbo in končno lahko pozdravimo izid Brigitinega prvega albuma *Do zore*. Na njem bodo poleg obeh duetov tudi mnoge nove uspešnice izpod Wernerjevega peresa. Vabljeni torej k poslušanju ... do zore!

Najbolj seksi MOŠKI

Kar je staro, je šarmantno! To vsekakor drži, ko se izbira najprivlačnejši moški pod soncem. Revija *People* je tako za najbolj seksi živečega moškega na svetu že drugo leto zapored imenovala igralca Georgea Clooneyja. Zvezdnik filmov *Daleč od oči*, *Od mraka do zore*, *Siriana* in drugih se je tako pridružil Bradu Pittu, ki so ga prav tako že dvakrat ovenčali z istim naslovom. «Za Brada, ki je bil najbolj seksi že dvakrat, bo to težko spoznanje, saj se je na naslov najbrž že navadil. Sedaj sva izenačena, zato ga ne bom več mogel zbadati, da je dvakrat najbolj seksi moški. Imel pa bom kar nekaj dela, saj se bom moral pojavljati na veliko prireditvah, podeljeni trak, ki ga moram nositi, pa me spravlja v pravo zadrego,» se je pošalil Clooney. Clooney in Pitt pa nista edina, ki sta naslov prejela po dvakrat, saj se je pred leti z njim dvakrat okitil tudi Richard Gere.

Izpoved »bivšega«

Hollywoodski igralec Ben Affleck, nekdanji zaročenec latino lepotice Jennifer Lopez, je spregovoril o njunem vse prej kot idealnem razmerju. Ben, ki je sedaj poročen z Jennifer Garner, s katero ima hčerko Violet, je priznal, da mu je odleglo, ko je razmerje z Lopezovo razpadlo, saj je njegovo življenje postajalo neznosno. »Nikoli se ne bi smel zaročiti z njo. Mislim sem, da sem si želel določene stvari, vendar ni bilo tako. Počutil sem se izgubljenega, dušilo me je, nesrečen sem bil. Biti v središču pozornosti vseh tabloidov je postalo tako napeto, da sem se moral zamisliti, kaj sploh delam v življenju,» je igralec zaupal britanski reviji *Now*. Ko sta bila z J. Lo par, sta bila pod nenehnim nadzorom medijev, raznih govorin in podtikanj. Ben je priznal, da je bilo nadvse izčrpavajoče. «Moral sem biti vedno nasmejan, ko so naju slikali, kar je bilo zelo naporno. Svojega življenja nisem imel več pod nadzorom in nisem več vedel, kaj naj naredim. Počutil sem se kot hrček v kletki.»

Igralec si je oddahnil, ko se je razšel z J. Lo.

NAROČILNICA**NAROČILO** (označite z x):

☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	6.200,00 SIT / 25,87 EUR
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma	6.700,00 SIT / 27,95 EUR
☐ Janez Janša: Okopi	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Janez Janša: Premiki	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	4.990,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	8.500,00 SIT / 35,46 EUR
☐ Viktor Miklavčič: Pričevanja	4.900,00 SIT / 20,44 EUR
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	3.906,00 SIT / 16,29 EUR
☐ Vasja Klavara: Predel 1809	6.727,00 SIT / 28,07 EUR
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ Jože Hubad: Dolga slovenska pot v svobodno Evropo	990,00 SIT / 4,13 EUR
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	10.850,00 SIT / 45,27 EUR
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	4.991,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	5.300,00 SIT / 22,11 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	4.449,00 SIT / 18,56 EUR
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	6.696,00 SIT / 27,94 EUR
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	4.232,00 SIT / 17,65 EUR
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	3.840,00 SIT / 16,02 EUR
☐ Vasja Klavara: Koraki skozi meglo	6.460,00 SIT / 26,95 EUR
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	4.400,00 SIT / 18,36 EUR
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	3.000,00 SIT / 12,51 EUR
☐ Ive A. Stanič: V objemu osvoboditeljev	2.500,00 SIT / 10,43 EUR
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	2.000,00 SIT / 8,34 EUR

 Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

-
- mesečno*
-
- 4 x letno (9% popust)
-
- 2 x letno (10% popust)
-
- 1 x letno (20% popust)

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

-
- upokojenec,
-
- invalid,
-
- brezposeln,
-
- študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana****ali na faks 01 230 06 61.***Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.**Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.***Ob naročilu**2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru)

Zanimiva Piramida

Magična gledalka

Dolgo sem se zadrževala, preden sem – verjetno med zadnjimi – namenila oceno Piramidi, prihodnjemu hitu TVS, kot jo oglašujejo.

Po ogledu prvega finala med Peterletom, Pogorevcem in zmagovitim Pahorjem je oddaja zrela za prerez.

Ni slaba. Vleče. Malo srbijo prsti, da bi vzeli v roke telefon in oddali svoj glas, pa se pri nas doma temu še uspešno upiramo.

Očetu je všeč Erika. Navdušuje ga. Pravi, da je vedno razpoložena in dobre volje. Meni se ne zdi nič posebnega. Me pa tudi nič na njej ne moti. Pač. Moti me to, da vsakokrat, ko odprem televizor, zagledam reklamo za Eriko in Piramido.

Oddaja je po svoji podobi nenavadna. Scena je ogromna in po drugi strani tako razgaljena. Gostje hodijo na oder po nekih kletah, na tleh je vse polno ropotije, delavci na sceni pomotoma uidejo v posnetek itd. Gostje, tekmovalci in tekmovalka imajo pred seboj miniograjico, kot da bi se hoteli zavarovati pred njimi. Nenehno vstajajo in sedajo. Čemu?

Glede na to, kako je bila oddaja napovedana – menda kot populistični udarec TVS

konkurenčni POP TV –, me je rahlo presenetila dokajšnja resnost pri pripravi prispevkov. Resda so kratki, a jedro problema je zajeto, navadno pa je tema še dokaj sveža in torej v oddaji sledijo svežim dogodkom. To pomeni, da se gostje z malo zvitosti lahko pripravijo na teme v Piramidi. Prebrala sem, da je oddaja kopija hrvaške oddaje z istim imenom. Ne poznam je, zato ju ne morem primerjati. Tudi ne vem, kako si bodo sledili tekmovalci, ker pravila niso bila podrobno pojasnjena. Se pa sprašujem, če sta se že v prvem finalu kot v »človek, ne jezi se« pomerila verjetno najboljša slovenska govorca Pahor in Peterle, kaj bo ostalo na koncu. Zdi se mi, da je bila prav zadnja trojka tista, ki bi lahko bila ob koncu leta, ne pa na samem startu. A pustimo se presenetiti.

Oddaja ima zaradi tekmovalne note v sebi kar nekaj napetosti, rahljajo jo pevke, ki ob klavirski spremljavi na koncu popihajo na dušo zmagovalcu. In poskrbijo za pomiritev. Ne vem pa, kakšno vlogo ima v celotni seriji poštar. Če bi Erika število glasov za posameznega kandidata prebrala, bi verjela, da na listkih res nekaj piše, tako pa do konca oddaje ne vem, kdo je komu blizu, kdo zaostaja. Morda pa vsi le blefirajo in na listkih, ki jih nosi poštar, ne piše nič.

Doma smo namreč stavili, kdo bo zmagal v trojici Rebeka Dremelj, Lojze Peterle in Bernarda Jeklin. Verjeli smo, da bo zadnja Rebeka, pa ni bila. V finalni oddaji smo visoko ovrednotili Pogorevca, pa se je pokazalo, da ni bil tako visoko. Ali ne bi tudi v Piramidi tako kot recimo pri Trenjih občasno pokazali števila privržencev prvega, drugega oz. tretjega kandidata? Bilo bi bolj verodostojno. In morda bi tudi v naši družini kdaj dvignili telefon, če bi vedeli, da našemu kandidatu slabo kaže. ■

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Morda vas bo nekaj navdihnilo, da boste držali usta zaprta, čeprav vas bo na moč mikalo, da bi nekoga kritizirali. Konec tedna bo zelo prijeten, še posebej če boste ostali doma. V ponedeljek se zanašajte na svoj naravni šarm.

Bik
21.4.-21.5.

Preveč dobrega je lahko čudovito – to bo vaše vodilo v tem tednu, ki vam bo prinesel večinoma le pozitivne stvari, čeprav tega morda ne boste takoj opazili. V odnosu do prijateljev se pomaknite nekoliko dlje od njih, da boste videli realno sliko.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Imeli boste nekaj komunikacijskih težav, vendar jih boste premagali. Če vas bo zanimala zgodovina, se lahko konec tedna zakopljete v knjižnico in preberete kup zanimivih člankov ali kakšno knjigo. Ne delajte vtisa, da ste vsevedni.

Rak
22.6.-21.7.

Pesem Beatlov Dober dan, sonček najbolj ilustrira vaše sedanje počutje. Prva polovica tedna bo povezana z lepimi načrti, povezanimi z vašimi prijatelji. Proti koncu tedna se boste morali osrediniti na bolj poslovna vprašanja.

Lev
22.7.-21.8.

Račun, ki ste ga pred kratkim odpri pri banki, je postal nekoristen, zato ga boste zaprli. Potrebovali boste drugačne možnosti, zato poiščite finančnega svetovca. Ves teden boste imeli čas, da se pošteno naspite in si naberete energije.

Devica
22.8.-21.9.

Zaupanje samemu sebi je prvi korak do uspeha. In vi ga boste imeli. Imeli boste celo toliko energije, da boste lahko svetovali in pomagali drugim. Konec tedna lahko naučite za neverjetno je, koliko se lahko poslužite z zaprtimi usti.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Nihče vas ne more obtožiti, da niste premislili. Še posebej ko se boste dobro naspali. Imeli boste občutek, da je svet zelo širok, vi pa zelo močni. Morda se boste še bolj zaljubili v osebo, s katero ste.

Škorpion
23.10.-21.11.

Že tisoče let človek poskuša izvedeti tuje skrivnosti in vaša radovednost ni nič novega. V petek boste vsak trenutek odkrili nekaj novega pri sebi in pri svojem partnerju, saj se boste sprli kot še nikoli. Imejte potrpljenje.

Strelec
22.11.-20.12.

S tem da boste preskočili nekaj korakov, se boste znašli v prednosti, ampak to ne bo trajalo. Malo boste upočasnili svoje korake in vse uredili, kot je treba. Prva polovica tedna bo naporna, potem pa boste ves čas prebili z ljudmi, ki želijo biti z vami.

Kozorog
21.12.-19.1.

Še nekaj koščkov sestavljanke in vse vam bo jasno. Pripravljeni boste za naslednje dejanje. Ves teden se boste trudili, da bi pomirili osebo, ki se je znašla v hudo neprijetni situaciji, čeprav je za vse to odgovorna popolnoma sama.

Vodnar
20.1.-18.2.

Ko boste razlagali nekatere stvari, bodite kar se da jasni, sicer lahko pride do bolj ali manj usodnega ali pa neprijetnega nesporazuma, ki ga boste težko odpravili. Rajši se strinjajte s predlogom, ki vam je bil dan, ker drugače ne boste mogli.

Ribi
19.2.-20.3.

Po začetni plašnosti se vam bo odprlo novo obzorje in vam prineslo veliko lepega. Kmalu se boste znašli na tankem ledu, a ga boste srečno prešli. Konec tedna boste razmišljali samo o tem, kako bi osrečili svojo družino.

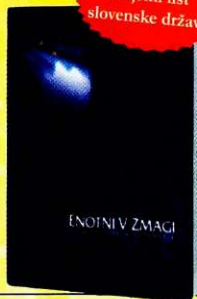
Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

trda vezava, veliki format, 336 strani, 456 fotografij

ENOTNI V ZMAGI

OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE

od prvih večstrankarskih volitev do mednarodnega priznanja
(april 1990—maj 1992)Rojstni list
slovenske države

- predstavitev zgodovinskih dejstev
- kronološko urejena fotokronika
- objava faksimilov najpomembnejših državotvornih dokumentov
- izbor iz takratnega časopisnega in revijalnega tiska (članki, karikature)

Cena: 12.800 SIT (53,41 €)
Za člane kluba Samorog: 9.984 SIT (41,66 €)
Možnost nakupa na tri obroke

Informacije in naročila: knjižni klub Samorog, telefon: 01/ 433 43 06,
naslov: Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, e-pošta: knjižni.klub@samorog.com

Več o knjigi na spletnem naslovu: www.samorog.com

DEMOKRACIJA	NAPAČEN SKOK KONJA	DELAVEC, KI UREJA PROMET	POKRAJINA OB OBALI SREDOZ. MORJA	DEMOKRACIJA	TRENJE	KRAJ V OBČINI SLOVENSKA BISTRICA	DEMOKRACIJA	IGRALEČ, ŽNIDARŠIČ	FRANCOSKI ALPSKI SMUČAR
AVSTRJSKI GLEDALIŠKI REŽISER LEON				TRST			TUJE ŽENSKO IME	ČOLN ZA ENEGA VESLAČA	
STANJE, KO JE UGLED ZMANJŠAN				PRIPADNIK LJUDSTVA MONOV				MITO TREFALT	REKA V BELORUSIJI
KOLORADSKI HROŠČ								NOVI SVET	PREBIVALKA REKE
KONEC MOLITVE					PREOSTANEK, PREOSTALOST				NEMŠKI PEDAGOG
ZVESTA DOMAČA ŽIVAL				ALFI NIPIC		SLOVENSKI GEOGRAF SVETOZAR			WILHELM NIKELJ
RIMSKI KOMEDIJOGRAF TITUS						ROČNI VOZIČEK			AKTINIJ
NAJET DELAVEC, PLAČAN NA DAN						JAP. NABIR. BISEROV			AMERIŠKI PRAVNIK ELIHU
DEPARTMA V VZHODNI FRANCJI							MESTO SV. OD MOSKVE		NASAD OKOLI HIŠE
				SLOVENSKI GLEDALIŠKI IGRALEČ			RAJNOND DEBEVEC		OSEBNI ZAIEMK
DEMOKRACIJA	KONRAD ADENAUER			LEVI PRITOK PADA V ITALIJI				ITALIJANSKI KEMIK GIULIO	

Rešitev prejšnje križanke

ULANI, GOVEDO, ONAGER, DD, ROK, NOSILA, NINA, ON, ARISTOTEL, LOG, RADIRANJE, OČIM, ADAMS, ACTON, JI, NI, ATOL, IP, DAR, CAR, POKVEKA, ICEK, EVI, TENG, NIKA, RISANICA, IJAR, ANALITIKA, ARO, AREKA, UŠ

Nagajenci 45. številke

- 1. nagrada:** ANA IVAS,
Beblerjev trg 11, 1000 Ljubljana
- 2. nagrada:** PAVEL PUŠNIK,
Ob gozdu 17, 2382 Mislinja
- 3. nagrada:** FANI BOŽIČ,
Novi svet 9, 4221 Škofja Loka

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 30. 11. 2006 pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- > **20.11.1752** se je rodil Leopold Layer, najpomembnejši iz družine Layerjev, ki so delovali v Kranju. Naredil je Marijo Pomagaj v cerkvi na Brezjah in freske v Marijini kapelici.
- > **20.11.1864** se je v Cerkljah na Gorenjskem rodil Fran Barle, utemeljitelj in organizator slovenskega gasilstva. Leta 1908 je ustanovil Slovensko gasilsko zvezo.
- > **21.11.1694** se je rodil francoski filozof Voltaire. Rekel je: »Politika je sposobnost, da se zlažemo v pravem trenutku.«
- > **21.11.1988** je bilo na Trgu revolucije (danes Trg republike) v Ljubljani veliko zborovanje za spoštovanje človekovih pravic, suverenost Slovenije in solidarnost z obtoženo četverico.
- > **21.11.1990** je slovenska skupščina zadolžila ustavno komisijo za pripravo zakona o plebiscitu.
- > **21.11.1990** je predsedstvo Jugoslavije razglasilo za nelegalne vse enote, ki so jih na novo oblikovali v Sloveniji, prepovedalo vpoklice, usposabljanje TO ...
- > **22.11.1890** se je rodil Charles de Gaulle, voditelj in organizator francoskega odporiškega gibanja in kasnejši predsednik države.
- > **22.11.1988** je slovenska skupščina dala soglasje k predlogu zveznih amandmajev, ki so znova centralizirali SFR Jugoslavijo.
- > **22.11.1990** so v demokratično izvoljeni slovenski skupščini sprejeli sklep o razpisu referendumu za osamosvojitve Slovenije. Referendum so izvedli 23. decembra leta 1990.
- > **23.11.1747** se je v Trstu rodil mecen slovenske književnosti Žiga Zois.
- > **23.11.1964** so vatikanski osrednji uradi nehali uporabljati latinščino kot edino sredstvo komuniciranja.
- > **24.11.1826** se je rodil italijanski novinar in pisatelj, avtor Ostržka Carlo Collodi.
- > **24.11.1946** so v Trstu ustanovili Slovensko gospodarsko združenje.
- > **25.11.1995** je Slovenija s podpisom pristopila k Srednjeevropskemu sporazumu o prosti trgovini (Cefta). Članstvo v Cefti je prenehalo z vstopom v EU maja 2004.
- > **26.11.1607** se je rodil britanski teolog John Harvard. Vse svoje premoženje je zapustil univerzi, ki je kmalu prevzela njegovo ime in je eno najstarejši vseučilišč v ZDA.
- > **26.11.1800** se je na Slomu pri Ponikvi rodil mariborski škof Anton Martin Slomšek.
- > **26.11.1868** se je v Bočni rodil organizator slovenskega planinstva Fran Tomižek.
- > **26.11.1990** je predsedstvo Slovenije po nekajdnevem škodljivem odlašanju zahtevalo od predsedstva Jugoslavije dostop do vse slovenske oborožitve in opreme, ki jo je JLA odvzela slovenski teritorialni obrambi.

POGLED NAZAJ (OD 20. 11. DO 27. 11.)

Cesarjeva selitev v Tokio

Japonski cesar se je **26. novembra 1868** odločil, da se bo preselil v mesto Edo in ga preimenoval v Tokio. Prva japonska prestolnica je bila v starodavnem mestu Kjoto.

Tokio se je najprej imenoval Edo. Sprva je bil sedež vojaške vlade, imel pa je tudi veliko zabaviščno četrt z gejšami. Padec šogunov in reforme, ki so sledile, so spremenile njegovo podobo. Hiter razvoj mesta sta zavrla dve katastrofi: potres leta 1923, ki ga je skoraj zravnal z zemljo, in ameriško bombardiranje 20 let pozneje. Ob koncu vojne je bilo 56 odstotkov Tokia porušenega, od 8 milijonov prebivalcev jih je v mestu ostalo samo tri milijone. Leta 1945 so se oblasti odločile, da ne bodo dopustile megalomanske rasti mesta, a ker niso izdelale urbanističnega načrta, se je širilo bolj ali manj nenadzorovano. Omejena je bila samo višina stavb, in sicer na 31 metrov. To je bil takrat edini varnostni ukrep, čeprav je Tokio na potresno izredno aktivnem območju. S posebno protipotresno tehniko danes v njem zidajo nebotačnike s 40 in več nadstropji.

Združevanje Države SHS

Med **23. in 24. novembrom 1918** je bila nočna seja Narodnega sveta v Zagrebu z udeležbo Slovencev, na kateri so razpravljali o načinu in obliki združitve Države SHS s Kraljevino Srbijo.

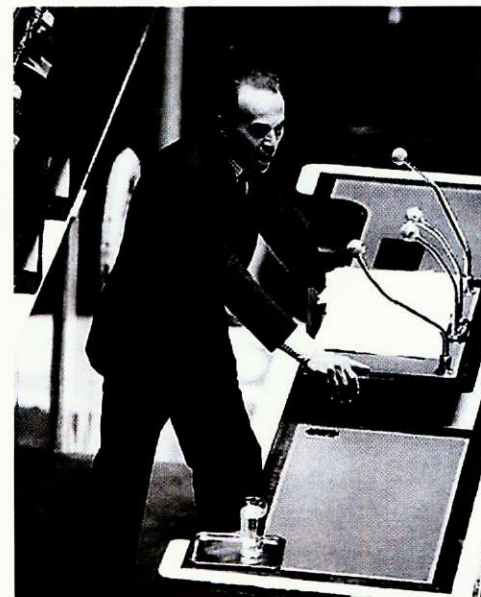

Ton je razpravi dajal podpredsednik sveta, bosenski Srb Svetozar Pribičević, ki se je za vzemal za takojšnjo brezpogojno združitve v eno centralizirano državo. Odločno mu je nasprotoval prvak Hrvatske kmečke ljudske stranke Stjepan Radić ...

Narodni svet je izbral sedemčlanski odbor, ki je takoj izdelal napotke za združitev. V tem odboru je bil le en Slovenec, dr. Izidor Cankar. Odbor sedmerice je predlagal, da Narodni svet razglasi združitev Države SHS, ustanovljene na celotnem območju nekdanje Avstro-Ogrske s Kraljevino Srbijo in Črno goro v enotno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev ter izbere 28-članski odbor s popolnim pooblastilom za izvedbo združitve. Napotilo je določalo obseg skupnih poslov, ki naj jih prevzame državna vlada. Drugi posli naj bi ostali v pristojnosti pokrajinskih vlad.

Arbitražna o Jugoslaviji

Predsedujoči haške konference o krizi v Jugoslaviji lord Peter Carrington je **20. novembra 1991** pisno zaprosil predsednika arbitražne komisije Roberta Badinterja za pravno mnenje, ali gre v primeru Jugoslavije, kot je trdila Srbija, za odcepitev republik, ki so že ali še bodo razglasile suverenost in neodvisnost od skupne države, ali gre za dezintegracijo in razpad SFRJ, kot so trdile druge republike. Po prvem stališču naj bi bila zveza tistih republik, ki bi hotele ostati v skupni državi, naslednica SFRJ, po drugem pa se nobena naslednica ne

bi mogla razglasiti za edino naslednico SFRJ.

Arbitražni komisiji je predsedoval predsednik francoskega ustavnega sodišča Robert Badinter, člani pa so bili predsedniki štirih ustavnih sodišč članic Evropske skupnosti. Komisija je odgovorila 8. decembra 1991. Sklenila je, »da je Socialistična federativna republika Jugoslavija v procesu razdružitve« in »da se republike, ki to želijo, medsebojno odločijo za nove zveze z demokratičnimi institucijami, ki jih same svobodno izberejo«. Od tedaj do mednarodnega priznanja teh republik ni poteklo veliko časa.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Ambrus in Romi

To pismo pišem, ker so skrajno neprofesionalni slovenski mediji popolnoma izkrivili realno sliko dejanskega problema.

Izseljeni Romi niso bili edini prebivalci tabora v Dečji vasi. V tem taboru so se kar naprej menjavali najrazličnejši »civilni«, večinoma z zločinsko preteklostjo. Ker je tabor dokaj na samem, je bil idealen za neke vrste azil z vso mogočo sodrgo. Zato krajani ves čas poudarjamo, da teh ljudi niso preselili zaradi njihove narodnosti – to bi bilo skrajno nepravilno (!) – oditi so morali, ker so gojili, zganjali in prikrivali kriminal. K razrasti le-tega je med drugim pripomogla velika oddaljenost policijske postaje. Dogodki zadnjih tednov so bili tako ukrep krajanov iz obupa, ki je sledil stopenjevanju strahu do vrha. Temeljne kulturne razlike so bile s strani vaščanov sprejete pred 40 leti, ko so se Romi trajno naselili v Suhi krajini. 'Razlike', s katerimi ti ljudje danes tako grobo kršijo zakon, še posebej tiste, ki pomenijo kršitev temeljnih človekovih pravic, niso bile in nikakor ne smejo biti sprejemljive! Z leti so se poleg običajnih kraj pridelkov in živali vrstile tudi hujše protizakonite aktivnosti: vlomi in kraje, najraje v hiše starejših ljudi, ki živijo sami, več vlomov v okoliška župnišča, cestne blokade z ostrim kamenjem ali deskami, polnimi žebeljev, kraja mobilnih telefonov, napadi na nabiralke gob, grožnje z uperjeno puško v mimo vozeči avtomobil, izsiljevanja, podkrepljena z grožnjami s smrtjo ali posilstvom. Lani je policija zasegla večje število strelnega orožja in ma-

mil, nedaven napad na Jožeta Šinkovca pa je bil že drugi poskus umora v dveh letih. To in podobno je krojilo naše vsakdanje življenje. Zadnje žrtev tega tabora so mediji prikazali kot pretepaškega moškega, resnica pa je, da je branil svojo zidanico pred dobro znanimi vlomilci. S tem si je nakopal maščevanje in skoraj smrt. Jožetu so na glavni cesti postavili blokado s tremi avtomobili, za njim so postavili še dva, tako da je bil ukleščen mednje ter na milost in nemilost prepuščen Čmaku in njegovim romskim pajdašem; kaj je sledilo, vemo. Na dejstvo, da z njive zmanjka kakšna glava zelja, smo se kar navadili, nihče pa se nikoli ne bo navadil na to, da ljudem strežejo po življenju. Zelo mučno je živeti v nenehnem strahu. Če tega niste doživeli, si ne morete predstavljati, kaj se godi v človeku, ko med vožnjo ugleda uperjeno cev puške. Jaz sem jo. Občutek tesnobe je nepojmljiv. Naj ustavim? Peljem naprej? Naj kličem policijo? Ne, kaj pa če me naslednjič ustavijo? Gotovo bodo vedeli, da sem jaz klicala ...

Neverjetno je, kako hitro se je slovenska policija organizirala za zavarovanje in varovanje tabora in njegovih prebivalcev. Sprašujem se, kje je bila ta javna služba tedaj, ko je padalo po Jožetovi glavi, kdo ga je varoval, kdo je varoval domove, avtomobile, njive in življenja vaščanov? Varuhu človekovih pravic vse skupaj nekako ni jasno. Ne samo da ni bil v Ambrusu, ob nepreverjenih dejstvih in opazovanju od daleč si drzne dajati pavšalne izjave in s tem grobo zavaja širšo slovensko javnost. Ali pa preprosto ne loči med etničnim sporom in bojem proti leglu kriminala. Veste, g. Hanžek, nihče od Romov ni bil napaden, nihče ubit. Napaden je bil Jože Šinkovec iz Ambrusa! Ko smo izvedeli, da bo končno prišlo do preselitve, nismo čutili zmagoslavja. Ne. Čutili smo veliko olajšanje. Zato je zadonela Zdravljica. Naj rojak, Suhokrajčan, prost bo vsak, ne vrag zločinski, le pošten sosed naj bo mejak!

Da izseljeni skupini življenje v Postojni ne ustreza, je razu-

mljivo, saj nimajo raziskanega rajona, »poslovnih« znanstev in informacij o imetju okoliškega prebivalstva. Medijem se zdi bolj problematična skrb za perjad, ki je ostala v taboru, kot Jožetovo zdravje. Močno upam, da zaradi hudih poškodb glave ne bo imel trajnih posledic, če bo preživel.

Dragi bralci, ambruška zgodba je dolga več desetletij, ne nekaj tednov. Zadnjih 12 let je potekal boj za temeljno človekovo pravico – mir. Za mir, ki ga bomo končno deležni. Žal pa se še vedno bije boj – Jožetov boj za življenje. Zato, Jože, drži se! Mi smo s tabo! Bog je s tabo! Drži se!

*Neimenovana Ambrušanka
(zaradi varnosti)*

Kdo izrablja Rome?

Kot rojen Belokranjec kar dobro poznam sobivanje z Romi, ali kot smo jim rekli v moji mladosti – Cigani. Vik in krik, ki so ga sprožili nasprotniki nove demokratično izvoljene vlade, je dirigan s strani tistih, ki so prvi naredili genocid nad Romi.

Črnomaljci in drugi Belokranjci ne moremo pozabiti žalostnih dogodkov v letu 1942. Takrat so partizani oziroma komunisti zverinsko pobili 66 Romov. Poboje je vodil »komisar URBAN« oziroma Matija Dermastija, poznejši komunistični župan Ljubljane. Pobili so celotno vas Kanižarico, največ je bilo med njimi žensk in otrok, tudi dojenčki. To mi je pripovedoval takrat zelo mlad partizan, ki je moral sodelovati pri zverinskem poboju. Pri vasi Dobljčka gora so jih pognali v neko drago, potem pa so jih s koli, krampi in puškinimi kopiti pobili. Opisal mi je pretresljiv prizor, ko je štiriletni fantič pokleknil pred njim in ga s sklenjenimi rokami prosil, naj ga ne ubije. Sam ga ni, je pa to storil nekdo drug.

Žalostno je, da se po 64 letih, ki so potekla od teh grozljivih dogodkov, oglašajo tisti, ki so nadaljevalci iste teorije. Varuh človekovih pravic g. Hanžek bi se moral prvi pogledati v ogledalo, kajti blatenje domovine je nečastno dejanje. Problem Romov ni od danes. Nobena država, ne Avstro-Ogrska, Kraljevina Jugoslavija in ne 12-letno obdobje vladanja LDS in Združene liste v samostojni Sloveniji, ni rešila romskega vprašanja. Prva vlada, ki resnično poskuša nekaj narediti, je sedanja. Minister Zver se je takoj po nastopu svoje vladne službe spoprijel s problemom v Bršljinu pri Novem mestu. Tudi takrat se je vmešal g. Hanžek. Sedanje demonstracije t. i. rešiteljev tega vprašanja pred parlamentom niso nič drugega kot bes levičarjev in anarholiberalcev. Besni so, ker je nova vlada uspešna pri popravljanju napak in zablod njihove 12-letne vladavine. Zanima me, zakaj poskušajo vse prevaliti na hrbet majhne vasice Ambrus na Dolenjskem. NIHČE OD GOVORCEV ni predlagal, naj se Romi preselijo v Ljubljano. Lahko je biti človekoljub na tuj račun. Zanimivo je bilo gledati tiste, ki so demonstrirali v Ljubljani. Sami znani obrazi dveh levih, ali bolje rečeno anarholiberalnih strank! Družbo so jim delali njihovi prijatelji, ki so leta 1991 pričakovali zlom mlade države Slovenije in vrnitev totalitarne komunistične Jugoslavije. Romi so samo orodje, v resnici jim je prav malo mar, kako živijo. Tudi Matjaža Hanžka ne brigajo državljani. Svoje delovanje je zožil na nekaj obrobni skupin. Narod kot celota ga ne zanima. Tudi sam sem mu pred približno petimi leti pisal glede upokojencev in usklajevanja pokojnin – vlada LDS nas je pri uskladitvi leta ▶

► 2000 dobesedno oropala; namesto 12 odstotkov smo dobili 2,5-odstotno uskladitev. Odgovoril mi je, da pozna problem, vendar ne bo reagiral. Torej ga ni brigala usoda pol milijona upokojencev, med njimi dvesto tisoč takih, ki so na robu preživetja. Seveda, takrat so bili na oblasti njegovi ultralevičarji. Takšna dvoletnost je sramota! Človek, ki uporablja dvojna merila pri obravnavi državljanov, ne more biti varuh človekovih pravic. Prav nič ga ne skrbijo prebivalci Ambrusa, Zagradca in tudi za prebivalce Bučne vasi, ki jih že pet desetletij ogrožajo Romi iz Žabjeka, mu ni mar. Nova demokratična vlada poskuša vse romske otroke spraviti v šolo, kar je edino prava pot. Poskuša jih socializirati. Romi sedaj živijo izključno od socialne pomoči, kraje in maltretiranja sodržavljanov. Kvazičlovekoljubi, utihnite!

Alojz Dragoš, Ljubljana

Varuhu človekovih pravic

Kolikor mi čas dopušča, sledim razpravam o Romih pri nas. Zelo pa me skrbi, ker se jim namenja tolikšna pozornost in se jim pripisuje le pravica. Gledano z mojega stališča naj navedem, da je prav v tej skupini Slovencev največ mučenja živali, zato je treba te ljudi gledati tudi iz tega zornega kota. Prilagam le eno od neštetihih sporočil, kaj vse počnejo Romi z živalmi, da o telefonskih in drugačnih sporočilih o mučenju živali niti ne govorim.

Ko sem si z ekipo ogledala »Krkine« farme laboratorijskih psov pri Novem mestu, nas je

RADIO
96,4 MHz
Ta pravi!
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106,2 MHz
UKV, STEREO, RDS

spremljala policija, ker smo se peljali skozi nevarno romsko naselje itd. Tudi na prijave o mučenju živali policija pri Romih ne ukrepa. Čudim se, da imajo Romi lastna zemljišča; svoje čase so se namreč zadrževali le v ciganskih vagonih in se selili iz vasi v vas, za seboj pa vlekli izmučene medvede. Zato menim, da vlada Republike Slovenije ravna povsem humano, saj jim daje vse ugodje. Priporočam pa socialnim ustanovam, naj se povežejo z Inštitutom za načrtovanje družine, ki bi na human način omejil nezaželen prirastek Romov. To je edini način, kako rešiti probleme, ki jih povzročajo.

Upam, gospod Hanžek, da razumete moje stališče in moj predlog. Verjemite mi, prosim, da poznam širok krog Slovencev, ki ne podpirajo vašega stališča in jemljejo to stališče celo kot potuho. Zato so Romi brezobzirni, neposlušni in nesramni. Če bi podpisana imela to moč, bi Romom zakonsko prepovedala vsakršne živali, kajti tudi živali so čuteča bitja in jih je treba obravnavati humano.

Upam, da vam ni žal, da februarja odhajate s tega položaja. Se boste vsaj odpočili od neneh-

nega napora in skrbi, kako reševati kopico problemov.

Hvala, da ste si vzeli čas za branje tega mojega dopisa.

V tem pričakovanju vas lepo pozdravljam.

Lea Eva Müller, Ljubljana

Je zdaj volk sit?

Za nami so županske volitve in strasti se razen v nekaterih primerih umirjajo. Novi župani bodo zasedli svoje stolčke in za štiri leta so preskrbljeni materialno in tudi častno. Saj župan, če je moder, še vedno nekaj velja ...

Rane, ki so jih pri tem nekateri utrpeli, se počasi celijo. Kaj pa hočemo! Tako je. Za vsako vredno ali pomembno stvar se je treba truditi. Župansko mesto je nedvomno pomembno, tudi če je bitka huda in je razdejanje veliko ... A kdo bi na to pozneje še mislil? Saj smo ljudje. Saj smo v bistvu dobri. Kdo nam more kaj očitati? Taka je pač politika! Pravi politik ni tisti, ki drži besedo, temveč oni, ki zna ljudem razložiti, zakaj obljub, ki jih je dal pred volitvami, ni mogel urediti. To se pravi, da zna dobro govoriti. Biti okreten na vse strani. Imeti mora prijeten, nasmejan obraz, ki ljudi opogumlja, da

bo vse dobro. Da pravih težav sploh ni in jih tudi ne bo ...! Če pa po naključju pridejo, jih bodo skupno rešili. Prijeten, nasmejan obraz, po možnosti lepo zobovje in še nekaj las, čeprav to ni odločilno za lep videz. Novo geslo, ki iz tega sledi, naj bi torej bilo: Imejmo se »fajn«!

Zato tudi gre! Imejmo se »fajn«. Ne samo mi, temveč vsi ... Sočutje! Solidarnost! Dialog. Niti če ti nekdo strelja v glavo, ne reagiraj, da ne prizadeneš bližnjega, temveč ga povabi, da se najprej pogovorita, kdo bo koga. Če bi se pa kdo prenačil, da bi prehitel ta dialog, je še vedno čas, da nadaljujeta na onem svetu ... Za dialog ni nikoli prepozno! Zakaj bi se torej bali Romov, če nam hodijo po glavi in delajo, kar se jim zdi? Zato, ker ni dialoga! Bodimo solidarni z njimi in jim ponudimo vse, kar je v naši moči, da se bodo dobro počutili. Zakaj jih ne bi nekateri, ki imajo denarja kot pečka, posvojili, mogoče kar na daljavo? Še lepše in človeka bolj vredno bi bilo, če bi jih povabili v svoj dom, ne pa da svoje domove ograjujejo z železnimi ograjami. Sam dialog brez dejanj namreč nič ne velja. Vrstni red je tak: kdor ima več, več lahko tudi da. Da ne bomo ostali samo pri besedah, spreminimo jih v dejanja!

Naj zdaj vrli župani, ki so prišli na tak ali drugačen način do županskega mesta, dobro delajo. Naj njihove besede in dejanja kaj veljajo. Naj od dialoga preidejo k dejanjem. Naj ne bo gnojnica, ki se je polivala tu in tam ter smradila okolje, zaman prelita. A to je že tema za nadaljevanje ...

Cilka Avsenik, Koroška Bela

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

Ukrepati, ne le obtoževati!

Marija Vodišek

Zadnji dogodki z začasno preseljeno romsko družino Strojani iz Ivančne Gorice v Postojno so sprožili obilico nasvetov, še več pa kritik. Kritike predvsem s strani raznih »mirovnikov« in eldeesa, ki je bil na oblasti 12 let in v vsem tem času ni storil prav nič. Enake očitke lahko naslovimo na nekdanjega dolgoletnega predsednika države Milana Kučana in sedanjega Janeza Drnovška. Menda je za tako »visoke« funkcionarje, ki imajo na skrbi celotni državni aparat, reševanje romske problematike tako malenkostna zadeva, da jo prepuščajo svojim podrejenim. No, morda tudi varuhu človekovih pravic, ki pa je v času svojega »varuškega« mandata spal spanje pravičnika. Potem pa je izbruhnilo med sosedi, ki se sicer nikoli niso preveč marali. Ves svet, ne le Evropa in Slovenija, se srečuje s tem vprašanjem, ki zagotovo še dolgo ali pa nikoli ne bo rešeno v zadovoljstvo obeh strani. Vsaka vpletena stran mora pod vodstvom modrih in strpnih ljudi najti najboljšo mogočo rešitev. Mar ne bi bilo bolj pošteno, če bi Milan Kučan iz svojega urada nekdanjega predsednika (katerega je treba čim prej odpraviti), namesto da je šel politično podpirati izbrane županske kandidate, stopil v stik s sedanjimi reševalci romskega vprašanja in jim ponudil svoje »vizionarstvo«? Kaj pa predsednik države Janez Drnovšek? Njegove ambicije so višje. On je hotel reševati svetovna vprašanja, kot je Sudan in trpinčeni Darfur. V Sudanu pa vsako tuje vmešavanje srdito odklanjajo, tudi OZN, ki se je zelo pozno odzvala na masaker, ki ga izvajajo provladne milice predsednika al Baširja. Sicer pa Afrika tako OZN kot zelo vpleteni Franci-

ji upravičeno očita genocid leta 1994 v Ruandi. Bodo mednarodne preiskovalne komisije prišle do resnice in obsodile sodelavce teh zločinov? V zadnji izdaji Paris Matcha 8. nov. 2006 lahko preberemo intervju glavne haaške tožilke Carle Del Ponte, ki ji preneha mandat septembra 2007. Predvideno je, da imenovano sodišče zapre svoja vrata leta 2010, še preden bodo glavni zločinci prišli pred sodišče. V intervjuju, ki ga je dala omenjenemu francoskemu tedniku, Del Pontejeva odkriva strahotne stvari v zvezi z genocidom v Srebrenici leta 1995, kjer je bilo v petih dneh pobitih 8.000 ljudi, tudi žensk in otrok. Celoten prevod članka bi zahteval pol Demokracije, zato samo nekaj podrobnosti iz okvirjenega dela intervjuja! Richard Holbrooke, državni podsekretar v prvi Clintonovi administraciji, je postal leta 1995 ameriški pogajalec za Bosno. Po dogovorih, ki so pripeljali do daytonskega in ženevskega sporazuma, je morala biti na Miloševićevo zahtevo Republika srbska »očiščena« vseh enklav, pa čeprav so bile pod nadzorom OZN. V novembru 2005, na deseto obletnico Daytona, je na vprašanje novinarja bosenske tv-mreže Hayat R. Holbrooke rekel: «I was given initial instructions to sacrifice Srebrenica, Goražde and Žepa, and I felt it was wrong». Sledi vprašanje, koga je bilo treba žrtvovati. Ali samo enklave ali tudi ljudi? Odgovor je bil: Oboje. To je ukazal Tony Lake, takratni svetovalec Billa Clintona za nacionalno varnost. Veliki liberallec Bill Clinton, ki mu danes ploska pol sveta, je hladnokrvno pustil umreti tisoče ljudi. In takih kvaziliberalcev, ki delajo domovini samo škodo, imamo tudi v Sloveniji na pretek.

ZADENITE

RADIO CENTER

Z RODOM STEWARTOM

NA 102.4 IN 103.7

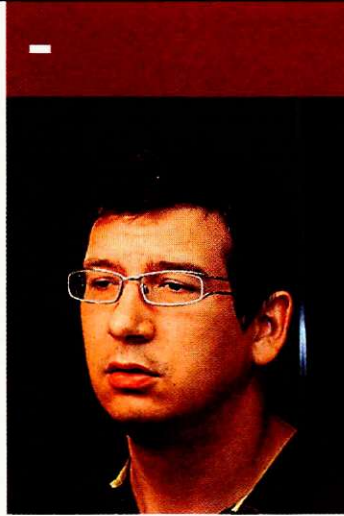
RADIO CENTER 102.4, 103.7 MHz

VSAKO JUTRO OD 6 URE DALJE

MENART

WWW.RADIOCENTER.SI

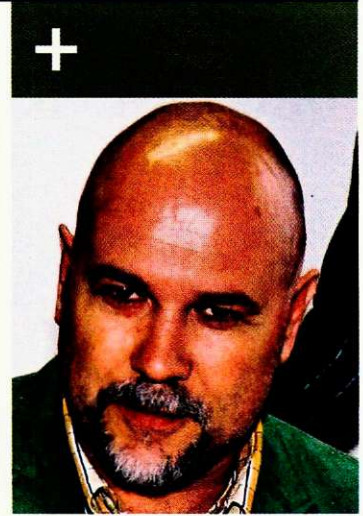
Politični semafor

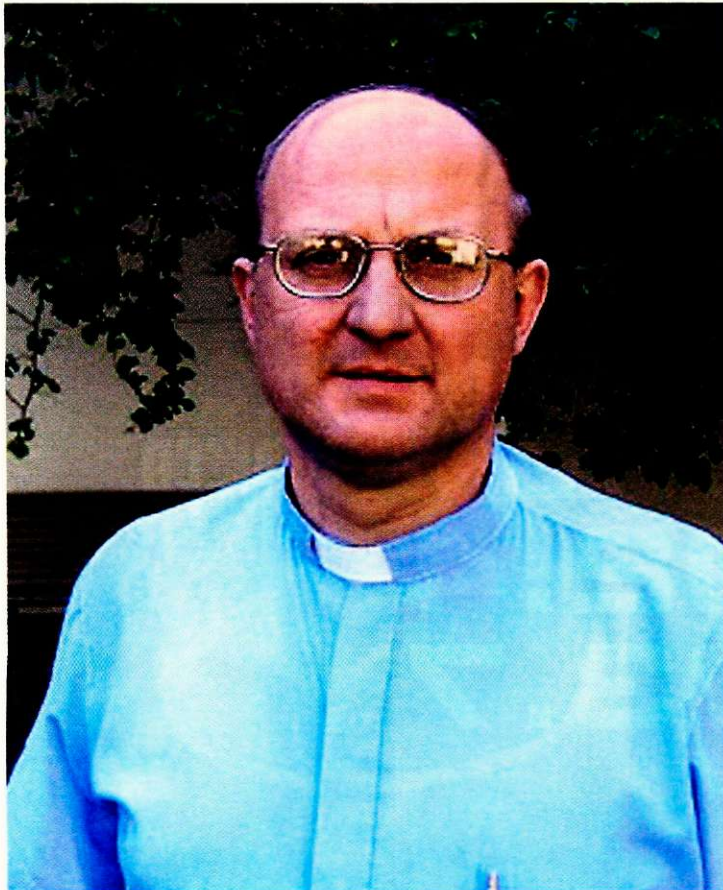
Neuravnoteženi predsednik Grega Repovž in njegovo Društvo novinarjev Slovenije sta še enkrat dokazala, da omenjeno društvo predstavlja le en del slovenskih novinarjev. Tako so kot predavatelji na tradicionalnih dnevih novinarjev v Ankaranu nastopili le levo usmerjeni novinarji Marcel Štefančič, Boris Čibej, Bojan Veselinovič, Tanja Lesničar-Pučko, Vlado Miheljčak ... Repovž je s takšno izbiro dokazal, da v resnici sodi v skrajno levo obarvani teden, kot je Mladina.

Zaletel se je Odgovorni urednik Dnevnika Miran Lesjak se je v svojem nedavnem komentarju na temo romske problematike v Ambrusu malo zaletel, ko je za vse tamkajšnje zaplete obsodil vladu oziroma izvršilno vejo oblasti. Kot je razkril direktor ljubljanske policijske uprave Branko Slak, je policija zoper Strojaneve do zdaj izdala skoraj 300 kazenskih ovadb in plačilnih nalogov, vendar je očitno zatajila sodna veja in teh postopkov ni izpeljala do konca.

Dobrodošla protiutež Novinar Slovenskih novic Jadran Vatovec je v poplavi večinoma levih novinarjev s svojim uravnoveženim pristopom dobrodošla protiutež politično obarvanih oddaj. Temu se ni iznevil niti v zadnjih Trenjih, ko je dejal, da eksploziv, ki naj bi ga bili neznanci vrgli v prostore SD v Izoli, sploh ni bil namenjen SD, ampak prej prostorom SDS. Tako je razkril zamolčano dejstvo, ki bi ga v imenu objektivnosti morali razkriti že novinarji Trenj.

Škof slovenskega rodu

Ameriški volivci so 7. novembra z 58-odstotno večino za prvo senatorko v Minnesoti v Združenih državah Amerike izvolili Amy Klobuchar, ki je hkrati tudi prva senatorka slovenskega rodu, teden dni pozneje pa smo Slovenci dobili še eno osebo na visokem položaju v tujini. Papež Benedikt XVI. je namreč za škofa koadjutorja v argentinski škofiji Catamarca imenoval argentinskega Slovenca Luisa Urbanc, ki je tako za Andrejem Stanovnikom postal drugi Slovenec s škofovsko funkcijo v Argentini.

Urbanc se je rodil 25. julija 1958 v družini slovenskih priseljencev v Buenos Airesu. Leto dni po njegovem rojstvu se je družina preselila v mesto Trancas. Tam je najprej obiskoval ljudsko šolo, nato pa študiral naprej v malem, nato pa velikem bogoslovnem semenišču. 30. maja leta 1982 je bil posvečen v duhovnika. Po nekaj duhovniških službah ga je tukumanski nadškof poslal na nadaljnji študij v Rim, kjer

je na Papeškem bibličnem inštitutu dosegel magisterij iz svetopisemskih ved. Po vrnitvi v Argentino je leta 1987 najprej postal bogoslovni profesor, leta 1996 je prevzel mesto rektorja nadškofijskega bogoslovnega semenišča, nato pa je postal še predsednik krovne organizacije vseh argentinskih katoliških bogoslovnih semenišč. A. K.

NAGRADNA IGRA

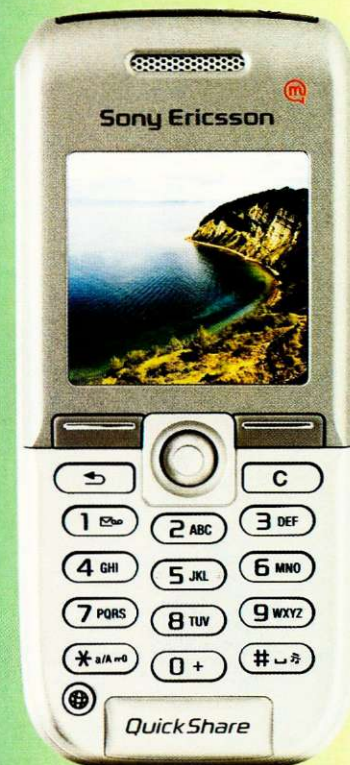
Z Demokracijo do novega telefona

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ vsak mesec podarja 15 aparatov GSM Sony Ericsson K300i.

Vsi dosedanji naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 5 dodatnih aparatov GSM. Nagradna igra traja do 31. decembra 2006.

Pravila nagradne igre so objavljena na spletni strani www.demokracija.si. Rezultati žrebanja bodo objavljeni v tedniku Demokracija in na spletni strani www.demokracija.si.
1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.
2. Naročniki do 1. 9. 2006.

► Sony Ericsson K300i: tri frekvenčna področja, barvni grafični zaslon, vgrajen digitalni fotoaparati, snemanje video posnetkov, GPRS, MMS, QuickShare, WAP 2.0, MP3 kot zvonjenje, imenik s slikami ...

Slika je simbolična.

tednik
DEMOKRACIJA

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

mesečno* 4 x letno (9 % popusta) 2 x letno (10 % popusta) 1 x letno (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec:

NE

DA

ID za DDV

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

Podpisani/a se zavežem, da bom naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj eno leto od datuma naročila.

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 550 SIT (2,29 €). Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarskih cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT. Nova obzora d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana

S HSDPA UMTS kartico je vaše poslovanje **bliskovito**, saj omogoča najhitrejši mobilni prenos podatkov v Sloveniji. Kot da bi bili v svoji pisarni! Prav zato jo lahko zapustite z mirnimi živci, saj lahko na vsakem koraku surfate po internetu, upravljate s svojo elektronsko pošto, se kjerkoli priključite na svoj računalnik v pisarni, pregledate svoj koledar ali preprosto – poslušate!

Mobitel UMTS
Nova generacija mobilnih telekomunikacij

**PISARNA NA
VSAKEM KORAKU.**

**Do 1,8 Mb/s.
HSDPA UMTS**

